

KAMENI SPOMENICI
HRVATSKOGA NARODNOGA MUZEJA
U ZAGREBU.

OPISAO IH DR. **JOSIP BRUNŠMID.**

(Nastavak iz Vjesnika VII str. 209—240, VIII str. 37—106, IX str. 83—184 i X str. 151—222.)

F. Građevni dijelovi.

518. **Ulomak jonskoga kapitela.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·425. Vapnenjak.

Sačuvala se od prilike jedna četvrtina na više mjesta otučenoga kapitela. Na donjem dijelu iza širega komada sa jače istaknutim profilom slijedi jako uvučen širok žlijeb s nizom gore zaokruženih oduljih listova. U srednjem dijelu, koji na d. strani završuje velikom špiralno svijenom volutom, nalazi se dole astragal, sastavljen izmjenice od jednoga većega duguljastoga i dva manja oblata zrna; povrh njega je širok pojas s jajkom (Eierstab). Iz otvora volute izilazi neka polupalmeta od tri uska lista, koja pokriva zadnje jajkino jaje. Na vodoravnom sedlu stoji četverouglasti abacus, sastavljen od jedne više profilovane ploče i jedne niže glatke, koja je na gornjem kraju koso odjelana. Na nutarnjoj je strani kapitela na jastučku plastički izražen velik nazupčani list.

518

519. **Velik korintski kapitel.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·55, donji promjer 0·435, duljina abakove stranice 0·65. Sivkasti mramor.

Otučena su dva gornja abakova ugla i na jednoj strani cvijet na njemu, velik komad čaške na donjoj strani kapitela te na više mjesta lišće.

Oko čaške poredano je u dva reda po osam akanthovih listova, a iza njih izilaze na svakoj strani još po dva veća slična lista, koji se svojim krajevima dotiču voluta na gornjim kapitelovim uglovima. Čaška je tako lišćem sasva pokriva. Sa stabljika voluta odvaja se po jedna mala hvoja svijajući se ispod srednjega dijela abakove ploče. Abacus sastoji od dvije žlijebom rastavljene, oblučno uvučene ploče. U srednjim uvučenim dijelovima ima narebren na dvoje razdijeljen ures, koji na trima stranama varijira (na četvrtoj je otučen); na jednoj strani ima oblik nedotjerano izvedena cvijeta. Na donjem licu kamena nalazi se veća izdubina za čavao, kojim je kapitel bio sa stupovim deblom vezan.

519

520. Korintski kapitel. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0'335, donji promjer 0'25, duljina abakove stranice 0'42. Sivkasti mramor.

Otučena su ponešto dva ugla abakove ploče, jedan cvijet na njoj, mjestimice lišće i donji kraj čaške, gdje su tri odlomljena komada prisastavljena.

520

Kapitel ima dosta sličnosti s predidućim mnogo većim. Na donjem dijelu čaške nalaze se dva reda akantovih listova, iza kojih su na svakoj strani iznikla po dva veća slična lista, koji se krajevima dotiču voluta na gornjim kapitelovim uglovima. Par uvijenih hvoja (helices) na sredini dotiče se četveroliste rozete, što se nalazi na uglastom nastavku u uvučenom srednjem dijelu abakove ploče, koja je vodoravnim žlijebom raščlanjena.

Spomenuo E. Maionica u Arch. epigr. Mitth. V 1881 str. 173, 48, 1.

521. Korintski kapitel. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0'33, donji promjer 0'255, duljina abakove stranice 0'43×0'45. Sivkasti mramor.

Manjka velik komad čaške a mjestimice je lišće otučeno.

Od predidućega razlikuje se samo ponešto različnim dimenzijama i time, što je abakova ploča samo profilovana a ne također i žlijebom raščlanjena.

Spomenuo E. Maionica u Arch. epigr. Mitth. V 1881 str. 173, 48, 2.

521

522. Cjepotina s velikoga korintskoga kapitela. Iskopana g. 1907. u Prozoru kod Otočca na zemljištu „Crkva“ Mike Kostelca (kbr. 182).

Vis. 0'225. Vapnjenjak.

Komadić s donjega kraja kapitela sa starim rubom dole. Na njem su ostanci dvajuh akantovih listova donjega reda.

523. Korintski kapitel. Iz Varaždinskih Toplica.

Vis. 0'38, donji promjer 0'48, duljina abakove stranice 0'64. Bijeli mramor.

Otučen jedan ugao abaka sa volutom, s bližnjim i još jednim nastavkom

na srednjim dijelovima abakove ploče, te partije listova. Gornje lice kamena mnogo je trpilo, jer je muzejski ravnatelj S. Ljubić dao kamen izdubiti, da na njem pričvrsti figuru rimskoga imperatora iz Solina (br. 62. ovoga popisa). Šupljina, koja je preostala, kada se je g. 1895. ta figura drugačije smjestila, ispunila se sadrom.

Okolo donjega dijela kapitelove čaške poredano je osam velikih akantovih listova. Izmed njih su izniknula po dva velika akantova i izmed ovih po jedan veliki šiljati list, koji se dotiču voluta na uglovima. Na sredinama je po jedan veliki

gore zaobljeni nenarezani list, iza kojega se pojavila stabljika s cvijetom i sa dva lista, kojima dosiže do cvijetom i lišćem urešena nastavka na srednjem dijelu abakove ploče. Sa svake strane spomenute stabljike stoji na uvinutim stapkama po jedna peterolista rozeta. Na donjem je licu kapitela okrugla 2 mm duboka izdubina, kojoj promjer iznosi 0·255.

523

524. **Korintski kapitel.** Iskopan g. 1908. u Sisku pri kopanju temelja za zgradu kotarskoga suda. Darovalo građevno poduzetništvo Momčilović-Fulla 1909.

Vis. 0·44, donji promjer 0·37, duljina abakove stranice 0·49. Vapnenjak.

Ponešto otučen jedan ugao abakove ploče i jedan nastavak na njoj, više listova u donjem dijelu čaške i donji rub njezin.

Dole je oko čaške osam nenarezanih listova, kojima se krajevi napred dole svijaju; iza njih je označen drugi red listova. Iza ovih izilaze po dva veća lista, koji se uvijenim krajevima dotiču poput puževe kućice uvijenih voluta i hvoja (helikes) ispod uglova odnosno srednjih nastavaka abakove ploče.

525. **Ulomak velikoga korintskoga kapitela.** Iz Siska.

Vis. 0·11, najveći promjer 0·71. Vapnenjak.

Velika jako otučena cjepotina iz blizine gornjega kraja kapitelove čaške s ostancima od šest velikih akantovih listova, koji su se paromice ispod tri abakova ugla sastajali i od tri nastavka na srednjim uvučenim abakovim dijelovima. Na donjoj strani manja četverouglasta izdubina za spajajući čavao.

524

526. **Donji dio korintskoga kapitela.** Iskopan istočno od Vinkovaca na t. zv. Kamenici, na oranici Samojla Popovića. Darovao Stojan Popović, poštanski i brzojavni oficijal u Vinkovcima oko g. 1898.

Vis. 0·14, promjer 0·41. Bijeli mramor.

Otučeni su krajevi lišća i donje lice kamena, koje na sredini ima ostatak nepravilne ovalne izdubine, načinjene u svrhu pričvršćenja na stupovo deblo.

Sačuvani je komad donja polovina jednoga kapitela sa redom od osam velikih okruglih a nenarezanih listova, kojima su se za-

526

obljeni vršci dole svijali. Na rubu ugladena gornjega lica ovoga kamena vide se nastavci od listova slijedećega reda.

Spomenuo dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 150.

527. Veoma malen korintski kapitel. Iskopan u Sotinu. Darovao Robert Turmayer, župnik u Sotinu 1903.

Vis. 0·045, donji promjer 0·04, duljina abakove stranice 0·055. Bijeli mramor.

527

Okrhani krajevi dvaju listova i dva abakova nastavka.

Veoma malen kapitel s malene kakove aedikule. Na donjem su dijelu čaške četiri tročlana akantova lista, kojima je srednji do voluta dosižući članak dole svinut. Izmed krakova heliksa nalazi se cvjetna čaška, koja prelazi u vertikalno probušene nastavke na uvučenim srednjim dijelovima abakove ploče. Na gornjem abakovom licu nalazi se na sredini 18 mm duboka luknjica za čavao; druga znatno šira rupa nalazi se na donjem licu kapitela.

528. Velik korintski kapitel. Iz Mitrovice. Darovao Dr. Josip Fuchs, odvjetnik u Mitrovici 1905.

Vis. 0·45, promjer od prilike 0·37, duljina abakove stranice 0·54. Pješčenjak.

Na površini veoma izjedan kapitel, kojemu je jedna strana sa dva abakova

528

ugla skoro sasva odbijena; otučeno je i donje lice kamena te mjestimice i lišće.

Čašku samo djelomice pokrivaju četiri velika akantova lista, koji dosižu do voluta na uglovima. Izmed njih su ispod kratkoga šiljastoga lista paromice izniknuli veliki helices, koji na uglovima ispod abaka završuju volutama. U razmacima izmed njih naznačena je na svakoj strani po jedna velika u profilu izvedena cvjetna čaška, koja dopire do polukružnoga nastavka na uvučenim srednjim dijelovima abakove ploče. Visoki oblučno

svedeni abacus sastoji od jedne profilovane deblje i jedne glatke tanje ploče. Na čelu kamena nalazi se veća izdubina za spajanje s gornjom gradom.

529. Korintski kapitel. Iskopan g. 1892. u Mitrovici pri kopanju podruma za kuću Adama Miške (Krajiška ulica br. 95). Kupljen 1902.

Vis. 0·27, donji promjer 0·27, duljina abakove stranice 0·42. Bijeli mramor.

Otučen jedan ugao abaka, tri od onih nastavaka na njegovim srednjim dijelovima, mjestimice lišće te donje lice kamena.

Okruglu čašku kapitela obuhvataju i djelomice pokrivaju četiri velika akantova lista sa dole previnutim vršcima, koji se dotiču donjega kraja voluta. Sredina tih voluta, kojima su stabljike (helikes) izniknule iza kratkoga šiljastoga listića, svojim oblikom sjećaju na pužovu kućicu. U razmacima između stabljika na svakoj je strani

529

označena u profilu izvedena velika cvijetna čaška, koja dosiže do rozetom urešena okrugla nastavka na vanjskim stranama srednjih dijelova oblučno svedene tročlane abakove ploče. Na abakovu licu izdubljena je velika okrugla rupa, do koje s jedne strane vodi žlijeb za ulijevanje olova.

530. **Korintski kapitel.** Iz Mitrovice. Darovao Dr. Josip Fuchs, odvjetnik u Mitrovici 1905.

Vis. 0'25, donji promjer 0'305, duljina abakove stranice od prilike 0'40. Bijeli mramor.

Otučena su tri abakova ugla, tri polukružna nastavka na uvučenim sredinama njegove ploče, donje lice kamena te mjestimice lišće i volute.

530

Kapitel je veoma sličan predidućemu, tako da bi mogao biti i s iste zgrade. Razlika ima samo na abaku, koji je ovdje samo dvočlan i u dekoraciji onoga zaobljenoga nastavka na njegovim uvučenim srednjim dijelovima, koje ovdje urešavaju koso položena četiri lista. Gornje lice abakove ploče nema rupe.

531. **Ulomak korintskoga kapitela.** Iskopan u Mitrovici, odakle ga je doneo A. Hytrek 1883.

Vis. 0'116. Vapnjenjak.

Sačuvala se samo gornja polovina kapitela manjih dimenzija. Abacus (0'163×0'16), kojemu je jedan ugao otučen, ima oblučno uvučene strane a ploča je njegova sa dva žlijeba na tri dijela raščlanjena. Sačuvani okrajci gornjih akantovih listova dotiču se voluta na uglovima, a u profilu izvedeni cvijetovi po srijedi abakove ploče, koja na tim mjestima ima polukružne nastavke. U četverouglastoj rupi na donjem licu kamena nalazi se komad željeznoga čavla, kojim je donja odlomljena polovina kapitela bila prisastavljena.

531

532. **Ulomak gornjega dijela malenoga korintskoga kapitela.** Iskopan g. 1900. u Mitrovici u dvorištu bačvara Martina Šreičera. Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1900.

Vis. 0'07, šir. 0'095, dublj. 0'07. Bijeli mramor.

532

*

Manjka donji dio kapitelove čaške, više od polovine abakove ploče sa susjednim dijelovima i nastavci na srednjim uvučenim njezinim dijelovima.

Kapitel, koji je valjda služio na kakovoj aedikuli, sličan je predidućima, samo mu je oblučno svedeni abacus žlijebom razdijeljen na dvije i letvicama izražene ploče. Na abakovom licu izvučene su pomoćne crte i to dvije diagonale, koje su spajale suprotne uglove njegova četverokuta i dvije okomite, koje su spajale suprotne nastavke na uvučenim sredinama. U gornjem dijelu kamena vidi se trag željezne hrđe od čavla, koji je valjda i skrivio, da se je kapitelić raspuknuo, a trag izdubini vidi se i na donjoj strani kamena.

533. Gornji dio korinskoga kapitela. Iskopan g. 1883. u Mitrovici u vrtu umirovljenoga financijalnoga rešpicijenta Mareka (Vodna ulica br. 6). Dar istoga 1905.

533

Vis. 0·175, donji promjer 0·30, duljina abakove stranice 0·42. Bijeli mramor.

Otučena su sva četiri zaobljena nastavka na uvučenim srednjim dijelovima abakove ploče i donje lice kamena. Na uglovima su označene jednostavne volute a ispod njih se nalazi po jedan širok nenarezuckan list. Donja polovina kapitela bila je načinjena od posebna komada ka-

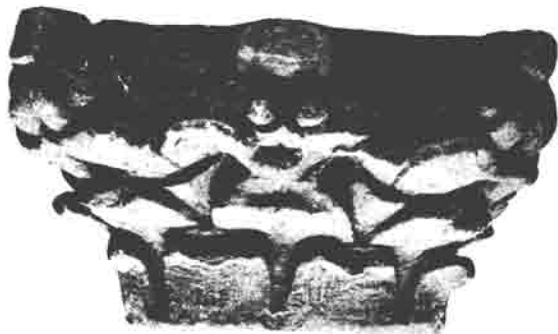
mena a nije čavlom bila spojena s gornjim dijelom. Abacus sačinjava samo jedna u plitkim lukovima svedena ploča.

534. Korinski kapitel. Iskopan u Mitrovici u dvorištu Gjoke Šijaka (Plainska ulica br. 52). Kupljen 1897.

Vis. 0·335, donji promjer 0·405, duljina abakovih stranica 0·58 i 0·55. Žućkasti vapnenjak.

Okrhan je jedan nastavak na jednom od srednjih uvučenih dijelova abakove ploče i lišće na mnogim mjestima.

Donju okruglu polovinu kapitela sasma pokrivaju dva reda velikih nenarezanih listova, kojima se krajevi dole svijaju. Iza njih izniknula su spram svakoga

534

ugla po dva velika duguljasta lista, koji se dotiču voluta, koje to zapravo nisu, jer su glatke, te samo na sredini imaju neku izbočinu. I na sredini između voluta izniknuo je iza svinuta para listova po par nekakvih cvijetova, koji su slično izrađeni kao i volute. Debela nerazdijeljena abakova ploča ima u plitkom luku svedene strane sa neurešenim duguljastim, napred ravno završujućim nastavcima na sredinama. Na gornjem licu ka-

mena naznačena je sredina a kroz nju su izvučeni potezi, koji spajaju suprotne srednje nastavke. Svedene crte na nutarnjim krajevima tih nastavaka, a smijerom lukova abakove ploče, prikazuju se kao pomoćne linije, što si ih je klesar načinio prije nego što će se dati na posao. Na donjem licu kamena je označena sredina

kruga a kroz nju su izvučena četiri premjera u razmacima od 45° , pravilno prema abakovim uglovima i sredinama.

535. Ulomak korinskoga kapitela. Iz Mitrovice.

Vis. 0·21, šir. 0·20, najveća dubljina 0·19. Bijeli mramor.

Sačuvao se jedan od gornjih uglova kapitela, sa dvije oblučno uvučene ploče abaka, ispod kojih se svijaju dvije velike volute, kojima su razmaci akantovim listom ispunjeni. Prostor na uglu između obiju voluta pokriva jedan akantov list. Na lišću se u volutama raspoznaje poraba svrdla.

535

536. Ulomak velikoga korinskoga kapitela. Is-

kopan u Mitrovici (Srijemska ulica br. 45). Darovao Ignjat Jung, učitelj 1894.

Vis. 0·15, najveća širina 0·22, deblj. 0·18. Krupnozrn bijeli mramor.

Gornji ugao velikoga korinskoga kapitela s komadom oblučno uvučena abaka, širokim (dole otučenim) listom i dvije špiralno uvijene hvoje, koje nose abakovu ploču.

536

537—540. Krhotine s raznih korinških kapitela.

537. Iz Mitrovice. Pridošlo g. 1883. Vis. 0·15, šir. 0·22, deblj. 0·118. Vapnenjak. Veća krhotina s gornjega kraja kapitelove čaške ispod jednoga abakova ugla. Sačuvao se komad jednoga heliksa s volutom i ispod nje ležećega velikoga akantovoga lista, kojemu se kraj dole svija.

538. Iz Mitrovice. Pridošlo g. 1883. Vis. 0·13. Bijeli mramor. Mala krhotina s donjega kraja kapitelove čaške s komadom donjega lica i ruba. Na njoj su komadi velikoga narezuckanoga akantova lista.

539. Iz Mitrovice. Vis. 0·074. Bijeli mramor. Svuda otučen komadić akantova lista, koji je mogao biti blizu jedne volute.

540. Iskopan u Mitrovici u vrtu tesara Ivana Wollera (Trg sv. Dimitrije br. 7). Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1904. Promjer 0·075. Bijeli vapnenjak. Voluta, koja svojim oblikom podsjeća na puževu kućicu.

541. Korinški kapitel. Iskopan g. 1899. u Mitrovici u dvorištu Franje Valoka (Krajiška ulica br. 51). Kupljen 1902.

Vis. 0·28, donji promjer 0·19, duljina abakove stranice preko 0·31 Vapnenjak.

Veoma oštećen komad. Otučena su tri abakova ugla i jedan srednji nastavak, veći dio lišća i dva veća komada na donjem dijelu kapitelove čaške.

541

Oko donjega dijela čaške bilo je osam većih nenarezuckanih listova, kojima su se zaobljeni vrhovi napred dole svijali. Izmed njih su izilazili široki helikes, kojima su se krajevi uvijali poput puževe kućice. Abacus sastoji od jedne ploče, ima oblučno svedene stranice s polukružnim nastavcima u srednjim dijelovima, s kojih se spuštaju veći grozdovi na kapitelovu čašku u razmaku između krakova heliksa.

542. Ulomak kapitela korinskoga reda. Provenijencija nepoznata.

Vis. 0·215, šir. 0·30, dublj. 0·165. Krupnozrn bijeli mramor.

542

Sačuvao se gornji dio jedne kapitelove strane, ali su na njem otučene obje volute, partije akanthovih listova i abaka. Donji dio kapitelove čaške pokrivalo je osam akanthovih listova (ovdje se sačuvala dijelovi od tri lista). Izmed njih izrasle su neke stabljike, iz kojih izilaze po dva akanthova lista i to po jedan prema uglovima kapitela a po jedan prema srednjem abakovom nastavku. I heliksi su paromice iznikli, te se jedan par špiralno svijla ispod nastavka na srednjem uvučenom dijelu abakove ploče a drugi par ispod abakovih uglova. Abakova ploča je profilovana.

543. Krhotina kapitela korinskoga reda. Možda iz Petrovaca kod Rume.

Vis. 0·10. Bijeli mramor.

543

Ulomak s donjega kraja kapitelove čaške s ostancima triju akanthovih listova donjega reda. Osebina je ovoga primjerka, što je na njem bio načinjen ovdje jako izbočeni gornji nastavak stupova debla.

544. Malena krhotina s korinskoga kapitela.

Provenijencija nepoznata.

Vis. 0·085. Vapnenjak.

Gornji kraj napred svinutoga većega akanthova lista.

545. Velik kompozitni kapitel. Iz Siska.

Vis. 0·59, donji promjer po prilici 0·49, gornji promjer preko 0·66. Krupnozrn bijeli mramor.

Otučen gornji rub, sve četiri figure te na mnogim mjestima lišće.

545

Na donjem dijelu kapitelove čaške nalazi se red od osam velikih akanthovih listova a izmed njih su stabljike, iz kojih su izniknuli listovi slijedećega reda. U gornjem dijelu bile su mjesto voluta krilate figure ili ptice, od kojih se na jednom mjestu raspoznaje par krila a na drugom jedno. Kapitel je i gore bio zaokružen, pa je tamo jako van izilazio. Nesačuvani abacus bio je rađen od posebnoga komada kamena.

I. Tkalac Römische Alterthümer aus Sissek und Töplitz.

546. Ulomak ovećega kompozitnoga kapitela. Iz Mitrovice. Navodno iskopao A. Hytrek 1883.

Vis. 0·117, šir. 0·192, deblj. 0·031. Vapnenjak.

Manja krhotina s donjega kraja kompozitnoga kapitela sa dvije skupine malenih duguljastih šiljastih listova i grozdolikim plodom izmed njih. Na l. skupini listova nalaze se dva reda sa po tri lista, koje na vanjskim stranama prati po jedan red niže ležećih listova. D. kraj ploda preostao je završetak jednoga dole okrenutoga akantovoga lista.

547

547. Ulomak maloga monolitnoga stupa korinskoga reda. Iz Gornjega Muća u Dalmaciji. Darovao M. I. Granič, župnik.

Vis. 0·14, promjer stupa 0·07. Bijeli mramor s tamnim mrljama.

Sačuvao se korintski kapitel i gornji dio stupova debla. Gornji dio kapitela svuda je naokolo okrhnan, donji je dio obložen sa četiri akantova lista. Na gornjem licu abakove ploče nalazi se četverouglasta rupa za čavao.

548

547

548. Kapitel i gornji dio stupa. Iz Karlobaga.

Vis. 0·23, šir. i dublj. 0·165, donji promjer 0·13. Vapnenjak.

Odbijen je jedan ugao abaka i jedan srednji nastavak.

Na gornjem dijelu kamena je 0·17 visok surovo izraden korintski kapitel, obložen sa četiri velika nenarezana lista, kojima su konture dubljim žlijebovima označene. Svédena abakova ploča ima na uvućenim srednjim dijelovima svojih stranica po jedan zaobljeni nastavak. Na gornjem licu kamena je manja četverouglasta izdubina za spajanje. Širi žlijeb dijeli kapitel od debla, koje kao da nije bilo kanelirano.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 155, 12 (sa sl. 32).

549. Ulomak velikoga četverouglastoga korinskoga kapitela. Iz Siska.

Vis. 0·58, šir. 0·60, dublj. 0·29. Bijeli mramor.

Komad je gore, l. i ostrag nepotpun; otučene su sve jače istaknute partije listova.

Napred su se u donjem redu sačuvala dva velika akantova lista, kojima su se vršci negda napred dole svijali. Izmed njih je izniknula stapka jednoga lista, koji se nalazi u drugom redu, u kojem se nalazi i list na uglu kapitela. Od trećega reda preostala je samo stapka i komad na njoj stojećega veoma otučena cvijeta (?). Na d. strani ima samo jedan list donjega reda, ostanci od dva (sa onim na uglu) u drugom i komad stapke od cvijeta u trećem redu.

549

550. Kockasti korintski kapitel. Iz Mitrovice. Darovao Dr. Jos. Fuchs, odvjjetnik u Mitrovici 1905.

Vis. 0·29, šir. 0·39, dublj. 0·375. Vapnenjasti pješćenjak.

550

Otučeni su gornji uglovi s volutama, abakova ploča, te veći i manji komadi lišća.

Kapitel je bio kockasta oblika te opredjeljen za četverouglasti stup. Donje mu dijelove pokriva u dva reda po osam velikih akantovih listova a iza njih se pojavljuju helikes, od kojih su samo tragovi preostali. I od cvijetova između trakova heliksa vidi se samo toliko, da ih je bilo. Na donjem licu kamena nalazi se velika četverouglasta izdubina za učvršćenje i zaparani su potezi, kojima se označilo, kako da se rasporeda lišće na prednjim stranama.

551. Ulomak velikoga pilastrova kapitela korintskoga (?) reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·40, šir. 0·33, deblj. 0·135. Krupnozrn bijeli mramor.

L. gornji ugao debele ploče sa starim ugladenim rubom gore i samo nepravilno otesanim na l. kraju. Gornja abakova ploča znatno otučena. Na stražnjem ugladenom licu kamena velika četverouglasta rupa za kvaku.

Sačuvala se velika špiralno svinuta hvoja, koja u sredini završuje trolistnom rozetom. Prostor između zavoja ispunja velika grana s akantovim lišćem i sa sedam malih cvijetova na kraju. Na vanjskoj strani odvaja se od hvoje i špiralno svija jedan zaperak, koji podupire abakovu ploču. Ova je na sredini uvučena a sastoji od jednoga profilovanoga višega i jednoga glatkoga nižega dijela.

551

552

552. Pilastrov kapitel korintskoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·56, šir. 0·36, deblj. 0·08. Bijeli mramor.

Debela ploča sa starim rubom na sve četiri strane. Otučena su oba d. ugla i komad na srednjem dijelu d. strane, te mjestimice lišće.

Na donjem je dijelu jedan cijeli akantov list između dvije polovine. U razmacima između njih pojavljuje se po jedan šiljasti, na vrhu previnuti nenarezan list, a iza srednjega lista visoka stabljika, koja na uvučenom srednjem dijelu dvočlanoga abaka završuje raspupanim pupoljkom, izniknulim iz jednoga

cvijetnoj čaški naličnoga članka. Na srednji dio stabljike privezane su dvije akanthove hvoje.

Na čelu kamena izdubljena je blizu l. ugla manja četvero-uglasta izdubina za čavao. Ostrag se je ploču, koja je negda bila glatka, učinilo neravnom i na njoj zabilježilo znakove, koji se odnose na mjesto, kamo je na nekoj građevini imala da dođe (Versetzzeichen), i to u gornjem redu ΔP , a ispod toga IIX. Desni (većinom otučeni) dio je ostrag odjelan.

Ukusan posao.

553. Ulomak pilastrova kapitela korintškoga reda.

Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·34, šir. 0·13, deblj. 0·035. Bijeli mramor.

Ulomak tanje ploče s dijelovima staroga ruba gore, lijevo i dole. Otučen je gornji l. ugao.

Kapitel je bio sličan br. 552, samo su mu na dva mjesta šiljci listova izilazili preko vanjskoga ruba. Ostrag je kamen neravan, pa je tu na njem iskucan biljeg (Versetzzeichen) VIII. Stražnja strana l. ruba ravno je odjelana. Na čelu nalazi se u kamenu mala rupica za čavao.

554. Kapitel pilastra korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·24, šir. 0·195, deblj. 0·053. Bijeli mramor.

Otučen cijeli l. rub i d. gornji ugao; oštećeno mjestimice cvijeće i lišće.

U donjem su redu bila tri akanthova lista, od kojih l. manjka. Izmed njih i iza srednjega lista pojavljuju se tri stabljike. Iz prvih dviju izilaze špiralno svijajuće se stapke, svaka sa jednim krstolikim cvijetom na kraju. Iz srednje izilazi kraća ravna stapka, kojoj se cvijet prislanja uz ponešto uvučenu profilovanu abakovu ploču. Sve su tri stapke vrpcom skupa svezane. Na d. (a sigurno i na l.) kraju pojavljuje se iza akanthova lista jedan veći takov list, koji se je pod abakom svijao.

Ploča je ostrag ugladena; na rapavom gornjem i donjem licu naznačene su sredine njezine potezima. U jednoj luknjici gore preostao je komadić željeznoga čavla.

555. Ulomak pilastrova kapitela korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·155, šir. 0·24, deblj. 0·035. Sivkasti mramor.

Donji dio slične ploče kao što je br. 552, na kojem preostadoše cijeli srednji i dijelovi od postrana dva akanthova lista, te dio l. i cijeli d. šašov list u razmacima. Ulomak ima stari rub l. i dole, ostrag je neravan i na naličju d. ruba odjelan poput br. 552.

556. Ulomak pilastrova kapitela korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

553

554

555

556

Vis. 0·175, šir. 0·205, deblj. 0·05. Sivkasti mramor.

Donji dio sličnoga ali manjega kapitela kao što je br. 552, sa starim rubom d., dole i na donjem dijelu l. strane. Na sačuvanom komadu nalaze se tri akanthova lista (oni s krajeva ponešto su otučeni), u razmacima izmed njih dva ponešto oštećena šašova lista, te pupoljku naličan komadić stabljike povrh srednjega akanthovoga lista. Kamen je ostrag učinjen neravnim a l. je rub ostrag odjelan.

557. Ulomak velikoga pilastrova kapitela korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·195, šir. 0·22, deblj. 0·105. Bijeli mramor.

Lijevi donji ugao debele ploče s nepravilno otesanim starim rubom na l. kraju i rapavim ravnim dole.

Sačuvao se samo l. mjestimice okrhani akanthov list na donjem kraju, kojemu se vršika napred dole svija. Ostrag je kamen bliže rubu neravan a podalje od njega ravan ali rapav.

557

Sačuvao se dio stabljike, na koji je s d. strane privezana velika špiralno svinuta hvoja s velikom peterolistom rozetom po srijedi. Od l. hvoje preostao je sasna neznatan komadić.

559. Ulomak velikoga pilastrova kapitela korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·20, šir. 0·24, deblj. 0·065. Bijeli mramor.

Naokolo oblomljen malen komad ostrag ugladne deblje ploče. Na njoj su ostanci hvoje sa špiralno uvijena dva zaperka, od kojih je na jednom preostao akanthov list i velika osmerolista rozeta. Iz razmaka između zaperaka izrasla je velika cvijetna čaška, koja se vidi u profilu.

560

560. Ulomak pilastrova kapitela korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·185, šir. 0·285, deblj. 0·025. Šareni mramor (bjelkast, siv, crvenosmed i crn).

Otučen gornji d. ugao i cijeli donji dio.

Kapitel je u niskom reljefu izrađen a izdubljeni njegovi dijelovi možda su

558

558. Ulomak velikoga pilastrova kapitela korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·22, šir. 0·235, deblj. 0·06. Bijeli mramor.

Naokolo oblomljen manji komad ostrag ugladne deblje ploče, na kojoj su neki detalji otučeni.

559

bili ispunjeni nekom bojadisanom tvarju. Dole se na oba kraja raspoznaju akantovski listovi a u sredini velika cvijetna čaška, iz koje izilazi stapka sa četiri listića (ili cvijetom?), koji se nalaze na srednjem dijelu profilovanoga abaka. Mjesto heliksâ ovdje su ispod abaka dvije duple špirale. Ostrag ugladena ploča, koja je prema konturama kapitela klesana, ima gore na sredini malu luknjicu za čavao.

561

561. Ulomak pilastrova kapitela korintškoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·30, šir. 0·325, deblj. 0·038. Šareni mramor (bijel, siv, zelen, crven i tamnosmeđ).

Manjka veći dio desne polovine kapiteloze.

Veći komad tanje ostrag ugladene četverouglaste ploče sa starim rubom gore, l. i dole. Kapitel je sličan predidućemu, samo što ova ploča nije na rubovima prema kapitelovim konturama otklesana. Sačuvani su: l. i srednji akantov list i izmed njih jedna svijajuća se hvoja, koja ispod srednje cvijetne čaške završuje, zatim ta čaška sa cijelom njezinom stabljikom, cijela

l. dupla špirala i veći dio desne, te profilovani abacus. Na gornjem licu kamena je 0·01 desno od sredine manja rupa s ostankom željeznoga čavla.

562. Desni gornji ugao sličnoga pilastrova kapitela. Iste provijencije.

Vis. 0·14, šir. 0·19, deblj. 0·035. Šareni mramor kao i predašnji.

Preostao je komad okrhanaoga profilovana abaka, skoro cijela d. dupla špirala i dijelovi cvijeta na sredini. Ploča je ostrag ugladena, a gore ima u njoj komadić željeznoga čavla, koji ju je vezao s gornjom građom.

563. Ulomak pilastrova kapitela kompozitnoga reda. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·265, šir. 0·19, deblj. 0·025. Krupnozrn šareni mramor (bjelkast, siv i crn).

Manji komad tanke, ostrag neravne ploče sa starim rubom gore i d., uz koji pristaje jedna krhotina sa starim rubom na donjem kraju.

U gornjem dijelu sačuvala se na d. kraju velika voluta i kraj nje jedno veće jaje i šiljati list od jajke (Eierstab). Dole su preostali dijelovi dvaju listova od palmete (srednji i lijevi) i neka hvoja ili cvijet.

563

564

564. Ulomak pilastrova kapitela korintškoga reda.

Iskopan u Mitrovici u vrtu P.

Jovanovića (Fruškogorska ulica br. 32). Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1904.

Vis. 0·143, šir. 0·21, deblj. 0·053. Bijeli mramor.

Manji komad ostrag ugladene ploče na starim mje-

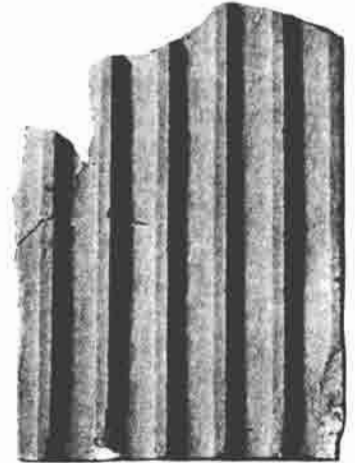
stimice otučenim rubom l. i dole, gdje je na jednom mjestu usječen malen žlijeb. Otučeni su dijelovi listova i cvijet.

Sačuvala se jedna polovina i jedan cijeli akanthov list s napred svinutom vršikom. U sredini između njih je izniknula stabljika, na kojoj se gore raspoznaju ostanci cvijeta.

565. Kamena ploča s kanelirama. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·835, šir. 0·49, deblj. 0·08. Bijeli mramor.

Veća ostrag neravna debela ploča sa dva pristajuća manja komada na gornjem kraju (ovaj nije reproduciran) i l, sa starim rubom na d. i donjem hrpavom kraju. Na njoj je šest širokih kanelira, koje ograđuju uske letvice, a bila je l. možda još koja. Na donjem kraju je do prve letvice četverouglasta izdubina za kvaku, a ispod pete je manja okrugla rupa za čavao. Veća izdubina za kvaku nalazi se i na d. kraju ostrag. Dva dalnja komada iste ploče, od kojih je jedan s l. njezinoga kraja, nigdje ne pristaju.

565

566

566 i 567. Par velikih stupovih debala. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 2·44, gornji promjer 0·30, donji promjer 0·33. Vapnenjak.

Otučeni dijelovi gornjih i donjih rubova, te mjestimice bridovi između kanelira. Na jednom je deblu dole otkrhan i opet prisastavljen veći komad kamena; drugo je sastavljeno iz dva komada nejednake veličine, a na njem je pričvršćena jedna veća krhotina.

Dva debela visokih stupova sa 20 špiralno izvedenih kanelira, koje jednu od druge dijele ponešto otupljeni bridovi. Kanelire gore i dole završuju zaobljeno. Na oba kraja debala znatno širi nastavci posreduju prelaz u kapitel i bazu. Gore je taj nastavak dvočlan (obal i ravan), dočim je dole samo ravan. Na gornjem kraju je po jedna velika četverouglasta izdubina za pričvršćenje kapitela, a do nje vodi s jedne strane žlijeb za ulijevanje olova. Možda ovim stupovima pripadaju kapiteli br. 520 i 521.

568. Ulomak stupova debala. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·37, donji promjer 0·255. Bijeli mramor.

Donji dio stupova debala sa 21 dole zaobljenom kanelirom, koje imaju otupljene bridove. Gladak širi nastavak odozdol je šupalj i sproveden veoma širokom plicom izdubinom za spajanje.

569. Ulomak stupova debala. Iz Mitrovice. Kupljen od Juce Jakovljević (Vodna ulica br. 11) 1903.

Vis. 0·68, promjer gore 0·096, dole 0·098. Bijeli mramor s modrim prugama.

568

569

Veći komad monolitnoga stupova debela omanjih dimenzija, na dvoje prelomljen, dole nepotpun. Gore se završuje 16 mm visokim torusom, na kojem je negda bio pričvršćen kapitel u četverouglastoj 0·02 širokoj i dubokoj izdubini, do koje s jedne strane vodi žlijeb, kojim se je ulilo olovo.

570—572. **Tri ulomka stupovih debala.** Valjda iz Petrovaca kod Rume.

Stupovi, kojima su ovi ulomci spadali, imali su manje mjere (najvećemu ulomku je promjer od prilike 0·17, srednjemu 0·13 a najmanjemu 0·135). Vertikalnih žlijebova, koje su uske letvice dijelile, bilo je po 16. Na dva veća ulomka ima po jedna četverouglasta rupa za spajanje. Maleni jako otučeni komadi (Vis. 0·22, 0·125 i 0·10) od rupičava vapnenjaka.

Spominje valjda S. Ljubić u *Viestniku hrv. arh. dr. V 1883 str. 69.*

573. **Cjepotina s debela kanelirana stupa.** Iskopana g. 1907. u Prozoru kod Otočca na zemljištu „Crkva“ Mike Kostelca (kbr. 182).

Vis. 0·14, šir. 0·23. Vapnenjak.

Ulomak ima ostanke od pet vertikalnih zaobljenih kanelira, izmed kojih se nalaze 24 mm široke letve. Valjda je s iste građevine, s koje je ulomak kapitela br. 522, s kojim se je zajedno našao prigodom muzejskoga iskopavanja.

574. **Deblo malenoga stupa,** valjda s neke aedikule. Provenijencija nepoznata. Gore i dole se stanjuje i prelazi u šire luknjama za spajanje sprovedene nastavke, kojima je pristajalo uz kapitel i bazu.

Vis. 0·58, gornji promjer 0·07, donji promjer 0·08. Žučkasti mramor s mrkim mrljama.

575 i 576. **Par debala od malih stupića.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Visina čitavoga komada 0·335. Sivi mramor s tamnomodrim prugama.

Jedno na krajevima otučeno čitavo stupovo deblo sa promjerom od 0·045, koje se prema gornjem kraju stanjuje do 0·039. Na gornjem i donjem licu kamena naznačene su sredine i izvučena po dva u pravom kutu sijekuća se promjera. Od drugoga debela preostala je samo donja polovina.

577 i 578. **Par sličnih debala od malih stupića** iste provenijencije.

Visina čitavoga na troje prelomljenoga komada 0·335. Svjetlosmeđi mramor s tamnim mrljama. Od drugoga primjerka preostala je samo na dvoje prelomljena donja polovina. I tu su na gornjem i donjem licu kamena izvučena po dva sijekuća se promjera.

579. **Ulomak debela malenoga stupa,** valjda s neke aedikule; gore i dole otučen. Provenijencija nepoznata.

Vis. 0·20, promjer 0·08—0·075. Bijeli mramor.

570

574

580. **Ulomak debla malenoga stupa**, gore, dole i na površini otučen. Površina ovoga komada, koji potječe s gornjega kraja debla, urešena je grančicama s lišćem, naličnim lovorovom lišću i sa dva cvjetića. Gore i dole po jedna luknja za spajanje; u gornjoj se još nalazi komadić od željeznoga čavla. Provenijencija nepoznata.

Vis. 0·17, promjer 0·09. Bijeli mramor.

581. **Četverouglast stup s reljefima**. Izvađen g. 1894. u Starom Slankamenu iz razvalina grada despota Brankovića, gdje je služio kao prag na jednim vratima.

Vis. 1·50, šir. 0·41, deblj. 0·385.

Vapnenjak.

Četverouglast stup sa širokim profilovanim okvirima na dvije susjedne strane; ostale dvije strane su samo surovo otesane. Okviri su svuda što više što manje otučeni; osobito je trpio donji rub kamena. Na gornjem kraju stupa nalaze se jedna manja ovalna izdubina za spajanje i dvije uzljebine, koje nisu služile za ulijevanje olova, nego također za učvršćenje nekoga gornjega nastavka. Sudeć po tome, kako su smještene skulpirane stupove strane, morao je on biti tako upotrijebljen, da su se samo te dvije strane mogle viditi.

Na široj strani prikazano je vitko stablo s malom gustom krošnjom (valjda palma), s kojega vise dva grozdovima nalična ploda. Na vrhu stabla stoje jedna spram druge dvije ljubeće se ptice (l. ženka, d. mužjak s dugim perjem u repu), koje ne slute pogibelji, što im prijeto od velike oko debla omotane zmije, koja se do njih penje. Ovaj bi motiv dobro pristajao za nadgrobni spomenik.

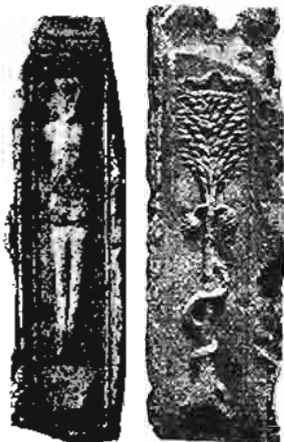
Relijef na užoj strani namjerice je jako oštećen, te je na tamo prikazanoj figuri otučeno lice, trbuh i noge. Vidi se tamo napred okrenuta neodjevena bradata muška figura s punom kosom. Od ruku, koje kod okvira prestaju, načinjen je samo gornji dio nadlaktice. Noge izgledu nekako drvene, te na njima nisu označena koljena. Možda je to bila herma. Pričinjalo mi se prije, kao da se u kosi još vidi jedan roščić, ali to nije sasvim sigurno.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. I 1895 str. 182 (sa sl. 158).

582. **Ulomak četverouglasta stupa**. Nalazio se mnogo godina na pravoslavnom groblju u Dobrincima (kotar Ruma), odakle je donešen g. 1908.

Vis. 0·88, šir. 0·29, deblj. 0·255. Žučkasti mramor.

Gore nepotpun velik komad četverouglasta stupa sa po pet okomitih kanelira sprijeda, l. i d. Rastavne letvice između pojedinih žlijebova imaju otupljene bridove. Stražnje lice kamena je ugladeno a djelomice i donja strana, u koliko nije otučena. Kamen je na mnogo mjesta znatno okrhan.

581

580

582

583. **Atička baza.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·15. Bijeli mramor.

Otučen veći komad na gornjem toru, te manji na donjem i na četverouglastoj plinhti, koja je 0·045 visoka, a 0·435 duga i duboka. Na gornjem licu kamena je velika olovom ispunjena izdubina i dublji žlijeb, kojim se olovo ulijevalo. Na kamenu se tu vide i neke pomoćne crte, koje su klesaru služile kod posla, naime u blizini ruba izvučena kružna crta s jednim promjerom. L. od žlijeba nalazi se klesarski biljeg u obliku male polukružne crte (ili slova C).

583

584. **Velika atička baza.** Iz Siska. Darovalo gradsko poglavarstvo u Sisku.

Vis. 0·35, dužina plinthe od prilike 0·88, promjer gornjega tora od prilike 0·72. Krupnozrn bijeli mramor.

U svim dijelovima jako okrhan komad. 0·125 visoka plintha ima na donjoj strani blizu dvaju suprotnih uglova po jednu 0·035 duboku i široku rupu za čavle, kojima je baza bila na donju gradu pričvršćena. Stupovo deblo bilo je učvršćeno u 0·07 širokoj i 0·03 dubokoj četverouglastoj rupi na gornjem licu baze, do koje s jedne strane vodi žlijeb za ulijevanje olova.

584

585

585. **Velika atička baza.** Iz Siska. Darovalo gradsko poglavarstvo u Sisku.

Vis. 0·25, duljina četverouglaste plinthe 0·73, promjer gornjega tora 0·65 Vapnenjak.

Otučena su tri ugla 0·08 visoke plinthe, dočim je okrugli nastavak sa dva tora i jednim trochilom samo na jednom mjestu malo okrhan. Na gornjem licu kamena izdubljene su za učvršćenje debla dvije velike četverouglaste izdubine, do kojih vodi izvana po jedan žlijeb za ulijevanje olova. Na donjem licu plinthe nalazi se 0·27 daleko od dva suprotna ugla po jedna 0·055 duboka i 0·03 široka četverouglasta rupa za velike čavle, kojima se baza na svom mjestu pričvrstila bila.

586. **Atička baza s komadićem stupova debla.** Iz Siska. Darovalo gradsko poglavarstvo u Sisku.

586

Vis. 0·39, duljina četverouglaste plinthe preko 0·61, promjer stupova debela 0·41. Pješčenjak.

Kamen je na površini svuda jako oštećen. Visina same baze iznosi 0·28, od čega na plinthu otpada 0·07. I na njoj su odozdol dvije 0·06 duboke rupe za čavle. Na gornjem dijelu nalazi se 0·11 visok komad stupova debela, koje nije bilo kanelirano. Na njem su dvije četverouglaste 0·04 široke i 0·03 duboke izdubine, od kojih je jedna uljevenim olovom začepljena.

587

587. Donji dio monolitnoga stupa.

Iskopan u ljetu 1897. u Vinkovcima u dvorištu Takšićeve kuće (Ervenica kbr. 270). Dar istoga.

Vis. 0·27. Vapnenjak.

Sačuvala se mjestimice otučena 0·27 visoka attička baza sa 0·36 dugom i dubokom, 0·105 visokom četverouglastom plinthom i od dva tora i jednoga trochila sastojećim okruglim člankom. Na nj je bilo nastavljeno 0·21 u promjeru mjereće stupovo deblo, ali se je od njega sasvim malo sačuvalo, a i to je svuda naokolo okrhano.

Kamen je nađen u onakovu položaju, kako je negda na nekoj građevini služio. Pod njim je bila jedna manja (0·25 vis. i 0·46 š. i dub.) i jedna veća ploča (0·34 vis. i 0·75 š. i dub.). U blizini otkopao se temeljni zid rimskoga vremena, koji je prolazio preko cijeloga Takšićevoga dvorišta pa se gubio pod kućama njegovom i njegova susjeda.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 149 (sa sl. 77 na str. 50).

588. **Ulomak attičke baze.** Izvađen u proljeću 1897. u Vinkovcima iz temeljnoga zida rimskoga vremena u vrtu Josipe Kezman (Njemačka ulica).

Vis. 0·125. Rupičav vapnenjak.

Sačuvalo se samo komad gornjega okrugloga članka s ostancima dvaju tora i jednoga trochila izmed njih. Potonji ima gore i dole po jednu 0·014 visoku letvicu.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 141 (sa sl. 65 gore).

588

589. **Ulomak velike attičke baze.** Iz Mitrovice, gdje se je možda sto godina nalazio uzidan u stepenicama Borotine kuće (Trg grofa Khuena Hedervarya). Darovao Ivan Hauer ml., zidar u Mitrovici 1905.

589

Vis. 0·285. Žučkasti vapnenac.

Manjka od prilike polovina komada; jače je otučen gornji torus i mjestimice četverouglasta plintha, koja je 0·12 visoka i 0·59 duga, ali se u dublinu od nje sačuvalo samo 0·29—0·30. Na plinthu je 0·165 visok okrugli članak, koji sastoji od dva jednim trochilom rastavljena tora. Promjer

gornjega tora iznosio je više od 0' 505, koliko iznosi najveća dimenzija na dnu sačuvana njegovoga dijela. Na donjoj strani plinthe nalazi se u uglu biljeg (Versetzzeichen) IV F

590. Ulomak baze jednoga stupića. Iz Mitrovice. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke 1885.

Vis. 0'08. Bijeli mramor.

Polovina baze monolitnoga stupića. Na 0'11 dugoj i 0'032 visokoj četverouglastoj plinthe, od koje stražnja polovina manjka, stoje donji torus i trochilus, dočim se od gornjega tora na jednom mjestu samo toliko vidi, da se može reći, da ga je bilo. Na donjem licu plinthe ima 28 mm duboka četverouglasta izdubina za učvršćenje na nekom podnožju.

590

591. Baza maloga stupića. Iskopana u Mitrovici u vrtu Ivana Wollera (Trg sv. Dimitrije br. 7). Darovao Ignjat Jung, učitelj 1902.

Vis. 0'077, šir. 0'10, dublj. 0'092. Pješćani vapnenjak.

Veoma nemarno izvedena baza maloga monolitnoga stupića sastoji od tri oblongne pločice, od kojih gornja u uglovima ima u smjeru diagonala smještene zareze. Na njoj je preostao komadić stupova debila.

592. Ulomak attičke baze. Valjda iz Petrovaca kod Rume.

Vis. 0'20, gornji promjer od prilike 0'30, visina plinthe 0'07. Pješćenjak.

Nešto manje od polovine baze obična oblika od stupa manjih dimenzija. Površina jako istrošena.

593. Ulomak attičke baze. Možda iz Petrovaca kod Rume.

Vis. 0'095, promjer dole oko 0'20, gore oko 0'19. Rupičav vapnenjak.

Sačuvao se samo jako oštećen komad gornjega okrugloga dijela baze sa dva tora i jednim trochilom izmed njih. Gore i dole je načinjena po jedna četverouglasta rupa u svrhu pričvršćenja od posebnih komada rađene plinthe i stupova debila, koje je bilo manjih dimenzija.

594. Ulomak pilastrove baze. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0'255, šir. 0'28, deblj. 0'11. Bijeli mramor.

Komad je gore, lijevo i dole potpun, te samo mjestimice malo ozlijeđen. Gore lijevo ima izdubinu za prisastavljanje. Na stražnjem licu ploče su gore jedna do druge dvije male luknje (možda iz novijega vremena) sa odlomljenim željeznim čavlom u jednoj; dole l. je veća luknja za kvaku, djelomice zamazana cementom. Ostrag dole je kamen imao sada otučen veći nastavak, kojim je zahvaćao u zid, pred kojim je negda stojao.

594

Baza sastoji od 0'07 visoke plinthe, 0'125 visokoga trochila i 0'06 visokoga tora. Trochilus, koji ima dole uzanu zaobljenu a gore širu glatku letvicu, urešen je sa tri veća akantihova lista, iza kojih se javlja drugi red šiljatih šašovih listova. Na toru su tri reda kratkih gore zaobljenih listova.

595. **Pilastrova baza.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu. Vis. 0·12, dulj. 0·345, dublj. 0·06. Sivi mramor.

595

Gore i dole ugladena attička baza sa plinthom, dva tora i jednim trochilom izmed njih. Ostrag se ostavio na kamenu širok izbočen neravan dio, koji se je mazom bolje dao s pozadnom vezati, a samo na oba ruba pravilno ga se je odjelalo u širini od 0·04—0·05. Gore ima 0·015 od prednjega ruba mala okrugla luknja za čavao.

596. **Ulomak pilastrove baze.** Iskopan istočno od Mitrovice blizu rumske malte, na starokršćanskom groblju, koje lokalna tradicija nazivlje grobljem sv. Dimitrije. Darovao Pajo Miler, opat i župnik mitrovački 1883.

Vis. 0·173, šir. 0·19, najveća debljina 0·083. Bijeli mramor.

Manji komad kamena sa starim ali mjestimice otučenim rubom gore, lijevo i dole.

Baza sastoji od plinthe, koja na donjoj strani ima širok žlijeb, dva tora i jednoga trochila izmed njih. Ostrag je kamen neravan a dole nasjeckan.

596

597. **Gornji nastavak velikoga četverouglastoga stupa ili postamenta.** Nalazio se mnogo godina na groblju sv. Marka kod Poduma blizu Otočca, kamo je sigurno iz Prozora dovežen. Prevezen u Zagreb 1909.

Vis. 0·42, šir. 0·94, dublj. 0·88. Vapnenjak.

597 i 598

Donji dio kamena, u kojem su na donjem licu dvije izdubine za prisastavljanje na podnožje, četverostrani je bridnjak od 0·69 širine i 0·62 dubljine. Na njem je profilovan nastavak, koji počinje jako otučenom za 0·12 izlazećom izbočinom, s koje se kamen prema gore sužuje jednim širokim svedenim žlijebom, sa četiri manja pravokutna članka i konačno opet jednim svedenim žlijebom. Na stražnjoj strani kamena detalji nisu izvedeni. Gornje mu lice ima blizu desnoga prednjega ugla 0·065 duboku četverouglastu izdubinu (0·04 × 0·035) a blizu stražnjega lijevoga okruglu (promjer 0·035).

598. **Podnožje četverouglastoga pornjaka.** Ista provenijencija.

Vis. 0·39, gornja duljina 0·65, gornja dubljina 0·53, donja duljina 0·94, donja dubljina 0·79 Vapnenjak.

Povrh 0·145 visoke plinthe slijedi jedan torus između dva žlijeba, a dalje se kamen svedeno koso uspinje, te gore završuje sa dva članka: jednim pravokutnim

i jednim svedenim. Ostrag detalji nisu izvedeni. Spada možda k predidućem komadu, ali manjka srednji dio izmed njih.

Znatnije otučen sprijeda na uglovima.

599. **Velika kamena greda s reljefom.** Iskopana g. 1901. u Prozoru kod Otočca na zemljištu „Crkva“ Mike Kostelca (kbr. 182), gdje se je negda nalazilo rimsko groblje sa spaljenim mrtvacima. Kupljena te g. 1909. prenešena u Zagreb.

Vis. 1·46, šir. 0·59, deblj. 0·42. Vapnenjak.

Otučena skoro cijela desna strana.

Velika, sprijeda neznatno svedena kamena greda, koja je bila sastavni dio većega zaobljenoga podnožja nekoga spomenika. Od plastičnoga uresa toga spomenika nalaze se na ovom građevnom komadu srednji dio velike guirlande i oba kraja vrpce, kojom se je ista svezala. Guirlandu su u ovom dijelu sastavljala dva reda ječmenih klasova te grančice s nekim cvijetovima i plodovima. Na gornjoj strani kamena ima duguljasta izdubina (dulj. 0·095, šir. 0·05, dublj. 0·08), u koju je zahvaćalo željezo, kojim je bio neki nastavak pričvršćen.

600. **Architravna greda s frizom.** Valjda iz Siska.

Vis. 0·55, dulj. 0·82, dublj. 0·27. Vapnenjak.

Komad kamene grede sa starim rubom gore, d. i dole; l. i ostrag otučen. Sprijeda je gore i dole široka okvirna letva, koje l. i d. nije bilo, jer se je nacrt na susjednim gredama nastavljao. Prikazan je na d. leteći, napred gledajući neodjeveni Eros, koji povrh l. ramena drži kraj velike guirlande, spletene od grančica s lišćem i plodovima (kruške i jedan veliki grozd). Gornji dio izdubljena polja ispunjen je svijajućom se velikom vrpcom, kojoj se krajevi pred Erosom i iza njega spuštaju prema donjem kraju kamena.

599

600

601

601. **Kamena greda s frizom.** Iz Siska. Darovao Hinko Pšerhof u Križevcima. Dulj. 0·66, vis. 0·54, dublj. 0·48. Vapnenjak.

Potpun građevni komad, mjestimice na bridovima i na površini oštećen, ali jače samo na l. i d. kraju. L. dole nalazi se veća olovom začepljena rupa. Da uzmogne služiti kao bassin za vodu pred zdencem na šmrk, izdubilo se kamen na l. užoj strani i metnulo preko otvora dvije široke željezne spone.

Gore, d. i dole kamen ima širok glatki okvir oko plitko izdubljena polja, u kojem je d. polovina velike guirlande, spletene od grančica s lišćem i plodovima (kruške i grožđe). Gore l. je gušteru nalična životinja, na kojoj se raspoznaju glava, dvije stražnje noge i uvijen rašljasto završujući rep. D. do te životinje poprijeko je (valjda u kasnije doba) urezan napis \overline{CVI} \overline{VS} .

602

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. V 1901 str. 124 (sa sl. 86).

602. Ploča s frizom. Iz Mitrovice. Pridošla 1883.

Dulj. 0·54, vis. 0·213, deblj. 0·10. Bijeli mramor s plavkastim prugama.

Debela ploča sa starim rubom na sve četiri strane. Rubovi sa partijama skulptura svuda su naokolo otučeni a rubne se plohe u kasnije doba otklesalo i učinilo neravnima, da se maz bolje prihvati. Na l. kraju nalaze se dvije dublje četverouglaste izdubine za čavle, do kojih sa vanjskih strana vode žlijebovi za ulijevanje olova. Ostrag je ploča ugladena.

Prikazana je napred okrenuta bikovlja glava, kojoj se iza rogova i ušiju dvije vrpce dole spuštaju i previjaju. Sa svake strane izlazi po jedna tim vrpčama na pozadini privezana široka guirlanda, kojima je nastavak bio na daljnjim pločama l. i d.

603

603. Ulomak ploče s frizom. Iz Mitrovice. Pridošla 1883.

Dulj. 0·205, vis. 0·145, deblj. 0·09. Bijeli mramor s plavkastim prugama.

Malen komad debele ostrag ugladene ploče sa starim rapavim rubom i niskom rubnom letvom na gornjem kraju. Na njoj je bio sličan friz kao i na predašnjoj, koja je možda s iste građevine, makar da je ovdje bikovlja glava nešto manja.

Sačuvalo se samo bikovlje čelo s oba roga (šiljak od lijevoga je otkinut) i vještački naredanom dlakom, a povrh njega tri zavoja od široke guirlandine vrpce.

604. Ulomci friza. Iz Mitrovice. Darovao Pajo Miler, opat i župnik mitrovački 1883.

A. Vis. 0·215, šir. 0·23, deblj. 0·07. B. Vis. 0·165, šir. 0·285, deblj. 0·08. Bijeli mramor.

Dva nepristajuća komada, valjda od iste debele, ostrag ugladene ploče; jedan sa starim rubom i okvirnom letvom na

A

604

B

gornjem i l. kraju, a drugi samo na gornjem. Rubovi mjestimice otučeni. Na prvom su komadu dijelovi velike akanthove hvoje s jednim listom i dvije čaške, a na drugom krajevi dvaju akanthovih listova i između njih gornji dio napred okrenute neodjevene ženske figure s raspuštenom dugom kosom.

Drugi ulomak: J. Brunšmid i W. Kubitschek u Arch. epigr. Mitth. IV 1880 str. 123, 5.

605. Komad građevnoga vijenca (Kranzgesimse) povrhu nekih vrata. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Dulj. 0·77, vis. 0·26, dublj. 0·17. Bijeli mramor.

Kamen je l. i d. nepotpun, na gornjem bridu mjestimice znatnije otučen. Ostrag je nepravilno otklesan, po čemu se može zaključiti, da se tamo nije doticao pravilno oklesane kamene grede, nego od nepravilna kamenja ili cigle sagrađena zida. To kao da potvrđuje i maz, koji se tamo mjestimice sačuvao. Na gornjem čelu nalazi se sasvim blizu stražnjega kraja 45 mm duga, 30 mm široka i 45 mm duboka izdubina za kvaku.

605

Na ulomku se vide četiri sprijeda lišćem urešene male konzole, od kojih se zadnja desno oblučno dole svija. Ispod konzola nalaze se jarka (Eierstab) i ozub (Zahnschnitt) a povrhu njih širokom vrpcom lišća urešena istaknuta ploča (Hängeplatte), koja između konzola ima na svojoj donjoj strani niz astragala i mijenjajući ures: u 1. polju krstolik cvijet, u 2. grozd, u 3. libelli naličan plod. Vrpca lišća sastavljaju skupine od po pet listova, od kojih je srednji šiljat a pokrajni parovi izmjenice u jednoj skupini špiralno a u slijedećoj oblučno svinuti.

606. Ulomak istaknute ploče (Hängeplatte) (?). Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Dulj. 0·25, šir. 0·215, dublj. 0·13. Sivkasti mramor.

Na tri strane okrhana debela ploča s komadom staroga profila na prednjoj strani, na kojem se ispod šire neurešene neravne letve vide ostanci kymatija. Na donjem licu kamena d. je ostatak veće konzole, l. velik četverolist cvijet (jedan mu je list otučen), a iza ovoga ostatak okvirne letvice. Gornje lice kamena je ugladeno i ostrag 0·05 duboko otklesano, čime se je njegova težina znatno smanjila.

607. Ulomak kamene grede s vijenca. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Dulj. 0·51, vis. 0·23, dublj. gore 0·21, dublj. dole 0·02. Sivkasto bijeli mramor.

L. i d. nepotpun, sprijeda na gornjem i donjem rubu ponešto okrhani veći komad kamene grede, ostrag ugladen, gore neravan, dole hrpav i sproveden tankom letvicom.

Na prednjem licu je gore ispod tanke glatke letvice širok pojas sa velikim

606

607

608. Ulomak kamene grede s vijenca. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Dulj. 0·65, vis. 0·22, dublj. gore 0·288, dublj. dole 0·11. Sivkasto bijeli mramor.

608

609. Kamena gređa s prozorova okvira. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Dulj. 0·87, vis. 0·21, dublj. gore 0·23, dublj. dole 0·18. Sivkasto bijeli mramor.

Otučen veći komad na l. strani i manji na d. gornjem uglu; okrhana mnoga zrna u astragalu. L. i d. rub bili su koso otesani i hrapavi, a hrapavo je i gornje lice kamena i veći dio stražnjega. Donja strana nije pravilno odjelana, te izgleda kao da posao nije sasvim dovršen.

609

Sastavljen izmjenice od jednoga većega i dva manja zrna sa plastički izvedenom niti, na kojoj su nanizani. Na d. kraju kymatija nalazi se koso položena polovina sedmero-liste palmete sa svijenim vanjskim lišćem. Komad je valjda služio u okviru nad kakovim prozorom.

narezanim listovima, izmed kojih je po jedan šiljati šašov list; u sredini je jajka (Eierstab), dole ozub (Zahnschnitt) i šira profilovana okvirna letva. Na gornjem licu kamena l. blizu stražnjega ruba nalaze se izdubina i žlijeb sa zahrđalim ulomkom željezne kvake.

Spomenuo E. Maionica u Arch. epigr. Mitt. V 1881 str. 173, 48, 5.

Otučen komad na gornjem prednjem rubu.

Sprijeđa i desno skulpiran veći komad kamene gređe, gore i ostrag gladak, a dole hrapav.

Kao ornamenti upotrijeblili se: gore uski kymation s dole okrenutim trolistovima, zatim ozub (Zahnschnitt), onda jajka (Eierstab), a dole lesbijski kyma (Herzlaub). Na gornjem licu kamena nalazi se veća olovom ispunjena četverouglasta rupa za kvaku.

Spomenuo E. Maionica u Arch. epigr. Mitt. V 1881 str. 173, 48, 4.

Sprijeđa je ispod šire rapave letve oširok kymation, a ispod ovoga astragal,

610. **Ulomak kamene grede s vijenca** (Gesimse). Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·127, dulj. 0·275, dublj. gore 0·139, dole 0·022. Bijeli mramor.

Manji komad gore ugladene, ostrag neravne a dole rapave grede, l. i dole nepotpun.

Kao ornamentalni motivi upotrijebili se: lisni vijenac (izmjenice široki akantovi i uski šiljati listovi), jajka (Eierstab) i ozub (Zahnschnitt).

610

611. **Ulomak kamene grede s vijenca**

(Gesimse). Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·14, dulj. 0·21, dublj. gore 0·128, dole 0·04. Bijeli mramor.

Manji komad gore ugladene a ostrag neravne grede; l. i d. nepotpun, gore i dole otučen. Ornamentalni motivi su: gore vijenac od trolistova, na sredini jajka (Eierstab), a dole ozub (Zahnschnitt). Na gornjem licu prema stražnjem kraju vidi se ostatak izdubine za kvaku.

611

612

612. **Ulomak kamene grede, koja je možda služila negdje na nekom podnožju.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·125, dulj. 0·21, dublj. gore 0·052, dole 0·15. Bijeli mramor.

Manji komad gore, ostrag i dole ugladene grede, na kojoj se je ostrag naknadno pri smještanju izdubio žlijeb. L. i desno nepotpuna.

Ornamenti su: u donjem redu uzan vijenac od trolistova, gore pletenica, spletena od dva debela užeta, urešena na sredinama okruglim bobicama. Srednji znatno širi ornamentalni pojas zapremaju izmjenice sedmeroliste palmete i veliki viseći zvonoliki cvijetovi, koje spajaju na krajevima svijajuće se hvoje.

613. **Ulomak grede s vijenca.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·073, dulj. 0·155, dublj. gore 0·078, dublj. dole 0·028. Sivkasti mramor.

Malen komad kamena, l. i d. okrhan, gore i ostrag ugladen a dole hrapav. Sprijeda je niz od paromice poredanih narezanih polulistova, izmed kojih se u pozadini pojavljuje po jedan šiljati šašov list. Desno gore je blizu stražnjega ruba mala luknja s komadićem željezne kvačice ili čavla.

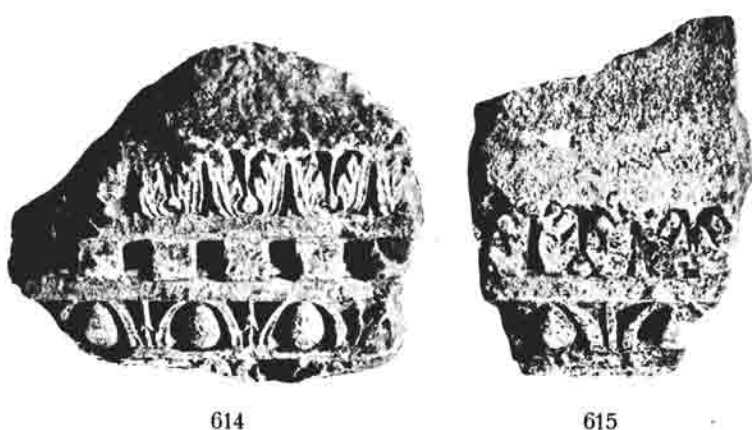
613

614. **Ulomak velike kamene grede s vijenca.** Iz

Siska. Dar gradskoga poglavarstva u Sisku.

Vis. 0·70, dulj. 0·72, dublj. 0·50. Vapnenjak.

Velik komad kamena sa nešto stare hrapave rubne plohe na gornjem kraju i neravnim starim rubom na donjem kraju. Na prednjem profilovanom licu otučena je dole cijela istaknuta ploča (Hängeplatte) sa dvije konzole, od kojih se vide samo tragovi. Na donjem licu istaknute ploče preostadoše ostanci nekakvih listova, a u

vertikalno smještenom polju izmed spomenutih konzola tri velika svezana narezana lista, koji tvore neku vrst palmete. Na gornjem dijelu kamena služili su kao dekorativni motivi jajka (Eierstab), ozub sa spajajućim letvicama između zubaca (te je letvice cinkograf izbrisao) i kymation s gore okrenutim velikim listovima.

615. **Ulomak velike kamene grede s vijenca.** Iz Siska. Dar gradskoga poglavarstva u Sisku.

Vis. 0·68, dulj. 0·47, dublj. 0·53. Vapnenjak.

Velik komad kamena sa starim rubnim plohama gore, l. i dole. Otučen je velik dio donjega profila. Na gornjoj polovini upotrijebili se kao dekorativni motivi jajka (Eierstab) i kymation s gore okrenutim lišćem.

616. **Ulomci velike ploče s vijenca (Gesimsplatte) nekoga spomenika.** Izvađeni u proljeću 1897. u Vinkocima iz rimskoga temeljnoga zida u vrtu Josipe Kezman (Njemačka ulica).

A. Duljina dvaju pristajućih komada 0·76, vis. 0·19, dubljina gore 0·55, dole 0·45. B. Duljina 0·47, dubljina gore 0·56, dole 0·46. C. Duljina 0·27. D. Dulj. 0·165. E (ovdje ne reproduciran). Dulj. 0·12. Rupičav vapnenjak sa školjkama.

Okrhani su mjestimice neki dekorativni detalji.

Dvije velike debele ploče, od kojih je jedna na dva komada prelomljena i tri neznatnije krhotine, koje su služile kao vijenac na nekom većem spomeniku. Ispod 0·045 visoke glatke rubne letve nalazi se najprije širi niz listova, sastavljen izmjenice od skupina svinutih glatkih listova i od takovih, koji su na krajevima spiralno zavijeni. Svagdje je između šest listova još jedan sedmi, koji je uzan, ravan i zašiljen. Po jedan širi list, koji se pojavljuje iz pozadine, dijeli jednu skupinu od druge. Ispod ovoga širega uresnoga motiva nalazi se mnogo uža sa jajkom (Eierstab).

U šuplinama ornamenata i na površini gornje letve ima tragova crvene boje. Gornje i donje lice kamena neravno je. Na jednom komadu vidi se gore ostatak velike (0·07 duboke i široke) četverouglaste izdubine za pričvršćenje nekoga većega nastavka.

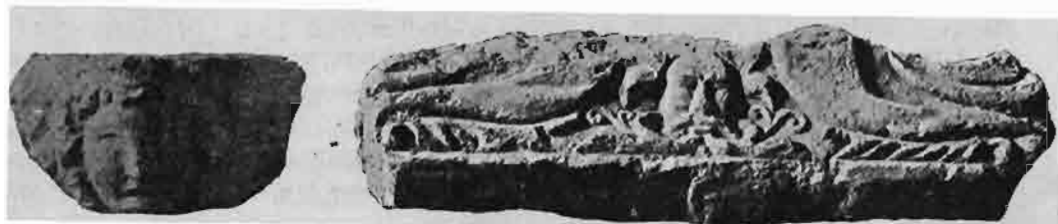
Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 141, 4 (sa sl. 65).

617. **Ugao ploče s vijenca nekoga spomenika.** Izvađeno u proljeću 1897. u Vinkovcima iz temeljnoga zida rimskoga vremena u vrtu Josipe Kezman (Njemačka ulica).

Vis. 0·19, dulj. 0·24, dublj. 0·275. Vapnenjak s mnogim školjkama.

Veći komad s ugla gore i dole rapave ploče s vijenca nekoga spomenika. Na uglu je prikazana dosta surovo rađena napred okrenuta ženska glava s bujnom kosom, u kojoj kao da se nalazi vijenac. Na l. strani naznačeno je u glavnim konturama neko lišće, dočim je d. strana kamena ostala neurešena. Možda je s istoga spomenika, s kojega je i br. 616.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 142 (sa sl. 66).

617

618

618. **Kamena greda s dekorativnim reljefom.** Iz Mitrovice.

Dulj. 0·87, vis. 0·235, dublj. gore preko 0·24, dublj. dole preko 0·09. Vapnenjak.

Otučen je gornji rub sprijeda, desna uža strana i cijelo stražnje lice kamena. Na l. strani je greda tako priudešena, kao da se je negdje imala umetnuti kao nadvratnik ili povrh prozora. Na prednjoj uspinjućoj se plohi isklesana je na sredini napred okrenuta muška glava sa dva velika uvijajuća se čuperka kose i spuštenim brcima, kojoj iz brade niče po jedna hvoja sa zapercima. Na svakoj strani leži na jednom akanthovom listu po jedan veliki otvorom unutra okrenuti rog obilja, a povrh ovih nalaze se ostanci nekih likova, od kojih oni desno donekle sjećaju na dva ptičja krila. Donje lice kamena bilo je kao kasetovano, te se nalaze na njemu tri izbočena (otučena) nastavka i dva izdubljena polja, u kojima se raspoznaje po jedna velika rozeta.

619. **Ulomak ploče s vijenca nekoga spomenika.** Iskopana 20. veljače 1904. u Mitrovici, kada se gradila kuća tesara Ivana Wollera (Trg sv. Dimitrije br. 7). Dar istoga 1905.

Dulj. 0·56, dublj. 0·40, deblj. lijevo 0·073, debljina desno 0·107. Bijeli mramor.

Veći komad debele ploče sa starim neravnim rubom na l. kraju i jako otučenim urešenim sprijeda. Gornja ploha kamena ostala je neravna, donja je ugladena osim uskoga ruba lijevo, kojim dijelom nije pristajala na kamen, što se je ispod nje negda nalazio. Na njoj se nalazi velika četverouglasta rupa i širok žlijeb za sponu, kojom se je ta ploča s tim drugim komadom vezala. Prednja profilovana strana urešena je jajkom i ozubom. Na d. je strani ploča znatno deblja nego lijevo.

619

620. **Ulomak vjenčane grede** (Gesimse). Iz Mitrovice. Pridošao 1883.
Vis. 0·10, dulj. 0·46, najveća dubljina 0·15. Krupnozrn bijeli mramor.

620

Na dvoje prelomljena veća greda, na d. kraju nepotpuna, gore i ostrag neravna. Na gornjoj strani ima luknju za kvaku (a tu se prelomila), s kojom je bila na zidu pričvršćena; dole je pred trećim zupcem komadić željeznoga čavla, koji ju je vezao s mramornom oplatom, što je ispod nje bila.

Ornamentalni motivi su: svežnji listova sa jednim šiljatim i po dva u volute svijena lista sa svake strane, astragal od izmjenice jednoga većega duguljastoga i dva manja oblata zrna, te sasma dole ozub (Zahnschnitt).

621. **Ulomak grede s vijenca** (Gesimse). Iskopan u jeseni 1901. u Mitrovici kod Stjepana Zorića (Krajiška ulica br. 15). Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1905.

Vis. 0·146, dulj. 0·205, dublj. gore 0·19, dole 0·06. Bijeli mramor.

Manji komad vjenčane grede, l. i d. nepotpun, napred mjestimice otučen. Kamen je gore i dole ugladen.

621

622

Na gornjem dijelu nalazi se istaknuta ploča (Hängeplatte), urešena špiralno svijajućim se lišćem; na njezinom donjem licu je grančica sa šiljastim lišćem a iza nje niz sastavljen od jednoga kratkoga ravnoga i dva polukružna svijena listića. Na donjem dijelu grede nalazi se jajka (Eierstab) i ozub (Zahnschnitt).

622. **Ulomak vjenčane grede** (Gesimse). Iskopan u Mitrovici u vrtu kovača Mije Szalaya (Srijemska ulica br. 43). Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1902.
Vis. 0·115, dulj. 0·22, dublj. 0·145. Bijeli mramor.

Manji komad naokolo i na licu otučena kamena, koji se ostrag i dole učinilo neravnim. U donjem dijelu su ornamentalni motivi (odozdol gore) ozub (Zahnschnitt) i jajka (Eierstab). Gornji je ornament otučen do neznatnih ostataka, ali se vidi, da su bili listovi kao na predidućem komadu.

623

623. **Ulomak kamene vjenčane grede** (Gesimse). Iskopan u Mitrovici kod Stjepana Zorića (Krajiška ulica br. 15). Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1905.

Vis. 0·14, dulj. 0·145, deblj. 0·185. Bijeli mramor.

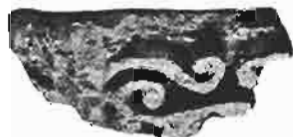
Naokolo oblomljen komad kamene grede s ostatkom velike četverouglaste rupe za kvaku na gornjem ugladenom licu kamena.

Na gornjem je kraju komad istaknute ploče (Hängeplatte), urešene sa dva reda dosta otučena lišća. Ispod nje je neurešena konzola.

624. **Ulomak vjenčane grede (Gesimse).** Iz Mitrovice. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke 1885.

Vis. 0·07, dulj. 0·108, dublj. 0·93. Bijeli mramor.

Naokolo okrhan malen komad s gornjega kraja vjenčane grede (Gesimse) sa ugladenom plohom na gornjem licu kamena, gdje se vidi ostatak velike izdubine za kvaku. Sprijeda u dva reda vegetabilne volute, a ispod njih ostanci drugoga nekoga ornamenta.

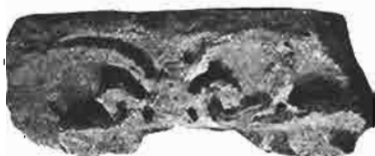

624

625. **Ulomak grede s vijenca (Gesimse).** iskopan g. 1903. u Mitrovici u vrtu kuća u Starom šoru br. 49 i 51. Darovao Mato Šajk, učitelj u Mitrovici 1903.

Vis. 0·073, dulj. 0·16, dublj. (u koliko se sačuvalo) 0·085. Bijeli mramor.

Malen gore ugladen komad kamena, na kojem se gore vidi ostatak veće rupe za kvaku. L., d. i ostrag je nepotpun, a manjka mu i donji nastavak. Napred su ornamenta većinom otučeni.

625

Preostao je komad viseće ploče, urešene sprijeda svežnjima listova (jedan šiljati list u sredini a po dva svijajuća se na stranama). Na donjem licu ploče su ostanci od dva cvijeta (jedan ima oblik libele a drugi je valjda bio petero-lista rozeta).

626. **Ulomak dekorativnoga reljefa.** Naden u Mitrovici na Savskoj obali. Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1904.

Vis. 0·093, šir. 0·104, deblj. 0·055. Krupnozrn bijeli mramor s mrkim prugama.

Malen ostrag otučen komad ploče sa starim rubom na gornjem kraju. Sačuvaše se dijelobi dviju hvoja, svaka s jednim zaperkom.

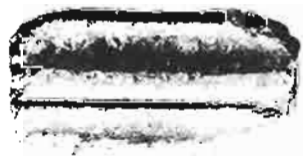

626

627. **Ulomak grede s vijenca (Gesimse).** Iz Mitrovice. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke 1885.

Dulj. 0·14, vis. i dublj. 0·058. Bijeli mramor.

Malen komad profilovana kamena, l. i d. nepotpun, gore sasvim a ostrag samo u donjem dijelu ugladen. Na stražnjem licu blizu l. kraja nalazi se luknja za učvršćenje na pozadini. Na licu kamena su dvije šire i jedna uža užljebina.

627

628. **Četiri ulomka grede s vijenca (Kranz-gesimse).** Iskapani u Drvišici kod Karlobaga u vrtu braće Miletića 1889—1902.

Ukupna dužina 0·945 (najdulja dva komada 0·305 i 0·29), vis. 0·08, dublj. gore 0·085, dublj. dole 0·012. Krupnozrn sivkasto bijeli mramor.

Lijevo i desno nepotpuni, sprijeda profilovani komadi, ostrag i gore pri stražnjem kraju hrapavi a gore sprijeda ugladeni. Dva veća komada na najgornjoj su letvici profila na jednom mjestu nepravilno usječena, gdje je zahvaćala željezna kvaka, kojom su bili u zidu pričvršćeni.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 157. 13 (2 kom.) i V 1901 str. 93 (2 kom.).

629—632. **Četiri raznoлично profilovana ulomka greda s vijenca** (Kranzgesimse). Iskopani u Drvišici kod Karlobaga u vrtu braće Miletića.

629. Dulj. 0·335, vis. 0·07, dublj. gore 0·075, dublj. dole 0·03. Krupnozrn sivkasti mramor. (Iskopan g. 1902).

630. Dulj. 0·23, vis. 0·07, dublj. gore 0·085, dublj. dole 0·02. Krupnozrn sivkasti mramor.

631. Dulj. 0·14, vis. 0·085, dublj. gore 0·77, dublj. dole 0·013. Krupnozrn sivkasto bijeli mramor. (Iskopan g. 1900).

632. Dulj. 0·15, vis. 0·085, dublj. gore 0·08, dublj. dole 0·018. Krupnozrn sivi mramor. (Iskopan 1902.)

Komad br. 629 je na dvoje prelomljen, gore i ostrag ugladen i samo uz rubove malo nasjeckan; dole je hrapav. Gore se 0·01 od stražnjega kraja nalazi mala okrugla luknja za kvačicu ili čavao. Komad br. 630 je gore ugladen a dole hrapav. Ostrag, gdje je također bio gladak, izdubljena su duljinom tri žljeba, jer je klesar pogrešno tamo počeo da izvodi profil. Komad br. 631 gore je i dole neravan. Ostrag gore ima otučenu 0·03 široku letvicu, ispod koje je kamen ugladen. Komad br. 632 jedini ima na d. strani neravan stari rub. Gore i dole je rapav, a ostrag neravan.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 157, 13 (br. 6) i V 1901 str. 93 (br. 7).

633—640. **Ulomci greda s vijenca**. Iz Siska (636—638 iz t. zv. rimske pivnice, dar kaptolskoga providnika Jilka; 639 i 640 izjaružani g. 1909. iz Kupe).

633. Vis. 0·097, dulj. 0·182, dublj. gore 0·103, dublj. dole 0·025. Krupnozrn bijeli mramor.

634. Vis. 0·073, dulj. 0·205, dublj. gore 0·093, dublj. dole 0·02. Krupnozrn bijeli mramor sa zelenkastim i crnkastim prugama.

635. Vis. 0·08, dulj. 0·236, dublj. gore 0·08, dublj. dole 0·014. Krupnozrn bijeli mramor sa zelenkastim i crnkastim prugama.

636. Vis. 0·078, dulj. 0·145, dublj. gore 0·074, dublj. dole 0·014. Krupnozrn bijeli mramor sa zelenkastim i crnkastim prugama.

637. Vis. 0·067, dulj. 0·155, dublj. gore 0·065, dublj. dole 0·013. Bijeli mramor sa smeđim mrljama.

638. Vis. 0·063, dulj. 0·26, dublj. gore 0·06, dublj. dole 0·013. Bijeli mramor sa svjetlim mrljama.

639. Vis. 0·07, dulj. 0·145, dublj. gore 0·085, dublj. dole 0·014. Sivi mramor s tamnim prugama.

640. Vis. 0·064, dulj. 0·12, dublj. gore 0·05, dublj. dole 0·005. Vapnenjak.

Svi su komadi sprijeda profilovani, ali su profili kod svakoga drugačije načinjeni. Komadi br. 633 i 635 imaju na l. kraju stari rub, a br. 639 na d. Komadi br. 633, 637 i 638 su gore i ostrag ugladeni a dole hrapavi, dok je kod ostalih i donje lice kamena glatko. Br. 634 i 635 imaju ostrag gore otučenu širu letvicu a br. 633 također otučenu jednu uzanu. Kod br. 638 i 639 je na d. kraju gore ostatak male rupe za kvaku. Profil je kod br. 633—635 i 638—640 mjestimice jače otučen.

641—643. **Ulomci raznoлично profilovanih greda s vijenca** (Kranzgesimse). Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirci na Trsatu.

1. Dulj. 0·42, vis. 0·067, dublj. gore 0·09, dublj. dole 0·03. Sivi mramor.

2. Dulj. 0·26, vis. 0·065, dublj. gore 0·05, dublj. dole 0·033. Sivi mramor.

3. Dulj. 0·19, vis. 0·11, dublj. gore 0·126, dublj. dole 0·03. Bijeli mramor.

Raznoлично profilovani komadi kamena.

Komad br. 641 na d. je kraju otpiljen, gore i ostrag ugladen, dole hrapav. Komad br. 642 gore i dole je djelomice ugladen, ostrag neravan. Blizu l. kraja ima na gornjem licu, 0·02 od stražnjega ruba okruglu luknjicu za kvaku ili čavao. Br. 643 je gore i ostrag ugladen, dole djelomice hrapav. Gornji mu je rub okrhan.

644. **Ulomak ploče s kamene mrtvačke škrinje.** Iskopan u kolovozu 1902. u Senju, kada se je gradila nova zgrada u kući Jovana Čopića u Varošu kbr. 443. Dar istoga.

Vis. 0·145, dulj. 0·25, deblj. 0·07. Vapnenjak.

L., gore, d. i ostrag otučen, na dvoje prelomljen komad sprijeda profilovana kamena, koji se je upotrijebio kao materijal pri građenju sarkofaga rimskoga vremena, kojemu je kao donja strana služio živac kamen. U njem su se našli ostanci od četiri okosnice, a uz nje dva željezna noža, oveći bronsan praporac, poput dinje narovašeno zrno iz niza od fjanse i probušen duguljast koštani predmet.

645. **Zabat i architrav jedne aedicule.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·405, šir. 0·695, deblj. lijevo 0·05, desno 0·03. Sivi mramor.

Ploča je razlupana, te sastoji iz jednoga većega ulomka na l. strani i četiri manja na desnoj. Manjka jedan komadić na sredini, jedan na d. rožnici i jedan na vršku krova.

Prikazan je gornji dio pročelja jedne aedicule. Sve tri strane geisona prati odozdol po jedan red lišća. Na donjoj strani to je lišće narezuckano i gore okrenuto; ono uz rožnice svija se dole, a u razmacima između većih nenarezanih listova pojavljuju se šiljci drugoga reda listova. Zabatište zapremio je lovorov vijenac sa dvije uvijajuće se vrpce, koje završuju svaka sa dvije uzice, na kojima su na krajevima krugljice.

Ispod donjega reda lišća, koji se nalazi već na architravu, slijede jedna glatka letvica i niz bisera, sastavljen od manjih skoro okruglih zrnaca, a onda iza ravne izljebine opet dvije letvice, od kojih je donja profilovana.

646. **Kamena konzola.** Iz Mitrovice doneo A. Hytrek 1883.

Dulj. 0·425, šir. 0·22, najveća debljina 0·215. Kristalinični vapnenjak.

Pod profilovanom dvočlanom gornjom pločom nalazi se sprijeda u sredini svezan listovni smotak, kojega se dotiče velik akanthov list s otučenom vršikom, koja se je napred dole previjala. Na stranama kamena su dvije duple špirale a do njih na rubovima po jedna mala hvoja sa zapercima. U uglovima između špirala i dviju profilovanih letvica nalazi se na jednoj strani cvijet, a na drugoj komad loze s grozdom. Na stražnjem

645

646

647

dijelu kamena, koji je na svom mjestu bio vodoravno smješten, nalazi se samo surovo otesan članak, koji je dolazio u zid, ali se od njega sačuvao samo 0·15 dug komad.

647. Ploča s biljevnom ukrasnom vrpcom.

Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 1·175, šir. 0·58, deblj. 0·09. Bijeli mramor.

Oblongna debela ploča sa širokim profilovanim okvirnim letvama na dužim stranama. Na sredini isklesane su u 1·015 dugom i 0·125 širokom izdubljenom polju dvije biljke s visokim stablima, s većim listovima u donjem, te hvojama i cvijetovima (svaka po šest) u gornjem dijelu, kojim se sučeljuju.

Kamen je na dvoje prelomljen, na jednom mjestu znatno okrhan a na drugom više puta nasječen. Relijef se je, navlastito u srednjem dijelu, prilično okrunio.

Na stražnjoj je strani kamen na rubovima po duljini otklesan i svagdje sproveden sa dvije veće i dole zahvaćajuće četverouglaste izdubine za kvake, kojima se je negda na neku poza-

dinu pričvrstio. Bit će, da je ploča služila kao oplata na nekoj građevini.

648. Ulomak ploče s dekorativnim reljefom.

Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·335, šir. 0·25, deblj. 0·12. Vapnenjak.

Veći komad debele ploče sa starim rubom na l. i donjem kraju. Otučeni su komadi okvira, lišća i stražnjega pločina lica.

Na sredini nalazio se je u okviru od glatkih letvica i astragala neki lik, od kojega su preostala samo tri lista. Dole su u zaokvirenu polju špiralno savijene hvoje s akanthovim lišćem i peterolistim cvijetovima. Na l. kraju stoji povrh hvoje amphora, urešena lišćem na vratu i trbuhu, te astragalom na donjem dijelu vrata. Visoke ručice gore su joj i dole špiralno svinute. Iz posude je izniknula neka biljka, od koje je preostao samo donji kraj stabljike.

648

649

649. Ulomak ploče s dekorativnim frizom.
Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

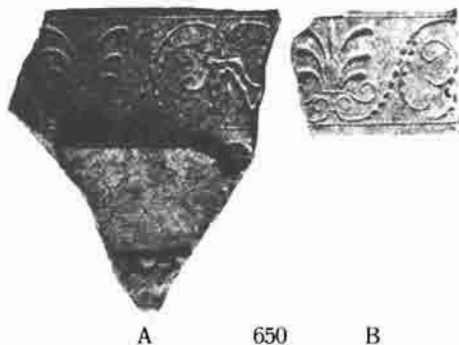
Vis. 0·205, dulj. 0·235, deblj. 0·035. Bijeli mramor.

Manji komad ostrag uglađene tanje ploče sa starim rubom i komadićem okvirne letvice na gornjem

kraju. Od dekoracije sačuvaše se velika sedmerolista palmeta i dijelovi od dva akanthova lista, koji su s njome svezani.

650. Ulomci ploče s dekorativnim uresom. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

A. Vis. 0·19, šir. 0·21, deblj. 0·028.
B. Vis. 0·11, šir. 0·095. Krupnozrn sivkasti mramor.

Jedan veći i jedan manji komad ostrag ugladene tanke ploče sa starim rubom na d. kraju. Na tom kraju nalazi se 0·09 širok gladak okvir, na kojem su između dvaju zaparanih usporednih poteza gravirane izmjenice gore i dole okrenute sedmeroliste palmete. Ove su među sobom spojene duplim špiralnim hvojama, od kojih svaka ima po jedan dulji zaperak. Iza ove urešene rubne letve slijedi jedna 0·075 široka neurešena, koja je od predašnje za 8 mm viša. Na trećem pojasu vide se samo ostanci od dva manja, u reljefu izrađena šiljata lista.

651. Ulomak ploče s urešenim okvirom.

Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·18, šir. 0·225, najveća debljina 0·065, najmanja debljina 0·018. Bijeli mramor sa tamnosivim slojevima.

Manji komad ostrag ugladene tanke ploče sa starim rubom na gornjem kraju, gdje ima među listovima kroz ploču prolazeća luknja za čavao, kojim se je na neku pozadinu prikovala.

651

Ures kamena prikazuje se kao 0·14 široka veoma odskačuća rezbarena okvirna letva sa dva reda akanthova lišća. Gore okrenuti gornji red poredan je na uzanoj glatkoj letvici, dočim spušteno lišće donjega reda teče uporedo s jednim astragalom, koji sastavljaju izmjenice po jedno veće duguljasto i po dva manja oblata zrna te plastički izražen spajajući ih konac.

652. Ploča sa dekorativnim reljefom.

Iz Siska.

Visina 0·39, širina 0·32, debljina 0·02 m. Sivi mramor.

Okrnjena na oba ugla lijevo te gore na sredini.

U dvaput nažljebljenu okviru trbušasta ornamentovana amfora, iz koje je izrasla uvijajuća se loza sa tri lista, dva zaperka i jednim grozdom.

Klesar je konture samo označio i unutarne detalje izveo, ali pozadine nije izdubio.

652

653. **Ulomak dekorativne ploče.** Iz Siska. Darovao Ivan Tkalčić, za onda kapelan u Sisku.

Vis. i šir. 0·095, deblj. 0·022. Šareni mramor (smeđ, bijel i crn).

Naokolo oblomljen malen komad tanke ploče s profilovanim rubom i jajkom (Eierstab) na jednoj strani. Velika jaja u potonjoj bila su veoma plosnato izvedena, a lišće izmed njih ima oblik strjelica.

S. Ljubić Inscr. p. 32, 75 (kamo ne spada).

653

654. **Ulomak ploče s dekorativnim reljefom.** Izvađen u proljeću 1897. u Vinkovcima iz antiknoga temeljnoga zida u vrtu Josipe Kezman (Njemačka ulica).

Vis. 0·355, šir. 0·37, deblj. 0·105. Rupičav vapnenjak.

654

Iz jednoga većega i dva manja komada sastavljen veći ulomak. Na gornjem kraju ima za 0·05 do debljine od 0·155 odskačuću rubnu letvu, u kojoj se nalazi velika 0·09 duboka četverouglasta izdubina, gdje se je moralo nešto teška na ovom kamenu pričvrstiti. Ispod rubne letve označen je neki dvočlani okvir, a ispod ovoga je svijajuća se hvoja i velika peterolista rozeta s velikom centralnom izbočinom. Da je negda pozlaćena bila, dokazuju po njoj sačuvani ostanci crvene boje (minium). Komad je možda ulomak s jednoga sarkofaga.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 142, 7 (sa sl. 67).

655. **Ulomak ploče s dekorativnim reljefom.** Izvađen u proljeću 1897. u Vinkovcima iz antiknoga temeljnoga zida u vrtu Josipe Kezman (Njemačka ulica).

Vis. 0·20, šir. 0·28, deblj. 0·16. Vapnenjak s mnogim školjkama.

655

Manji komad debele ploče sa starim rubom na gornjem kraju; ostrag otučen. Gore ima 0·04 široku odskačuću okvirnu letvu, ispod koje se svijaju nekako na način palmeta poredane grupe šiljatih listova, među kojima je srednji gore zaokružen. Komad potječe možda s jednoga sarkofaga.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 142, 8 (sa sl. 68, 1).

656. **Ulomak ploče s dekorativnim reljefom.** Iz Mitrovice. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke 1885.

Vis. 0·13, šir. 0·179, deblj. 0·047. Krupnozrni sivi mramor.

656

Naokolo otučen malen komad ostrag uglađene deblje ploče. Ispod šire odskačuće letve preostala su dva manja okrugla i jedno veće valjkasto zrno od astragala s plastički izraženom niti, na koju su nanizana. Ispod astragala lice je kamena otučeno, pa se ne može razabrati, je li tamo što bilo.

657. Ulomak arhitravne ploče s dekorativnim reljefom. Iskopan istočno od Mitrovice blizu rumske malte, na starokršćanskom groblju, koje lokalna tradicija nazivlje grobljem sv. Dimitrije. Darovao Pajo Miler, opat i župnik mitrovački 1883.

Vis. 0·14, dulj. 0·265, deblj. 0·65. Bijeli mramor.

Ulomak debele ploče sa starim rubom na d. kraju. Na njoj su dva širom letvom rastavljena reda raznoga lišća a ispod njih astragal, sastavljen od izmjenice jednoga duguljastoga većega i dva ovalna manja zrna sa plastički izraženom niti, koja ih spaja.

Ostrag se je kamen učinilo neravnim, da se bolje može maz prihvaćati.

657

658. Ulomak ploče s dekorativnim reli-

jefom. Iskopan g. 1898. u Mitrovici u dvorištu pučke škole (Školska ulica br. 4). Darovao Ignjat Jung, učitelj 1900.

Vis. 0·092, šir. 0·12, deblj. 0·04—0·015. Bijeli mramor.

Naokolo oblomljen i ostrag otučen mali komad ploče, koja je valjda služila za urešavanje kakove građevine ili spomenika.

Sačuvaše se gornji dijelovi velikoga akanthova lista, kojemu se vršika napred dole svija. Nešto dalje gore kao da je ostatak stapke od drugoga lista.

658

659. Ulomak ploče s dekorativnim reljefom. Iz Mitrovice. Pridošao 1883.

Vis. 0·174, šir. 0·24, deblj. 0·028. Bijeli mramor.

Manji komad tanke ploče sa starim rubom na l. i donjem kraju. U plitko izdubljenu polju, koje je l. i dole omeđeno letvicama glatkoga okvira, nalazi se stablo sa šiljatom lišćem, sa dva kruškolika ploda i sa tri žile. Na l. je kraju kamen nasjeckan, da se može prihvatiti maz. Stražnje je lice uglačano. Ploča je služila kao oplata na nekoj građevini.

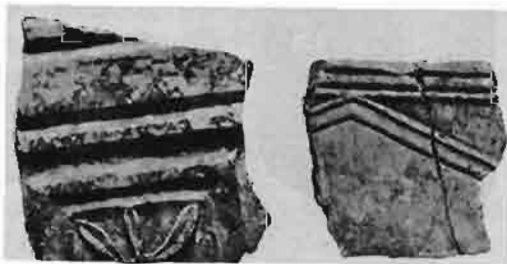
659

660. Ulomak ploče s dekorativnim reljefom. Iskopan u Mitrovici u vrtu Mate Zorića (Krajiška ulica br. 15). Darovao Ignjat Jung, učitelj 1900.

Vis. 0·213, šir. 0·182, deblj. 0·021.

Bijeli mramor.

Naokolo oblomljen manji komad ostrag uglačane tanke ploče, koja je služila kao oplata na nekoj građevini. U širokom okviru, od kojega su se sačuvala četiri nejednako široke, žlijebovima rastavljene glatke letve, nalazila se grančica, od koje su preostala tri šiljata lista s gornjega kraja.

660

661

661. Ulomak ploče s dekorativnim reljefom. Iz Mitrovice. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke, kojemu ga je predao realac Gjuro Pantelić 1885.

Vis. 0·143, šir. 0·15, deblj. 0·029. Bijeli mramor.

Dva pristajuća komadića tanke, ostrag ugladne ploče sa starim rubom na gornjem kraju. Gore je komadić tročlana okvira, kojega se dotiče gornji kraj pročelnoga zabata nekakove zgrade. Na gornjem je čelu kamena 11 mm duboka i 8 mm široka okrugla rupa od čavla, kojim je negdje učvršćen bio. Služio je kao oplata na nekoj građevini.

662. Ulomak ploče s dekorativnim reljefom. Iz Mitrovice. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke 1885.

Vis. 0·048, šir. 0·094, deblj. 0·027. Bijeli mramor.

Neznatan ulomak tanke, ostrag neravne ploče sa starim rubom na donjem kraju, gdje ima 17 mm duboku okruglu rupicu od čavla, koji je komad vezao s drugom pločom, na kojoj je bio donji nastavak reljefa. Čini se, da je bila prikazana palmeta, sastavljena od devet listova, od kojih se je sačuvao srednji dio od osam listova. Sa oplata nekoga spomenika ili građevine.

663

663 i 664. Dva ulomka ploča s dekorativnim reljefima. Iz Mitrovice. Pridošli 1883 i 1894.

Vis. 0·15, šir. 0·115, deblj. 0·028. Bijeli mramor.

Vis. 0·102, šir. 0·07, deblj. 0·024. Bijeli mramor.

Dva naokolo oblomljena mala komada tankih, ostrag ugladenih ploča, na kojima je preostao po jedan oveći grozd s velikim bobama i dugom stapkom. Služili su valjda na oplati nekoga spomenika ili građevine.

665 i 666. Ulomci dekorativnih ploča s dvostrukim (izvana profilovanim, iznutra glatkim) okvirom. Iz Italije, negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Veći na sve četiri strane potpuni ali okrhani komad, koji se je uz druge prisastavljao a onaj okvir ima samo na dvije susjedne strane. Dimenzije 0·265 × 0·21 × 0·038. Manji ima samo na jednoj strani komad ruba s okvirom. Dimenzije 0·17 × 0·16 × 0·025. Služili su valjda kao oplata na nekom spomeniku ili građevini. Bijeli mramor.

668

667. Nekoliko više ili manje profilovanih ploča s oplata zidova. Ista provenijencija.

668. Ulomak kamene ograde. Iz Mitrovice, gdje je više godina služio kao prag u bivšoj gostioni k banu Jelačiću. Darovao Ignjat Jung, učitelj u Mitrovici 1905.

Vis. 0·46, dulj. 0·96, deblj. 0·105. Sivkasto bijeli mramor.

Donja polovina velike debele ploče sa starim rubom l. i dole. Na površini i na rubovima svuda jako otučena. U kvadratičnim, širokim letvama ograđenim, izdubljenim poljima bile su pravilno unakrst položene četvore letve, od kojih se sačuvaše dijelovi od triju. Na donjoj strani na dva mjesta usječene su izdubine za učvršćenje ove ploče, koja je služila u nekoj ogradi.

669. Tri ulomka kamene grede. Iskopani g. 1907. u Prozoru kod Otočca na zemljištu „Crkva“ Mike Kostelca (kbr. 182).

Vis. dvajuh pristajućih komada 0·87, najveća širina 0·19, najveća dubljina 0·18. Vis. trećega ulomka 0·24. Vapnenjak.

Greda je valjda služila mjesto kuburâ na krovu neke građevine, gdje je pokrivala pukotine između dva reda crijepova. Na jednom kraju nalazi se nastavak, koji sjeća na akroterion. Blizu drugoga (nepotpunoga) kraja krovni dio nešto odskakuje. Na naličju je greda po duljini izdubljena, ali tako, da je ostala neravna, da se bolje prihvati maz, kojim se je o nešto imala pričvrstiti. Jedna rubna letva toga žlijeba ostrag je na dva mjesta nešto odjelana a druga samo na jednom mjestu.

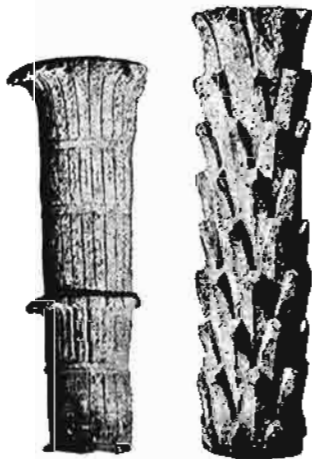
670. **Četverouglasta kamena ploča**, koja je možda služila kao poklopac na otvoru kakova kanala. Iskopana g. 1901. u Širokoj Kuli (kotar Gospić).

Dulj. 0·43, šir. 0·42, najveća debljina 0·08. Pješčenjak.

Kamen je iznova sastavljen iz 12 što većih što manjih ulomaka; na krajevima i uglovima je okrhan. Na sredini je četverouglasta luknja, kojoj su najmanje dimenzije (0·05 × 0·04) na gornjoj strani. Ta je strana ploče uglađena i sprovedena po jednim dubljim ravnim potezom spram uglova luknje. Donja strana kamena je nepravilno oklesana i dosta neravna.

G. Sprave za svagdanju porabu.

671. **Komad kandelabrova stupa**. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

671

672

Vis. 0·69, gornji promjer 0·28, donji promjer 0·15. Pješčenjak.

Gore i dole potpun komad u obliku palmine stabljike sa dvije mjestimice otučene čaške, koje su svaka po dva puta svezane. Gornja čaška sastoji od 24 a donja od 20 listova. Gore i dole izdubine za spajajuće čavle.

Ovaj i slijedeća tri ulomka spomenuo E. Maionica u Arch. epigr. Mitt. V 1881 str. 173, 48, 8.

672. **Komad kandelabrova debla**. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·70, gornji promjer 0·23, donji promjer 0·19. Pješčenjak.

Gore i dole potpun komad u obliku palmnoga debla sa devet redova od po osam stapki, s kojih su listovi odrezani. Bio je sastavni dio većega kandelabra.

Gore i dole ima po jednu četverouglastu izdubinu za spajajuće čavle.

673. **Ulomak kandelabrova debla**. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

669

Vis. 0·78, gornji promjer 0·205, donji promjer 0·215. Pješčenjak.

Srednji dio stupova debela u obliku stabla biline „Silphium“, sa 10 špiralno izvedenih kanelira, izrasao je iz čaške, koju sastavljaju po četiri velika vanjska i unutarnja lista. Ispod čaške preostao je komadić vertikalno kanelirana debela sa valjda 16 žlijebova. Na gornjem kraju obložen je stup sa po četiri velika vanjska i unutarnja lista, a bilo je na njem tamo 20 vertikalnih žlijebova, kako se to može iz preostalogo jako okrhana komadića izračunati. Gore je četverouglasta izdubina za spajanje. Sličan kandelaber iz Delphâ sr. u Journal international d'archéologie numismatique od Svoronos X 1907 t. XV.

673

674

674. Ulomak kandelabrova debela. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·56, donji promjer 0·18.

Pješčenjak.

Gornji završetak kandelabrova debela u obliku stabljike biljke Silphium, sa 20 vertikalnih kanelira, izmed kojih su uske letvice. Na izbočenom niskom nastavku stoji kao završetak velik okrugli pupoljak sa tri reda zaobljenih listova u donjem dijelu i velikim brojem malih pupoljaka ili cvijetića u gornjem. Dole ima stup četverouglastu rupu za spajanje. Letvice izmed kanelira mjestimice su otučene. Spada valjda na isti kandelaber kao i br. 673.

675

675. Kamena noga od stola. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·21, šir. 0·125, dublj. 0·23. Bijeli mramor.

676

Noga je sprijeda urešena glavom rogata i krilata lava. Manjka donji dio kamena s lavljom nogom i stražnji dio s komadima krila; odbijena je donja lavova čeljust i bridovi gornjega pornjakova vijenca; otučena je njuška, lijevi obraz, komadi obrva i neke partije grive. Na tjemenu je kamen na dva mjesta probušen, pa su krozanj prolazili dugi željezni čavli, koji su taj gornji dio spajali s manjkajućim donjim, koji se valjda bio odlomio. U prednjoj luknji čavao se je djelomice još sačuvao, dočim je stražnji, od kojega su preostali tragovi hrde, prouzročio, da se je kamen raspucao i stražnji dio izgubio.

676. Ulomak kamene noge od stola. Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·14. Krupnozrn bijeli mramor.

Sačuvao se samo donji dio životinjske noge sa četiri čaporka.

677. Noga kamene klupe. Provenijencija nepoznata (možda iz Siska).

Vis. 0·375, šir. sprijeda 0·12, šir. ostrag 0·08, dublj. dole 0·37. Bijeli mramor.

Otučen l. gornji ugao.

Svedeno prednje lice kamena urešeno je sa četiri kanelire,

677

kojima je gornji dio ispunjen zaobljenim letvicama. Niski gornji nastavak, na koji je pristajala klupina ploča, bio je urešen plastički izvedenim lukom. Na d. široj strani kamen se prema stražnjem kraju stanjuje, a ima blizu toga kraja cijelom vjšinom izdubljenu užljebinu.

678. **Ulomak kamene noge od klupe.** Iskopan u Starom Slankamenu. Darovao Pavle Kelih, obrtnik 1904.

Vis. 0·095, šir. 0·175, deblj. 0·046. Krupnozrn bijeli mramor.

Malen komad deblje ploče sa starim svedenim rubom ostrag i komadićem ravna ruba na gornjem kraju. Na vanjskoj strani kamena bila je šestilom izvučena kružna crta, a u njoj klinorezom (Keilschnitt) izraden ornament, u kojem se je šesterotraka zvijezda više puta opetovala.

679. **Kamena zdjela s nožicom.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. (sa 0·05 visokim podnožjem) 0·27, promjer 0·395. Bijeli mramor; moderno podnožje od crnoga šarenoga mramora.

Okrhani su znatniji dijelovi na gornjem rubu; dvije su krhotine prisastavljene, a i jedna, koja ne spada amo.

Nožica pristaje odjelanim okruglim podnožjem na (valjda modernu) četverouglastu bazu od drugoga materijala. Sprovidena je sa 28 žlijebova a prema gornjem kraju se jako stanjuje. Srednji članak izmed nje i zdjele sastoji od tora i glatke čaške, iz koje izilazi široka oplitka zdjela, urešena dole velikim brojem (40) oblastih rebara, a na znatno van izvinutom gornjem rubu jajkom (Eierstab).

U nūtrašnjosti nalazi se napred okrenuta starija glava riječnoga boga s kratkim svinutim roščićima i bujnom uvijenom kosom, koja mu, kao što i brada i brci, dole visi, kao da je mokra.

680

680. **Ulomak velike kamene posude.** Iz Italije; negda u Nugentovoj zbirki na Trsatu.

Vis. 0·14. Krupnozrn bijeli mramor.

Posuda je imala oblik zvonolika kratera sa nutarnjim promjerom od po prilici 0·45. Sačuvao se malen komad s gor-

678

679

njega kraja s izbočenim rubom i 0·055 debelim bočinama, na kojima se vide ostanci od četiri koso položene široke kanelire.

681. **Kamena posudica.** Iz Senja.

Vis. 0·085, gornji vanjski promjer 0·075. Vapnenjak.

Posuda ima oblik preokrenute kusočunjaste čaše, nastavljene na neko podnožje. Na gornjem su rubu četiri četverouglasta nastavka za prihvaćanje. Sadržina joj iznosi 0·11 litara, što ne odgovara nijednoj rimskoj ili grčkoj mjeri.

681

682. **Ulomak kamene posude s napisom.** Iskopan oko g. 1889. u Drvišici kod Karlobaga u ostancima zgrade rimskoga vremena u vrtu braće Miletića.

Vis. 0·105, šir. 0·17, deblj. 0·035. Vapnenjak.

682

Na dvoje prelomljen komadić zaobljene posude sa starim rubom na gornjem kraju jednoga ulomka. Vanjski promjer posude iznosio je od prilike 0·25. Izvana je lijepim velikim slovima zapisano . . . r N e m — Pismo [—]l. stoljeća. Iza slova R, od kojega se sačuvao samo komad repa, zarezana je trouglasta interpunkcija. Zadnje slovo prije da će biti M nego N,

Čini se, da je bilo zapisano gentilno ime i cognomen neke osobe ([?A u]r. N e m [e s i u s ?]), kojoj je možda bio pepeo pohranjen u toj posudi.

CIL III 10186₂₅ (= 13268 b; cf. p. 2328₁₇₁). — S. Ljubić u Vjesniku hrv. arh. dr. XI 1889 str. 106 i XIII 1891 str. 98. — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 157, 21 (sa sl. 38). — K. Patsch Die Lika Col. 109, 6 (sa sl. 55).

683. **Ulomci kamene posude s napisom.** Iskopao g. 1890. u Drvišici kod Karlobaga M. Biljan u vrtu braće Miletića.

Vis. 0·055, dulj. 0·16, deblj. 0·025. Krupnozrn bijeli mramor.

683

Dvije pristajuće krhotine s ruba kamene izvana profilovane zdjele. Na samom rubu posude zapisan je napis: [?Ba]SSVS S * S Ispred zadnjega slova trouglasta interpunkcija.

CIL III 13268 a (cf. p. 2328₁₇₁). — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. XIII 1891 str. 98. — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 157, 21. — K. Patsch Die Lika Col. 109, 7 (sa sl. 56).

684. **Ulomak kamene posude.** Iskopan u Drvišici kod Karlobaga pri krčnju ostanaka zgrade rimskoga doba u vrtu braće Miletića.

Vis. 0·105, šir. 0·14, debljina gore 0·025, dole 0·038. Vapnenjak.

684

Komadić zdjeli nalične posude sa starim rubom na gornjem kraju, urešene na vanjskoj strani lisnim ornamentom.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 157, 33 (tiskarska pogreška mjesto 23; sa sl. 39).

685. **Velika kamena posuda.** Provenijencija nepoznata (možda iz Siska).

Vis. 0·30, vanjski promjer 0·53. Krupnozrn bijeli mramor.

Posuda ima oblik zdjele sa 0·05 debelim bočinama. Na gornjem rubu, koji je mjestimice okrhan, nalaze se četiri dole zaobljena a gore ravna velika nastavka za prihvaćanje. Na jednom je izdubljen plitak žlijeb za odlijevanje tekućine; na drugom je veći komad kamena otučen. Posuda drži 17 litara ili po rimskoj mjeri za tekućine od prilike 5 congii = 16·41 litara. (Po rimskoj mjeri za suhe tvari stala bi u nju od prilike dva modija = 17·51 litara). Mjera to po svojoj prilici nije bila.

686

686. Kamena zdjela. Iz Siska. Darovalo društvo „Siscija“.

Vis. 0·052, unutarnji promjer 0·13. Krupnozrn bijeli mramor.

Okrhan velik dio gornjega ruba sa dva prihvata.

Malena plitka zdjela sa četiri prihvata, posebno istaknutim ravnim podnožjem i 15 mm debelim bočinama. Komad nije bio dovršen, nego je iznutra samo izdubljen a nije još bio ugladen.

687. Kamena mjera (?) Iz Kupe kod Siska. Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik 1909.

Vis. sačuvanoga dijela 0·29; gornji promjer 0·27. Sivkasti vapnenjak.

Prelomljena na dvoje; gore nepravilno okrhana.

Zvonolika kamena posuda sa čunjastom izdubinom, možda za mjerenje suhih tjelesa (na pr. žita). Dole je izbočeno podnožje, a u dnu je luknja za izlijevanje izmjenjenih tvari, koja je, kada se je posuda iz Kupe izvadila, još bila drvenim čepom začepljena.

688

687

689

688. Ulomak kamene posude. Izjaružan g. 1909. iz Kupe kod Siska.

Vis. 0·22, donji promjer 0·13. Pješčenjak.

Posuda naliči mužaru s dosta uskim otvorom. Na gornjem rubu ima izbočenu guku za prihvaćanje, dok je druga valjda bila na manjkajućem dijelu. Dole je poviše podnožje, ali dna, sada barem, nema.

689. Ulomak veće kamene zdjele. Izjaružan g. 1909. iz Kupe kod Siska.

Vis. 0·11, negdašnji promjer od prilike 0·42. Sivi mramor sa tamnomodrim mrljama.

Posuda je iznutra bila ugladena a izvana hrapava. Pri gornjem rubu, gdje

se je sačuvao velik pačetvorinast nastavak za prihvaćanje, bočina joj je 27 mm debela, a na dnu blizu sredine samo 7 mm,

690. **Kamena posuda.** Iskopana prigodom cestogradnje kod Kuzmina (kotar Mitrovica). Darovao A. Vogel, inžinir u Mitrovici 1902.

690

Vis. 0·155, vanjski promjer 0·24, debljina bočina 0·032. Tvrd vapnenjak.

Manjka od prilike jedna trećina s jednim prihvatom a sačuvani je komad na dvoje slomljen; otučeni su komadi od dva prihvata.

Posuda ima oblik duboke zdjele s debelim bočinama i osmerouglastim podnožjem. Na dva mjesta nalaze se velike vertikalne ručice, a na druga dva zaobljeni gore ravni nastavci, od kojih je sačuvani na gornjoj strani izlivanja radi nazlijebljen. Posuda drži od prilike 2·226 litre, čemu u rimskoj mjeri od prilike odgovaraju 4 sextarija (za žitke tekućine) ili jedna četvrtina modija (za suhe tvari; iznosi 2·189 litre). Mjerom se dakle ova posuda ne može smatrati.

691. **Ulomak velike kamene posude.** Posuda je prije mnogo godina čitava iskopana u Mitrovici na starorimskom groblju sv. Dimitrije kod rumske malte. Ulomak je darovao Franjo Bauer u Mitrovici 1905.

691

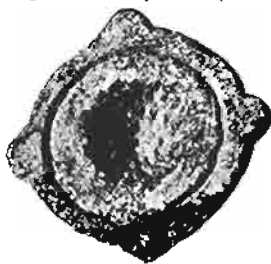
Vis. 0·72, šir. 0·49, dublj. 0·18, debljina bočina gore 0·075, dole 0·10—0·14. Vapnenjak.

Sačuvalo se nešto manje od polovine posude u obliku okrenuta kusočunja sa dva velika kvrgasta prihvata na gornjem kraju i sa širokim 0·13 visokim podnožjem, koje je na d. kraju otučeno. Na manjkajućem komadu bila su daljnja dva prihvata. Posuda je valjda služila kao mužar za drobljenje žita.

692. **Nedovršena kamena posuda.** Iskopana g 1908. u Mitrovici u Matijevećevom (Subašićevom) vrtu u Srijemskoj ulici. Darovao Ignjat Jung, umirovljeni učitelj u Zagrebu 1908.

Vis. 0·06, vanjski promjer 0·215. Bijeli mramor.

Posuda ima oblik plitke zdjele sa četiri okrugla nastavka za prihvaćanje na gornjem rubu. Posao na njoj, koji nije do kraja izveden, tekao je valjda ovako: Najprije se surovo isklesala vanjska forma zdjele sa nastavcima, a taj bi se posao valjda kasnije dotjeralo bilo. Zatim se je na izbrušenom gornjem licu kamena šestilom

692

izvukla kružna crta i njenim smjerom izdubio žlijeb, da se označi, dokle se kod dubljenja posudine šupljine smije ići. Zatim se je dljetom izvadila, komadić po komadić, dosta velika količina tvrdoga materijala. Na koncu se zdesio nemio slučaj, koji je radnika prisilio, da se daljnje posla okani. Htio je naime na jednom od ona četiri prihvata načiniti žlijeb, kojim bi se iz posude mogla tekućina izljevati. Tom prilikom pukao mu je kamen i otkrhao se veći komadić ruba, tako da kamen za određenu svrhu nije više bio uporabiv.

693. Ulomak kamene zdjele. Iz Mitrovice.

Vis. 0·082, deblj. 0·023—0·013. Bijeli mramor.

Zdjela je imala oblik okrenutoga kusošiljnika i ravno dno, a vanjski joj je promjer iznosio od prilike 0·20. Na gornjem rubu nalazi se velik, dole zaobljen nastavak za prihvaćanje, urešen na gornjoj plosnatoj strani jednim ravnim i sa dva svinuta zarezata.

694. Ulomak kamene posude. Iz Staroga Slankamena. Darovao Pavle Kelih, obrtnik 1904.

Vis. 0·125, vanjski promjer 0·175, deblj. bočina 0·032. Vapnenjak.

Manjka od prilike polovina posude sa dva prihvata; od sačuvana komada odlomljen je jedan pristajući komadić; otučen je donji rub.

Manja posuda u oblika duboke zdjele s debelim bočinama, ravnim dnom, sa dva veća i dva manja duguljasta nastavka za prihvaćanje. Jedan od potonjih, koji se sačuvao, ima gore žlijeb za izlivanje.

695. Ulomak kamene posude. Iskopan u Starom Slankamenu. Darovao Pavle Kelih, obrtnik 1904.

Vis. 0·12, deblj. 0·047. Vapnenjak.

Posuda je imala oblik okrenutoga kusočunja, a vanjski promjer joj je gore iznosio od prilike 0·18. Na gornjem rubu sačuvao se zaobljen nastavak za prihvaćanje.

696. Ulomak veće kamene posude. Iskopan koncem 80-ih godina XIX. vijeka na brdu Stručici kod Rakovca u Srijemu, u vinogradu Ljudevita Sedlačka, gdje se je nalazila rimska naselbina. Kupljen 1909.

Vis. 0·15, debljina bočine 0·027. Bijeli mramor.

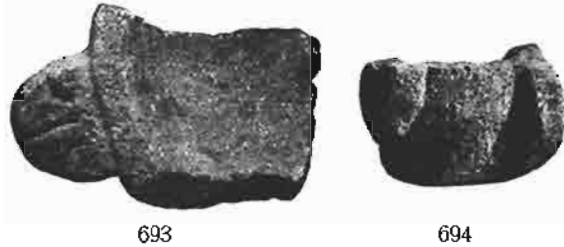
Komad s gornjega kraja kamene posude, kojoj je promjer iznosio od prilike 0·32. Na rubu je izbočen nastavak sa užljebinom za odlijevanje.

697. Kamena posudica. Iskopana s drugim predmetima u grobu rimskoga vremena prigodom krčenja šume bosiljevačkoga vlastelinstva između Kraljeva sela i Vrhove Gorice kod Bosiljeva. Darovao Jos. Pupić, upravitelj dobara u Bosiljevu 1899.

Vis. 0·103. Aragonit sa prozirnim žutim i neprozirnim bijelim vertikalnim prugama.

Posudica ima oblik valjkaste bočice s debelim bočinama, 0·02 visokim nešto uvučenim vratom, koji završuje plastičnim rubom, te s ponešto zaobljenim dnom. Služila je valjda za pohranjivanje kakove mirisave tvari.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. V 1901 str. 121 (sa sl. 82).

698. Ulomak kamene posude. Iz Mitrovice. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke 1885.

693

694

697

698

Vis. 0·123, deblj. 0·018. Aragonit s prozirnim bijelim i neprozirnim žućkastim vodoravnim prugama.

Posuda je imala sličan oblik kao prediduća, a služila je valjda za istu svrhu kao i ona. Na ulomku se sačuvao po komadić vrata i sploštena dna.

699. **Rimski ručni žrvanj.** Iskopan u Sotinu. Kupljen od Nikodema Vlašića u Vukovaru 1906.

Vis. 0·225, vanjski promjer (bez prihvata) 0·315. Vapnenjak.

699

Žrvanj sastoji od dva kamena. Jedan je posuda u obliku valjka, koji dole prelazi u okrenuti kusočunj. Izdubljen je na 0·105 dubljine, a promjer njegove šupljine iznosi 0·22. U sredini mu je zasaden velik željezni čavao, koji služi kao os. Na vanjskoj strani ima na gornjem rubu dva velika četverouglasta nastavka za prihvaćanje, a na jednom mjestu prema donjem kraju je probušen, te i tamo ima nastavak, niz koji se je mlijevo spuštalo. Debljina bočina iznosi 0·045. Drugi kamen ima oblik 0·10 visokoga i 0·22 širokoga valjka, koji na sredini ima 0·06 široku okruglu šupljinu, kamo se je sipalo žito za mljenje. Gore ima na tom kamenu veći

željezni držak, kojim se je okretao. Na donjoj strani bila je negda učvršćena debela željezna ploča, kroz koju je prolazila os donjegga kamena. Sasina sličan ali nedovršen primjerak ovakova žrvnja našao se je prigodom Patschova iskapanja na Crkvini kod Županjca (Delminium) u Hercegovini. Ovaj delminijski komad znatno je veći od sotinskoga, ali nije sasma izdubljen, niti se je kod njega sačuvao nutarnji kamen. Sr. K. Patsch u Glasniku bos. herc. muz. XVI 1904 str. 335, 3 sa sl. 52.

700. **Rimski ručni žrvanj.** Iskopan koncem g. 1908. u Senju u sjemenišnom vrtu, jugoistočno izvan gradskoga zida u neposrednoj blizini „Torrente“, u kulturnom sloju rimskoga vremena. Dar kanonika Dra. Dragutina Smokvine 1909.

700

Vis. 0·165, promjer gornjega kamena 0·40, promjer donjegga kamena 0·36. Rupičav vapnenjak.

Gornji je kamen sastavljen iz sedam ulomaka a na donjem je na rubu prisastavljeno šest otkrhanih komadića.

Donji čunjasti kamen (meta) bio je ravnim hrapavim donjim licem pričvršćen na nepomično podnožje. Na izbočenoj njegovoj sredini nalazi se oplitka 0·04 široka izdubina, u kojoj je negda bila učvršćena u svom donjem dijelu četverouglasta že-

ljezna os, oko koje se je gornji kamen žrvnja okretao. Gornji kamen (catillus) je konkavno izdubljen valjak sa 0·05 širokim, ponešto istaknutim obodom na gornjem vanjskom rubu. U njem je negda bila učvršćena još sačuvana ali jako zahrđala željezna spona (d. 0·215, š. 0·045) sa ponešto dole svinutim krajevima i luknjom na sredini, kroz koju je prolazila os žrvnja. Za okretanje gornjegga kamena služila je (nesačuvana) ručica, koja je bila utaknuta u većim dijelom otkrhanom izdubini na

donjem kraju vanjske strane kamena. Druge dvije veće rupe na vanjskoj strani bit će da su samo naravne šupljine veoma rupičavoga kamena.

701. Gornji kamen (catillus) rimskoga ručnoga žrvnja. Naden u Maloj Stinici (kotar Senj) na punti, gdje su se našli ostanci rimske naselbine. Nabavljen 1909.

Promjer 0·33, vis. 0·12. Vapnenjak.

Valjkast konkavno izdubljen kamen sa dvije izdubine na suprotnim stranama za prijehate, kojima se je okretao. Na gornjoj jače izdubljenoj strani usječene su četiri izdubine za (nesačuvanu) željeznu ploču (dimenzije 0·14×0·135), kroz koju je prolazila os žrvnja.

701

702. Gornji kamen rimskoga ručnoga žrvnja. Iskopan u Vinkovcima u pjeskanama nasuprot t. zv. „Prokopa“. Pridošao kao dar s mojom zbirkom 1899.

Vis. 0·125, gornji promjer 0·255, donji promjer 0·35. Pješčenjak.

Iz više ulomaka sastavljen, na dvije strane otučen komad gornjega kamena (catillus) rimskoga žrvnja, sa ovalnom rupom po srijedi (0·06×0·04). Na strani ima 0·04 duboku izdubinu za ručicu, kojom se je kamen okretao. Kamen je gore izdubljen, da se unj može usuti ono, što se htjelo žrvnjati.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 150 (sa sl. 78 na str. 151).

703. Sličan ulomak gornjega kamena (catillus) rimskoga ručnoga žrvnja. Provenijencija ista.

Vis. 0·11, gornji promjer 0·35, donji promjer 0·33. Pješčenjak.

Manjka nešto manje od polovine. Rupa na sredini je duguljasta (0·08×0·04), a ona na strani je 0·045 duboka.

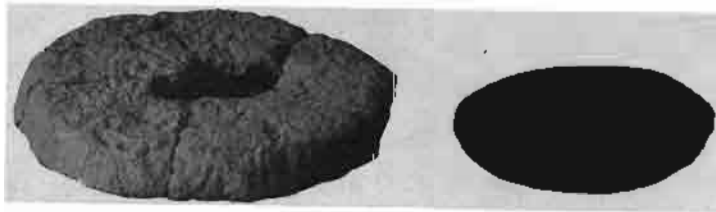

702

704. Gornji kamen (catillus) rimskoga ručnoga žrvnja. Iz Surčina. Darovao Ante Poturičić, učitelj.

Promjer 0·37, deblj. 0·045. Pješčenjak.

Gore ravna a dole ponešto izdubljena okrugla ploča, slomljena na sedam komada. Na sredini 0·14 duga izdubina, gdje je bila pričvršćena željezna ploča, u koju je zahvaćala os žrvnja i kamo se je sipalo žito. Nema izdubine za prihvat, kojim se je žrvanj okretao.

704

705

705. Donji kamen rimskoga ručnoga žrvnja (meta). Provenijencija nepoznata.

Vis. 0·073, promjer 0·31. Konglomerat.

Okrugla debela ploča; na donjoj strani neravna, da bolje prihvati maz, kojim se je na nekom podnožju pričvrstila. Kroz sredinu prolazi rupa, u kojoj je bila učvršćena željezna petica, oko koje se je gornji kamen okretao. Na gornjoj strani je kamen na sredini čunjasto izbočen i donekle uglađen.

706. **Sličan donji kamen (meta) rimskoga ručnoga žrvnja.** Nađen u Kupi kod Siska 1909.

Promjer 0·34, vis. 0·073. Rupičav vapnenjak.

707. **Donji kamen ručnoga žrvnja.** Iskopan koncem 80-ih godina XIX. vijeka na brdu Stručici kod Rakovca u Srijemu, u vinogradu Ljudevita Sedlačka. Kupljen 1909.

Promjer 0·36, najveća visina (na sredini) 0·08. Pješćenjak.

Čunjasti kamen na donjoj se strani izdubilo i učinilo neravnim, da se bolje prihvati maza na svom negdašnjem podnožju. Sredinom prolazi 17 mm široka okrugla luknja, u kojoj je bila učvršćena os žrvnja.

H. Mjere i utezi.

708. **Kameni panj sa dvije rimske mjere.** Iz Kvarata (kot. Perušić). U muzej dovežen 1899.

Vis. 0·87, šir. 1·28, dublj. 1·16. Vapnenjak.

Otučeni su prednji rubovi obiju mjera.

Kamen ima nepravilan oblik. Blizu prednjega ruba izdubljena je na njem l. jedna veća mjera, a jedna manja na d. strani, gdje se je na kamenu ostavila za 0·09

708

viša izbočina (šir. 0·55, dublj. 0·47). Prva je mjera nepravilno valjkasta oblika, 0·205 visoka, s promjerima od 0·47—0·495. Dole je ravna, te iz nje vodi prama vanjskomu kraju ponešto nagnuta luknja, kroz koju je sva izmjerena tekućina mogla iscuriti u posudu, koja bi se zgđodno dala podmetnuti, jer je kamen ispod mjerina otvora podrezan i otklesan.

Druga je mjera 0·27 duboka, od čega otpada 0·13 na ujezin gornji valjkasti dio, a ostalo na donji, koji ima oblik

vrhom dole okrenuta čunja. Gornji promjer iznosi 0·23. Tamo gdje valjak prelazi u čunj, kamen je provrtan, te tako jedan dio izmjerene tekućine nije mogao iscuriti.

Veća je mjera držala od prilike 33·3 litara. To bi dakle bila za po prilici 7 litara prevelika amphora, koja bi mješto 48 sextarija imala skoro 61. U manju mjeru staje 7·95 litara, ali je od toga spomenutom rupom moglo isteći samo od prilike 6·45 litara. Ova potonja količina skoro točno odgovara rimskoj mjeri od 2 kon-

gija (congius) = 6·57 l. = 12 sextarija. Sa čunjastim donjim nastavkom mjera faktično drži skoro $14\frac{1}{2}$ sextarija. Možda je onaj suvišak od po prilici 1·5 litre iznos, koji se je za uporabu mjere imao da plati.

Na l. i d. strani kamena više prema donjem kraju ima po jedan veći plitak izdubak sa neravnim licem, kojima svrha nije poznata.

Spomenuo Fr. J. Fras *Topogr. der Karlstädter Militärgrenze Agram 1835 str. 238.* — Dr. K. Patsch *Die Lika Col. 67—70* (sa shematskim nacrtima sl. 19 i 20). — Dr. J. Brunšmid u *Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. V 1901 str. 103* (sa sl. 62 i 63).

709. Kamen s rimskom mjerom od jedne urne. Iz Kvarata (kot. Perušić). U muzej dovežen 1899.

Vis. 1·55, šir. 0·625, dublj. 0·70. Vapnenjak.

Otučen prednji dio mjerina ruba, a u novije doba nešto se je na donjem kraju otklesalo, da kamen može uspravno stojati.

Kamen ima oblik nepravilna zaobljena stupa, na kojem je gore napred izdubljena 0·27 duboka izdubina, od čega 0·18 otpada na gornji valjkasti dio, a ostalo na donji dio, koji ima oblik vrhom dole okrenuta čunja. Gornji promjer iznosi 0·27. Na gornjem kraju nalazi se širok izbočen rub, a sprijeda je kamen ispod mjere podrezan i otesan da se može podmetnuti posuda, u koju bi se izmjerena tekućina pruručila. Za pretakanje tekućine (vina ili ulja) služila je 0·04 široka rupa, od koje se je donji dio sačuvao. Ta rupa leži od prilike za 0·065 više od donjega kraja mjerine izdubine, tako da od prilike 1·1 litre tekućine nije moglo da iscuri.

Mjera je držala 13·5 litara. Bila je to dakle za dobru polovinu jednoga sextarija prevelika jedna urna ($13\cdot13$ litre) = $\frac{1}{2}$ amphore = 4 congii = 24 sextarii. Ako se ne uvaži ono, što nije moglo da iscuri, a što se je možda moralo platiti za rabljenje mjere, preostala bi samo slaba 23 sextarija.

Spomenuo Fr. J. Fras *Topogr. der Karlstädter Militärgrenze str. 233.* — Dr. K. Patsch *Die Lika Col. 67—70* (sa shematskim nacrtima sl. 21 i 22; kod potonjega je kanal za oticanje na krivom mjestu). — Dr. J. Brunšmid u *Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. V 1901 str. 104* (sa sl. 64 i 65).

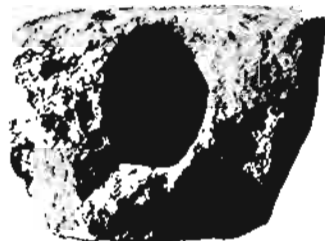
710. Kamen s rimskom mjerom od 2 kongija. Iz rimskoga logora u Surduku (Rittium). Kupljen od N. Erdeljanina 1901.

Vis. 0·38, šir. i dublj. 0·52. Vapnenjak.

Kamen ima na tri strane stare rubne plohe, od kojih su dvije ostale neravne, dok je treća (na slici d.) bar donekle pravilno otesana. Na četvrtoj strani je nepotpun, pa je ovdje odlomljen i velik komad same mjere. Gornje je lice kamena klesano, ali su na njem preostale što veće

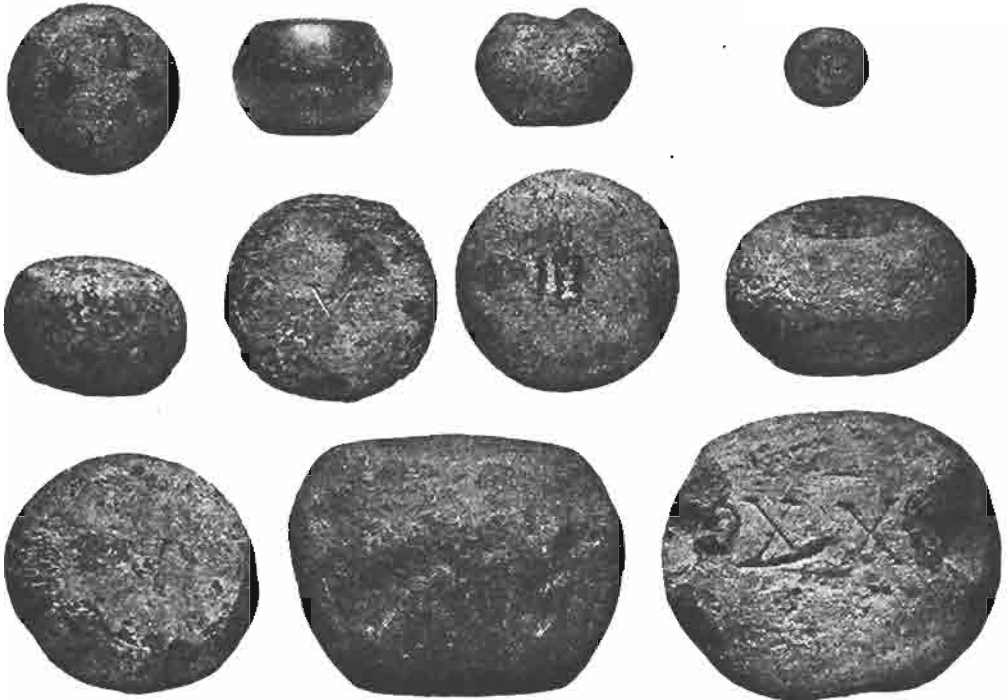
709

710

što manje naravne školje, od kojih jedna tako izgleda, kao da je u njoj negda nešto bilo učvršćeno.

Mjera ima oblik valjkaste izdubine, koja dole završuje zaokruženo. Dubljina joj iznosi 0·285 a promjer 0·175. Da se uzmogne izmjeriti, kolik joj je sadržaj, nadopunio se je otučeni dio sadrom, te onda konstatovalo, da je držala od prilike 5·95 litara. Za mjerenje rabila se voda. U rimskoj mjeri za tekućine odgovaraju tomu od prilike 2 kongija (congius) = 6·57 litara = $\frac{1}{4}$ amphore = $\frac{1}{2}$ urne = 12 sextarija. Najbliža rimska mjera za suhe tvari jesu $\frac{3}{4}$ modija, koja također toliko iznosi.

715
716
720

714
717

713
718
722

711—723. **Rimski kameni utezi.** 711, 713—715, 717, 719—723 iz Siska (719 darovao Dr. Milan Šipuš, kr. javni bilježnik 1905.; 721 darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik 1909.; 723 darovao riječno-mjernički ured u Sisku 1901.), 712 iz rimske naselbine na panti kod Donje Stinice blizu Jablanca (kupljen 1909.), 716 iz Moslavine u Križkom kotaru (darovao seljak Ivan Breček Beširović 1900.), 718 iz Petrovasela kod Nove Gradiške (darovao Andrija Colussi, graditelj u Sisku 1901.).

Utezi imaju oblik krugljine zone, omedene gore i dole kružnim ploham. Samo br. 718 ima dvije osebine:

1. Ima biljeg za III libre, a težak je skoro 5 libara. 2. Oblik krugljine zone ima samo u svom gornjem dijelu, dočim u donjem ima na tu zonu nastavljen kusočunjast

711
719
723

721

komad, koji je nekakvom užljebinom od krugljine zone odijeljen. Ovaj se je nastavak sigurno imao ukloniti, pa bi onda utez zaista i vagao samo 3 libre, kako je na njem zabilježeno i imao bi pravilan oblik kao i ostali komadi.

Tek. br.	Biljeg	Materijal	Kako je sa- čuvan	Visina u mm.	Najveći pro- mjer u mm.	Sadanja težina u gr.	Rimska težina u (librama) i u (ncijama)	Pretežak (+) ili prelagan (-)	O p a s k a
711.	••	Zelenkasti serpentin	Dobro; površina nešto istrošena	29	46	80·95	3 u. (qua- drans)	- 0·91 gr.	
712.	Nema ga	Pješčenjak	Površina dosta izjedena	37	56	182	8 u. (bes)	- 36·30 gr. (- 1 ¹ / ₃ u.)	
713.	II	Žučkasti vapnenjak	Na jednoj strani jače otučen	60	92	578	2 l.	- 77 gr. (- 2 ⁵ / ₆ u.)	
714.	∴	Zelenkasto crni serpen- tin	Dobro; na dva mjestu neznatno okrhan	60	85	651·5	2 l.	- 3·5 gr.	
715.	II	Mramor	Dobro	50	85	595·1	2 l.	- 59·9 gr. - 2 ¹ / ₃ u.	Dole malo izdubljen. Imao je željeznu ručicu, od koje su u dvije luknje preostali ostanci.
716.	Nema ga	Mramor	Dobro	56	83	608·1	2 l.	- 46·9 gr. - 1 ³ / ₄ u.	
717.	V	Žučkasti vapnenjak	Veoma izjedeni okrhan	62	107	932	5 l.	- 705 gr. - 2 l. 2 u.	
718.	III	Mramor	Dobro	84	115	1563	5 l.	- 74 gr. - 2 ³ / ₄ u.	Vidi primjedbu u tekstu.
719.	Nema ga	Mramor	Dobro	68	125	1598	5 l.	- 39 gr. - 1 ¹ / ₂ u.	Dole je velika izdubina, iz koje je ispalo olovo.
720.	V	Žučkasti vapnenjak	Površina dosta izjedena	70	129	1508	5 l.	- 129 gr. - 4 ³ / ₄ u.	
721.	X	Vapnenjak	Manjka od pri- like jedna čet- vrtina	99	Preko 155	[2497]	10 l.	- 772 gr. (- 21. 4 ¹ / ₄ u.)	Dole velika izdubina, iz koje je ispalo olovo.
722.	Nema ga	Vapnenjak	Odlomljen veći komad i povr- šina otučena	130	180	6419	20 l.	- 130 gr. - 4 ³ / ₄ u.	Gore jedna prazna i jedna olovom napunjena luknja, gdje je željezna ručica učvršćena bila.
723.	XX	Vapnenjak	Dobro; na jed- noj strani valjda namjerice otu- čen, da bude laglji, jer je pre- težak	123	170	6955	20 l.	+ 406 gr. + 1 l. 3 u.	Gore dvije olovom ispu- njene luknje s ostancima željeznoga drška. Dole velika olovom ispunjena luknja.

724. Kusočunjast kameni utez. Iz rimske naselbine na panti u Donjoj Stinici kod Jablanca. Kupljen 1909.

Vis. 0·055, gornji promjer 0·05, donji promjer 0·06. Težina 328 gr. Vapnenjak.

Kamen je neznatno okrhan i nešto istrošen. Na gornjoj je strani od nevješte ruke zaparana brojka I. Težina zaista odgovara jednoj rimskoj libri, od koje je ovaj utez samo za 1 gr. pretežak.

725. Ovalan kameni utez rimski. Iz rimske naselbine na panti u Donjoj Stinici. Kupljen 1909.

Vis. 0·095, dulj. 0·22, šir. 0·175. Težina 6003 gr. Vapnenjak.

724

725

726

Dobro sačuvan sa dva olovom zaljevena komada željeza od ručice na gornjoj strani. Dole velika nepravilna izdubina, iz koje je olovo ispalo, koje se je pri ustanovljivanju težine utezu dodavalo. Utez je sigurno vrijedio 20 rimskih libri (6549 gr.), ali mu sada do te težine manjka 1 libra i 8 uncija.

726. Čunjast kameni utez. Iz rimske naselbine na panti u Donjoj Stinici. Kupljen 1909.

Vis. 0·108, najveći promjer 0·12. Težina 1946 gr. Vapnenjak.

Dobro sačuvan utez, koji je samo na gornjem kraju nešto okrhan. Težina odgovara težini od 6 rimskih libri sa manjkom od 19 gr., a toliko je od prilike s kamena otučeno.

727. Rimski kameni utez (?). Iz Kupe kod Siska. Darovao Antun Bukvić, tehnički savjetnik 1909.

Vis. 0·072, najveći promjer 0·086. Vapnenjak.

Lijepo uglađen komad kamena u obliku, koji sjeća na valjak, s dubokom užljebinom na sredini. Možda bi se po njoj smjelo na to zaključivati, da se je kamen htjelo na dva komada rasjeći. Težina od 845 gr. odgovara 2 librama i skoro 7 uncija. One bi dvije polovine bile od prilike svaka 1 libru težke.

727

I. Dodatak.

728. Glava s malena Aphroditina kipa. Iz Kostolca (Viminacium) u Srbiji. Kupljena u Beogradu 1909.

Vis. 0·45. Bijeli mramor.

Otučeni su: nos, obje usne, desna obrva i mjestimice kosa (naročito čvor u zatiljku).

Sačuvala se samo glava sa ponešto na lijevo nagnutim vratom od kipića ispod polovine naravne veličine. Kosa je srijeda u valovitim partijama poredana povrh čela i oko obraza, pokrivajuć gornju polovinu ušiju. Po srijedi je cijelom dužinom raščješljana; dva su prama na tjemenu svezana, a ostali su u zatiljku svezani u čvor, ali su im se okrajci negda na obje strane spuštali na ramena. Na tjemenu se srijeda raspoznaje vrpca, kojom je kosa bila povezana. Zjenice su plitko izdubljene, a i u kosi se vidi, da je kod posla rabilo svrdlo.

Dosta dobro rađen primjerek veoma običnoga tipa, kojemu je glavna zastupnica kapitolska Aphrodita, a koji je i u zbirci narodnoga muzeja zastupan jednom malom glavom iz Surduka (br. 12).

729. **Aphrodite.** Torzo kipića iz Surduka. Kupljen 1908.

Vis. 0'13. Krupnozrn bijeli mramor.

728

Manjkaju: gornji dio povrh pupka, s glavom, cijelom d. rukom i nadlakticom l. ruke, te obje noge ispod koljena. Otučeni su komadi plašta.

Uspravljeno držanje. Božica je stajala na l. nozi a d. je bila nešto napred postavljena. S nesačuvanom desnicom valjda si je pokrivala grudi a krilo s ljevicom, oko koje je omotan d. okrajak plašta, dok je s istom rukom pritisnula l. njegov okrajak na d. bedro. Po svome držanju i oblicima odgovarao je dosta dobro rađeni kipić medicjskoj Aphroditi. Donekle slično je plašt smješten na nekim kipovima u Museo Torlonia u Rimu (S. Reinach Rép. de la stat. gr. et rom. I pl. 616, 3), u villa Albani u Rimu (Ibid. I. pl. 632 G 3), u Nimesu u Francuzkoj (Ibid. II p. 357, 3) i na jednom kipiću dvorskoga muzeja u Beču (Ibid. II p. 357, 6).

730. **Glava s kipa jednoga Dioskura.** Iskopana prije više godina u lloku, u vrtu vlastelinske kuće, u kojoj se nalazi kotarski sud. Darovao Josip Rill, kr. sudbeni vijećnik u Ogulinu 1909.

729

Vis. 0'255. Bijeli mramor.

Otučeni nos i lijevi dio polumjeseca na kapi.

Mlada muška figura, od koje se je sačuvala glava s vratom, bila je radena od prilike u dvije trećine naravne veličine. Karakteristično je i na toj glavi, kao što obično kod Dioskura, dosta jako isticanje kostiju na donjem dijelu čela, uzdizanje bujne kose povrh čela, koja se dalje dole spušta u valovito naređenim pramovima, pokrivajuć sasvim obadva uha. Gore uzvinuti pogled ovelikih očiju i dole povučeni uglovi premaleni ustiju podaju licu neki sanjarski ali i regbi zlovoljan izražaj. Na glavi se nalazi visoka kapa (pilos), urešena polumjesecom i šesterotrakom zvijezdom. Ostrag, gdje ta kapa siže sve do leđa, nisu nikakovi detalji izrađeni, jer se je kip sigurno imao promatrati samo sprijeđa.

Kao provincijalni posao može se reći, da je glava dosta dobro radena.

730

731

731. **Genius.** Torzo kipića, iskopan početkom kolovoza 1909. prigodom polaganja plinskih cijevi u Vinkovcima pred kućom Hinka Bresslauera u Zrinskoj ulici kbr. 193 (gruntovno). Darovao Viktor Tomljenović.

Vis. 0:34. Bijeli krupnozrni mramor.

Manjkaju: glava s vratom i većim dijelom prsiju, desna ruka i obje noge počam od koljena s bazom, na kojoj je kipić stajao. Figura je na više mjesta otučena.

Mlada muška figura u trećini naravne veličine lijevom je nogom pristajala na podnožje, dok je desnu nešto natrag postavila. Gornje je tijelo sprijeđa golo, a donje je do koljena omotano u nabrani himation, koji s lijeva ramena preko leđa

silazi do desnoga boka. Lijeva ruka, koja drži rog obilja s voćem, umotana je u odijelo, kojemu se okrajak spušta niz tijelo dole.

Dosta dobro rađen primjerak veoma obična tipa, koji veoma naliči na bolje sačuvani sisački primjerak narodnoga muzeja, opisan pod br. 26. ovoga popisa.

732. **Portretno poprsje Rimljanina** (valjda car Hadrijan). Navodno iz okolice Pulja (Pola) u Istri. Negda u zbirki nekoga Francha; kupljeno od Dra. G. Barzilai-a u Trstu 1884.

Vis. 0'55. Bijeli mramor.

732 sprijeda.

Poprsje je sastavljeno iz šest ulomaka, od kojih tri veća i jedan manji sačinjavaju prsa s komadićem vrata. Glava s gornjim dijelom vrata bila je vertikalno rascijepana tako, da pukotina prolazi kroz desno oko. Okrhani su: gdjegdje uvojci kose, neka mjesta na vratu, mjestimice nabori na plaštu i neki komadi na donjem rubu poprsja. Nos, usta, brada i donji dio lijevoga uha ravno su otklesani, da se mogu prisastaviti novomodelovani komadi. Na l. obrazu umetnut je okrugao komad kamena na mjestu, gdje je valjda kamen bio oštećen. Na tjemenu i ostrag na rubu poprsja vide se jedna odnosno dvije željezne sponse, koje ulomke spajaju. Koverčice brade su uslijed čišćenja ponešto izlizane.

Portret prikazuje starijega bradata čovjeka nešto iznad naravne veličine. Glava

*

mu je visoka i u svom stražnjem dijelu ponešto van svedena. Profilna linija obraza u gornjem je dijelu nešto kosa, a u donjem kao da je bila okomita. Kosa je

732 sa strane.

gusta a pokriva jedan dio visokoga čela u kraćim jakim uvojcima, kojima se krajevi na više mjesta gore uvijaju. Ostrag kao da su nešto dulji nego sprijeda. Na inače glatkom čelu ističu se jače nabrekle obrvne mišice a na obrazima suzne žlijezde. Obrve i veđe nisu plastički u detalju izvedene a zjenice nisu nabušene. Brci, kojima sada nema traga, morali su biti kratki i odijeljeni od brade, koja u kraćim kovrčicama pokriva donji dio obraza i zaokruženu bradu i podbradak. Uha su bila maleña, desno samo na gornjem rubu kosom pokrito.

Na prsima je kovni oklop, ispod kojega kožna postava proviruje na prsima i na d. ramenu, gdje je naredana u pet svezanih okrajaka, urešenih prikovanim duguljastim limenim pločicama. Preko oklopa prebačen je carski plašt, koji je na desnom ramenu skopčan velikom okruglom kopčom. Odozdol je poprsje izdubljeno.

Kod ovako pomno izvedena poprsja prekonaravne veličine, koje je sigurno rabilo na kakovom javnom mjestu, u prvom se redu mora da dođe na pomisao, da je prikazana osoba ili koji car ili

član carske kuće. Ali da to nije bila osoba iz prvoga stoljeća carskoga Rima, jasno

je po tome, što je lice bradato, a poznato je, da je prvi car rimski, koji je bradu nosio, bio Hadrijan (117—138). Portreti rimskih careva dosta su dobro poznati s njihovih novaca, pa s dosta brojnih kipova, poprsja, reljefa i gemma. U koliko je uz znatno osakaćenje lica puljskoga poprsja moguće, da se što izvjesna ustanovi, moglo bi se reći, da je to portret cara Hadrijana, jer se sve u opisu navedene karakteristične osobine podudaraju s onima, što su poznate sa sigurnih njegovih portreta.

Lijepo izveden posao.

733. **Ulomak s veće odjevne figure.** Iskapani u rimskoj naselbini na punti kod Donje Stinice. Kupljen 1909.

Vis. 0·19. Bijeli mramor.

Sprijeda lijevo gore jače otučeni komad prikazuje, kako se čini, u nabrano odijelo umotanu lijevu nogu neke

733

osobe valjda ispod koljena. Gore ima ostatak oblase izdubine za spajanje s drugim dijelom figure, koji je bio od drugoga komada kamena načinjen. Ostrag se oblici nisu izveli, nego je tu kip upravo napadno ravno klesan.

734. Baza s reljefima. Iskopana koncem 90-ih godina XIX. vijeka kod Popinaca (kot. Zemun) na l. brijegu kanala Jarčine u blizini negdašnje potočare. Kupljena 1909.

Vis. 0·89, šir. 0·54, dubljina 0·45. Vapnenjak.

Kamen je bio opredijeljen, da stoji u uglu kakova hrama uz zid, tako da su mu se vidile samo dvije reljefima urešene strane, koje su jedna do druge. Svuda je jako otučen, osobito na d. užoj strani, gdje se razpoznaju samo neznatni tragovi napred okrenute stojeće odjevene figure (muška?).

Na prednjoj široj strani u znatno je okrhanom profilovanom okviru: napred okrenuta stojeća mlada ženska figura, kojoj se dva veća uvojka kose spuštaju na ramena. Odjevena je u chiton, koji joj omata samo donji dio tijela i lijevu podlakticu. Spuštenom desnicom kao da drži odijelo, koje joj se je spuznulo s boka, i zdjelicu, iz koje izljuje neku tekućinu. Lijevo do njezinih nogu stoji napred okrenuti orao raširenih krila s vijencem u kljunu.

Na gornjem licu kamena, koje se učinilo neravnim, nalazi se blizu d. kraja 0·06 duboka, 0·05 duga i 0·025 široka izdubina za učvršćenje nekoga nastavka (kip?).

735. Ulomak reljefa. Izjaružan g. 1909. iz Kupe kod Siska.

Vis. 0·12, šir. 0·14, deblj. 0·05. Bijeli mramor.

Sačuvala se samo napred okrenuta glava ženskoga božanstva sa stephanom u po srijedi raščešljanoj kosi. Čini se, da je tu bila prikazana Artemida.

736. Ulomak reljefa. Provenijencija nepoznata.

Vis. 0·27, šir. 0·12, deblj. 0·07. Bijeli mramor, koji se kala i rasiplje.

Naokolo oblomljen i ostrag nepotpun komad kamena, na kojem se vide ostanci okrugloga štita s velikim pupkom (umbo) po srijedi i ispod štita komadi nogu na lijevo koracajuće osobe.

735

734

737. Žrtvenik, što ga je bogovima i božicama posvetio neki Lucius Ravonius Portinus. Nalazio se mnogo godina na pravoslavnom groblju u Surduku (kot. Stara Pazova). Dar tamošnjega općinskoga poglavarstva 1910.

Vis. 1·01, šir. 0·46, dublj. 0·40. Pješčenjak.

Kamen je veoma oštećen. Na d. ga se strani pokušalo na dva mjesta izdubljivanjem dubokih žljebova presjeći, a tim se je povodom odlomio i znatan komad na donjem d. uglu napisova polja. Na l. strani urezan je velik krst i ćiriliska slova HЖ sigurno početna slova imena nekoga pokojnika, na čijem je grobu kamen negda stojao. Površina kamena je od mahovine jako izjedena, tako da sam ja, vidiv ga prije više godina na groblju, držao, da su na njem samo dva retka i ispravno čitao samo prva tri slova 1. i slovo A u 2. retku. U muzeju se je mahovina teškom mukom skinula, pa onda napis mogao bolje pročitati.

737

Žrtvenik obična oblika, na gornjem kraju nešto nesimetričan. = Diis | deabu | [s] que | L(u)cius Ravon(ius) | Portin(us) o[b] | in(...) vot(o) f[ec(it)]. — U spoju su pisana slova ĐE u 2. r., manje je pisano slovo O u 5. i 6. r. Interpunkcija (točka ili listić) valjda je bila na koncu 1. r. Po jedna je točka u 4. r. iza L, u 5. r. iza N i u 6. r. iza N.

CIL III 15138¹ (po mojem prepisu, ali pogrešno).

738. Ulomak spomenika, posvećena Geniju gradskoga vijeća od nekoga čovjeka iz kvirinskoga tribusa. Naden prije g. 1879. u Mitrovici. Darovalo ravnateljstvo mitrovačke realke 1883.

Vis. 0·14, šir. 0·18, deblj. 0·038. Bijeli mramor.

Manji na dvoje prelomljen komad kamena sa profilovanim okvirom gore i desno. Odcijepan je od većega spomenika, koji je valjda služio kao baza kipa Genija gradskoga vijeća.

= [Geni]o ordin(is) | us T(iti) f(i)lius Quir(ina) | vius | ar — Pismo II—III. stoljeća. Reci su gore i dole izlinirani

bili. Interpunkcije u obliku kratkih črknjica iza svake riječi, osim na kraju 1. r., gdje nije bilo mjesta. U spoju su pisana slova: u 1. r. 1N, u 2. r. 1R.

738

Spomenik posvećen Geniju Sirmijskoga gradskoga vijeća (ordo decurionum) ima analogiju u sličnom spomeniku iz Sarmizegethuse u Daciji (CIL III 1425). Nepoznati dedikant bio je sin nekoga Tita a spadao je u tribus Quirina, kojoj je i Sirmium pripadao. Bio je dakle valjda rodom iz Sirmija.

CIL III 10226. — J. Brunšmid i W. Kubitschek u Arch. epigr. Mitth. IV 1880 str. 117, 2. — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. VII 1885 str. 15, 19.

739. Žrtvenik, posvećen Jupiteru od nekoga Marka Ulpija Nigrina. Iz Siska. Darovao Ivan pl. Šipuš 1909.

Vis. 1·04, šir. 0·41, dublj. 0·23. Rupičav vapnenjak.

Prelomljen na sredini, uslijed čega je propao 3. r. napisa. Otučen na rubovima i profilovanim dijelovima.

= J(ovi) o(ptimo) m(aximo) | M(arcus) Ulp(ius) | [Nigrin(us)] | v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito). — Iza riječi i kratice bile su trouglaste točke; sada se još vide iza svakoga slova u 1. i 4. r. Na kraju 2. r. nije bilo točke, a sudeć po Tkalčićevu prepisu ni na kraju 3. r.

CIL III 10840 (= Eph. ep. II p. 415 n. 840; po prepisu Ivana Tkalčića).

740. **Žrtvenik, posvećen Jupiteru** od Julija, Januarija, isluženoga praetorijanca. Bio je preko 50 godina u Rumi u vrtu obitelji Jancso. Darovao Ladislav pl. Jancso, kr. javni bilježnik u Rumi 1908.

Vis. 0·975, šir. 0·47, dublj 0·345. Žučkast vapnenjak.

Bridovi kamena na više su mjesta okrhani a oštećena je i površina. Gore se je u novije vrijeme nešto otklesalo, da se tamo može namjestiti sunčani sat.

Žrtvenik obična oblika s profilovanim dijelovima gore i dole. Gore izražena su dva akroterija i zabat izmed njih plastički izvedenim letvicama.

Teško čitljivi napis glasi: J(ovi) o(ptimo) m(aximo) | Jul(ius) Janu|ar|ius, ve(te)r|anus ex pr[(a)el]torio votum p(osuit). — Pismo II—III. stoljeća. Interpunkcije su: u 1. r. iza I i O, u 3. r. iza ius, u 4. r. iza nus i u 5. r. iza forio. U

2. r. je početno I u Januarius mnogo manje zapisano povrh vodoravnoga poteza predidućega slova L. U 3. i 4. r. napisano je veranus mjesto veteranus, ali izgleda, kao da se je naknadno pokušala izvesti ligatura od slova et i er i tako pogrešku ispraviti. Na kraju 4. r. nije bilo mjesta za oba vokala riječi prae, pa su se oni ili ispustili ili se je vodoravne poteze samo od slova E zarezalo uz slovo R. U 5. r. poradi nedostatka prostora sva tri su slova O i zadnje V pisana u manjem mjerilu, a kvačica od zadnjega slova P metnula se na vertikalni potez slova M. — Veteranus ex praetorio je isluženi praetorijanac.

CIL III 3220 = 10198. — Fl. Römer u Arch. Közl. 6, 1866 p. 180, 917. — J. Brunšmid i W. Kubitschek u Arch. epigr. Mitth. IV 1880 str. 109. — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. V 1883 str. 41 D 1 (sr. str. 69).

741. **Žrtvenik, posvećen Jupiteru** i svim bogovima i božicama od nekoga Ulpija Flava, veterana i bivšega dekurijona. Iz Petrovaca kod Rume, gdje je mnogo godina ležao pod jednim stablom nasuprot seoske kuće. Prenešen

739

740

u muzej g. 1908., jer je prijetila pogibelj, da će ga razbiti ljudi, koji su si stavili u glavu, da u tom kamenu tobože ima sakrivenih novaca. Znatnije oštećena mjesta na zdjelici na l. užoj strani i na stražnjoj strani kamena potječu od neuspjelih pokušaja, da se kamen izdubi ili razbije i ono tobožnje blago izvadi.

Vis. 1'30, šir. 0.64, dublj. 0'54. Rupičav vapnenjak.

Žrtvenik obična oblika sa profilovanim dijelovima gore i dole. Gore se nalaze dva na sredini stegnuta valjkasta nastavka, koji su sprijeda (sada otučenim) rozetama urešeni bili, i izmed njih pločast nastavak sa okruglom 0'21 širokom i 0'029 dubokom izdubinom, u kojoj je bio učvršćen kip Jupitrov, koji se nije sačuvao.

741

Na l. užoj strani izrađena je velika plitka zdjela (patera), a na d. na povišem podnožju stojeći veliki vrč (oinochoë) sa vertikalnom velikom ručicom.

Lice napisa iznakaženo je mnogim naravnim rupama, koje su negda sigurno začepljene bile, a mjestimice je i znatno oštećeno.

= J(ovi) o(ptimo) m(aximo) | et omnibu[s] | dibus dea|busque Ulp(ius) | Flaus, vet(eranus) ex dec(urione) | v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito). — Interpunkcije su se sačuvale: u 1. r. iza slova O, u 3. r. iza dibus, u 4. r. iza que, u 5. r. iza Flaus, vet. i ex, u 6. r. iza L. U 5. r. bilo je ponestalo mjesta, pa je stoga slovo E u riječi vet. pisano mnogo manje od ostalih, a slova riječi dec. složila se u ligaturu neobičnijega oblika. Slova 6. r. mnogo su sitnije pisana od onih u predidućim recima. Pismo (sa okruglim O i nezatvorenim P)

upućuje na II. stoljeće. — Dedikant, isluženi vojnik, bio je negda decurio t. j. zapovjednik konjaničkoga odjela (turma) od 30 ili više konjanika.

CIL III 3221 (cf. p. 1670). — Tudományos gyűjt. 1824 fasc. 4 p. 13. — Fl. Römer u Arch. Közl. 6, 1866 p. 178, 909. — J. Brunšmid i W. Kubitschek u Arch. epigr. Mitth. IV 1880 str. 114. — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. V 1883 str. 39, 1.

742. **Žrtvenik, posvećen nepobjedivomu bogu Mithri** od Veturija Dubitata, bivšega duplicarija prve ale rimskih građana. Iskopan u srpnju 1910. u Dalju, kada se gradila kuća Gašpara Čape u Limanskoj ulici. Kupljen 1910.

Vis. 0·585, šir. 0·24, deblj. 0·20. Vapnenjak.

Na pet komada slomljen vitak žrtvenik obična oblika sa dva akroterija i plitkom udubinom za primanje žrtve na gornjem nastavku. Otučena je prednja lijeva strana žrtvenika.

I(nvicto) d(eo) M(ithrae) | [[Ve]t(urius) Du|[bi]tatus | [vet(era-
nus) a(lae) (prima) e]c(ivium) R(omanorum) | [e]x
dupl(icario) | v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito).
— Pravilno pismo od prilike iz II. stoljeća posl. Kr. U 3.
r. upisano je malo slovo S u otvor predidućega V. U 5. r.
su slova VP u ligaturi. Kao interpunkcije služe u 1. r. iza
prva dva slova mali listići, u 2. r. iza T, u 4. r. iza A i
C, u 5. r. iza X i u 6. r. iza prva tri slova trouglaste točke.
Obična votivna formula zapisana je na najdonjem profilo-
vanom članku.

Ala prima civium Romanorum bila je u I. i II. stoljeću valjda u posadi u rimskom kaštelu u Dalju (Teutiburgium), odakle je ovo već treći kamen, koji spominje njezine pripadnike. Kako je njome zapovijedao praefectus, to je bila quingenaria (480 momaka i 544 konja). Takova je četa bila razdijeljena na 16 odijela (turma), kojima je na čelu bio po jedan decurio (sa 3 konja). Drugi se je podčasnici turme zvao duplicarius a treći sesquuplicarius, koji su imali po dva konja. Dosele se s daljskih spomenika poznaju slijedeći pripadnici prve ale rimskih građana: 1. jedan zapovjednik (praefectus) Gaius Aurelius Martinus, koji je zajedno sa suprugom i djecom u Dalju podigao kip boga Marta pobjednika kao zaštitnika svoje ale (CIL III 10257); 2. duplicarius Veturius Dubitatus ovdje sada pripćenoga spomenika, koji je podigao zavjetni žrtvenik bogu Mithri; 3. sesquuplicarius Marcus Ulpus Similis, koji je sa sestrom u Dalju dao načiniti nadgrobni spomenik svoga brata 4. Marka Ulpija Supera, koji je negda također bio podčasnici (principalis consularis) iste ale (CIL III 10257 = 3272). Jedini još pisani spomenik na kamenu, koji spominje nekoga praefekta ove ale Tiberija Claudija Priska, našao se je prije par godina u Beočinu (sr. dalje dole br. 750).

Inače se za prvu alu rimskih građana iz vojničkih diploma znade, da je g. 80., 84. i 85. spadala pannonskoj vojsci (D. XIII, XVI i XVII), da je povodom Trajanovih ratova pošla u Daciju, gdje je još g. 110. bila (D. XXXVII), pa da u doba Antonina Pija (145—160) spada donjo-panonskoj vojsci (D. LXVIII i LXIX). U potonje se je doba zvala ala prima veterana civium Romanorum.

742

743. **Žrtvenik, posvećen Silvanu** od Ulpijevaca Neratija i Nigrina, dekurijonâ neke kolonije, te Sabina i Quintijona. Nalazio se mnogo godina na pravoslavnom groblju u Dobrincima, kamo je možda donešen iz Petrovaca. U muzej dovežen 1908.

743

Vis. 0·71, šir. 0·41, dublj. 0·27. Vapnenjak.

Manjka gornji profilovani dio s dijelovima napisova lica na oba gornja ugla, te stražnji d. ugao. Otučen profil na donjem dijelu kamena. Žrtvenik obična oblika.

= [Si]lvan[o] | sacr(um). | [U]lpi(i) Neratius | et Nigrinus, | dec(uriones) col(oniae) et | Sabinus et | Quintio | posuerunt. — Pismo II—III. stoljeća. Trouglaste interpunkcije iza svake riječi, samo ih nema na kraju 3., 4. i 8. r., a na kraju 1. i 7. r. se ne mogu konstatovati. Na početku 3. r. manjka prvo slovo V, od drugoga slova L preostao je samo komadić vodoravnoga poteza, kod trećega je slova kamen hrapav, ali je tu slovo P sigurno; četvrto je slovo dugo I.

Na kamenu spomenuta četiri dedikanta bila su valjda braća. Prva su dvojica bila članovi gradskoga vijeća neke kolonije, kojoj se ime ne navodi. Na spomeniku iz Dobrinaca može to jedino da bude colonia Bassianensium, koja je ležala na mjestu današnjih Petrovaca kod Rume. Taj grad Bassianae nazivlju kolonijom neki spomenici iz Petrovaca (CIL III 10197, 10203, 10207 i 15135); jedan napis u počast carice Salotine (CIL III 10206) napominje r(es)p(ublica) Bas(sianensium) a jedan u čast cara Gordijana III. (CIL III 10205) r(es)p(ublica) col(oniae) Bassian(ensium). Da se je grad zvao Bassianae a ne Bassiana, dokazuje osim pisaca (It. Anton. p. 131, Itin. Hierosol. p. 563, Tab. Peut. i Anon. Rav. 4, 19) još i spomenik iz Glavatičeva u Hercegovini (CIL III 12799 = 8489), koji spominje pokojnika, koji je umro Bassianis. Kao colonia navodi se prvi put na spomeniku (CIL III 10197) iz vremena, kada je Caracalla sam vladao (211—217).

744

CIL III 10204 (cf. 14340¹). — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. V 1883 str. 66. — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. I 1895 str. 168.

744. **Donji dio žrtvenika**, što ga je neki Cornutus posvetio božanstvu, kojemu se ime nije sačuvalo. Iz Surčina (kot. Zemun), gdje je više

godina ležao u šamcu pred kućom Cveje Miljuša, dok mu je prije bio pod hambarom. Prevežen u muzej 1909.

Vis. 0·40, šir. 0·56, deblj. 0·42. Rupičav vapnenjak.

Donji dio profilovana žrtvenika obična oblika.

= | Cornu|[t(us)] v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito). Interpunkcije se ne mogu konstatovati. Prvo slovo 2. r. nije sigurno.

745. **Velika baza za kip cara Gordijana III.** (238—244), podignut prema zaključku gradskoga vijeća u Arupiju. Iskopana u travnju 1901. na zemlji Jakova Premuša na istočnom podnožju brda Vitla kod Prozora blizu Otočca. Prevežena u muzej 1909.

Vis. 1·91, šir. 0·89, dublj. 0·87. Vapnenjak.

Kamen je ispucan, te otučen na svim gornjim uglovima pa dole sprijeda desno i ostrag lijevo.

Napis, koji ispunjava samo gornju polovinu srednjega članka, glasi: [Im]p(eratori) Caes(ari) M(arco) Anto|[nio] Gordiano |[pio] felici Aug(usto) | d(ecreto). — Veoma isprana slova, koja se na lijevom kraju kamena više ni ne raspoznaju. Interpunkcije iza svake riječi u 1. i 3. r., dočim se na ostalim mjestima ne vide.

Na ovoj bazi stajao je negda kip cara Gordijana III., koji je, sudeć po dvjema izdubinama, morao biti preko naravne veličine i od bronsa. Figura je pristajala stopalom desne noge u 0·03 duboku izdubinu, kojoj su dimenzije 0·325 × 0·13. Lijeva je noga bila natrag postavljena, pa je samo svojim prednjim dijelom bila učvršćena u 0·035 dubokoj, 0·14 dugoj i 0·13 širokoj drugoj izdubini (vidi sliku). Iz grada Arupija, koji se je nalazio na istočnom obronku brda Vitla i u ravnici do njega, poznato je već više baza za kipeve raznih rimskih careva. Kako se tamo još nikada nije našao ulomak carskoga kipa od kamena, to je vjerojatno, da je tamošnja gradska općina podigla same bronsane kipeve, a materijal njihov se je možda kada upotrijebio. Sr. o takovim bazama br. 274 i 275 ovoga popisa (Vjesnik IX str. 137).

745

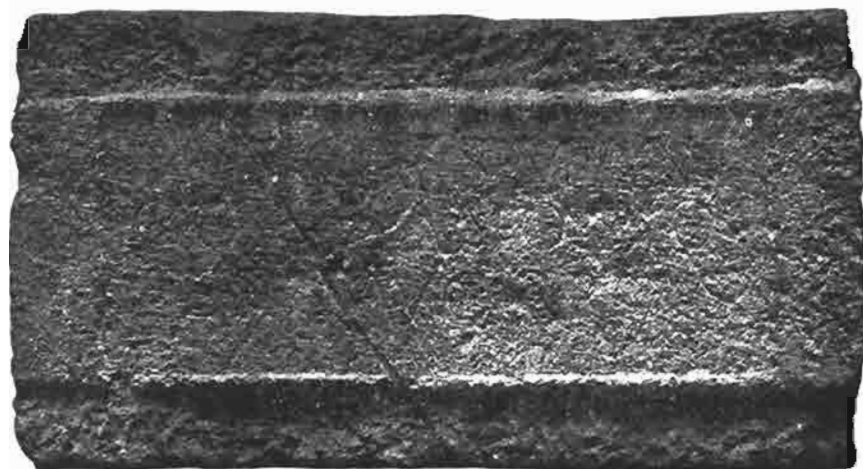
746. **Ploča s napisom** u čast cara Gordijana III. (238—244), što ju je podigla respublica Jasorum. Iskopana g. 1907. u Daruvaru na Kunešovoj livadi. Darovao Rudolf Kuneš, obrtnik 1907.

Vis. 0·80, dulj. 1·47, dublj. 0·21. Pješčenjak.

Na tri komada prelomljena debela ploča, koja je oko ponešto izdubljena napisova lica imala širok dvočlani okvir. Gore i dole taj je okvir otučen, kada se je kamen upotrijebio kao građevni materijal, a otučen je kamen, valjda istom prigodom, i na stražnjem svome licu.

= Imp(eratori) Caes(ari) M(arco) Ant(onio) | Gordiano pio | felici Aug(usto) r(es)p(ublica) Jas(orum). — Interpunkcije iza svake riječi osim na kraju redaka.

Ploča se je valjda nalazila na pročelju od kamena sagrađene baze konjaničkoga kipa cara Gordijana III., što ga je nepoznatim povodom dala podignuti respublica pannonskoga plemena Jasa. Da je takovih kipova baš u Daruvaru bilo,

746

dokazuju znatniji ostanci velikoga bronsanoga konja (komad noge, komad trbuha i dva komada od repa) u narodnom muzeju, koji su se u kolovozu 1877. u Daruvaru našli, kada su zidari u kući, gdje se je onda nalazio kotarski sud, prigodom nekih popravaka kopali jamu za gašenje vapna. Ulomak sličnoga konjaničkoga kipa, naime stražnja noga od bronsanoga konja, našla se je prije par godina i u Ludbregu, koje je mjesto također u teritoriju, što su ga nastavali Jasi.

Osim spomenika u čast Gordijana III. dala je respublica Jasorum u Daruvaru podići još i spomenik njegovoj supruzi Tranquillini (vidi slijedeći spomenik) i diviniziranomu caru Commodu (CIL III 4000). Potonji je spomenik po svoj prilici podignut za vladanja cara Septimija Severa, koji je svoje srodstvo nadovezao na obitelj M. Aurelija, nazivljuć se njegovim sinom a Commodovim bratom. Biti će, da su se istodobno u središtu Jasa podigli i spomenici u čast tada živućih careva i članova njihove obitelji, koji su svi valjda bili postavljeni na kojem javnom trgu.

Pleme Jasâ spominju Plinius (n. h. 3, 25, 149), koji veli, da Drava teče njihovom zemljom, i Ptolemaeus (2, 14, 2; Ἰάσσοι), koji njihova prebivališta meće na

istočni kraj srednjega dijela Gornje Pannonije. Vojnički diplom iz Belegha u Madžarskoj od 5. rujna 85. (D. XVII = XII) podijeljen je jednomu čovjeku toga plemena (Frontoni Sceni f. Jaso), koji je služio u prvoj lusitanskoj kohorti u Pannoniji.

Daruvarski spomenici u čast diviniziranoga Commoda, Gordijana III. i Tranquilline dokazuju, da se je Daruvar nalazio na području Jasâ, ali se iz njih ne doznaje, kako se je to mjesto u rimsko doba zvalo. Kako nema sumnje, da su tamošnje toplice bile već i Rimljanima poznate, to bi se moglo očekivati, da se je mjesto zvalo *Aquae Jasae*. Ali takov nazor pobija jedan spomenik iz Varaždinskih Toplica (CIL III 4121), po kojem se mora doći do zaključka, da je tomu mjestu a ne Daruvaru u rimsko doba bilo ime *Aquae Jasae*, te da su cijeli predjel izmed Daruvara i Varaždinskih Toplica (a na sjever valjda i do rijeke Drave) nastavali Jasi. Spomenik iz Varaždinskih Toplica navodi, da je car Konstantin Veliki *Aquas Jasa(s)*, olim *vi ignis consumptas, cum porticibus et omnib(us) ornamentis ad pristinam faciem restituit, provisione etiam pietatis su(a)e nundinas die Solis perpeti anno constituit, curante Val(erio) Catullino, v(iro) p(erfectissimo), p(rae)p(osito) p(rovinciae) P(annoniae) super(ioris)*. Stari pisci, istina, nazivlju Varaždinske Toplice *Aqua viva* (Itin. Anton. 130, 1; Itin. Hierosolym. 561, 8; Tab. Peutling; Anon. Rav. IV 19), ali to svjedočanstvo ipak nije takovo, da bi se smjelo uzeti, da se je na javnom spomeniku, koji se u Varaždinskim Toplicama podigao, potkrala pogreška, pa da se to mjesto po plemenu, na čijem je teritoriju ležalo, nije zvalo također i *Aquae Jasae*.

Daruvar, u kojem je, sudeć po spomenicima, što ih je dizala *respublica Jasorum* u čast članova carskih obitelji, valjda bilo središte uprave plemena Jasâ, morao se je prema tomu drugačije zvati. Itinerar cara Antonina (265, 7) u zapadnoj Slavoniji navodi neko mjesto s toplicama, koje se zove *Aquae Balissae*. Tu bi se moglo pomišljati samo na Daruvar ili na Lipik, ali potonjoj pomisli valjda stoga neće biti mjesta, jer iz Lipika za sada nisu nikakovi rimski spomenici poznati, pa tako preostaje samo kombinacija s Daruvarom, koja ima mnogo za se. O etimologiji pridjevka „*Balissae*“ nije ništa poznato, ali je prilično sigurno, da tu ne može biti govora o tome, kao da je to iskvarena riječ mjesto *Balnea Jasorum*. Ispravnost imena u itineraru dokazuje jedan vojnički nadgrobni spomenik iz Rima (CIL VI 3297), u kojem je ime toga mjesta *Aquae Balizae* potpuno ispisano: *(D(iis) M(anibus). | Ulp(ius) Cocceius, eq(ues) s(ingularis) d(omini) n(ostri), | castris nov(is) (centuria) Kast(i), ex Pann(onia) | sup(eriore), nat(us) ad Aquas Balizas, | pago Jovista, vic(o) Coc[co]netibus i t. d.*

Prema tome, što se za sada znade, zvao se je Daruvar u rimsko doba valjda

747

Aquae Balizae (ili Balissae), toplice su mu se u ono doba već rabile, ležao je u zemlji Jasâ u Gornjoj Pannoniji, a bio je valjda upravno središte toga plemena, koje je na koncu II. i u prvoj polovini III. stoljeća imalo znatnije povlastice, kao što su ih imala i druga neka pannonska plemena (na pr. Andautonienses i Bassianenses).

747. **Baza kipa carice Sabinije Tranquilline**, supruge cara Gordijana III. (238—244), što joj ga podiže respublica Jasorum. Iskopana g. 1907. u Daruvaru na Kunešovoj livadi. Darovao Rudolf Kuneš, obrtnik 1907.

748

Vis. 1·23, šir. 0·48, dublj. 0·58. Pješčenjak.

Na lijevoj strani nepotpuna baza sa mjestimice okrhanim profilovanim okvirom gore, desno i dole. Sličan okvir nalazi se i na desnoj strani, a bio je negda sigurno i na lijevoj, ali na tim stranama nije bilo napisa.

Na gornjem rapavom licu kamena izdubljene su jedna iza druge dvije manje ali duboke izdubine, do kojih vode sprijeda (odnosno od ostrag) žlijebovi za ulijevanje olova. Prednja je rupa 0·16 daleko od kraja, 0·075 je duboka, 0·027 duga i široka; stražnja je 0·11 od kraja, 0·12 duboka, te 0·03 duga i široka. Na bazi je negda stajala velika caričina figura, koja je po svoj prilici bila od bronsa, kao što je to bila i konjanička figura njezinoga carskoga supruga.

= Sabini|ae Tran|quillin|ae |
Aug(ustae) | r(es)p(ublica) Jas(orum).
— Recí su gore i dole linirani, te ima dapače i jedan suvišni potez povrh 1. r. Interpunkcija ima samo na kraju 4. r., te u 6. r. iza slova R i P. Na kraju 2. r. pisana su slova a n u spoju.

Furia Sabinia Tranquillina bila je kći Gaja Furija Sabinija Aquile Timesitheá, kojega je car Gordijan III. imenovao praefektom praetorijanaca. G. 241. udala se je za cara, koji je bio još dječak od 16 godina. O njezinu životu inače nije ništa poznato, a dosta

su rijetki i spomenici, koji ju spominju, i novci s njezinim likom. Daruvarski spomenik je možda povodom njezine udaje podignut.

748. **Ogromna baza s napisom** u počast carice Cornelije Salomine, supruge cara Gallijena (253—268). Iskopana u proljeće 1879. u Petrovcima kod Rume u negdašnjem rimskom logoru. U muzej prenešena g. 1908.

Vis. 1·74, šir. 0·79, dublj. 0·53. Rupičav vapnenjak.

Ogromna baza u obliku žrtvenika, s profilovanim dijelovima gore i dole.

Caričin kip (koji je valjda bio od bronsa) bio je učvršćen u dvije rupe, koje su se d. napred (za l. nogu) i l. ostrag (za d. nogu) sačuvale.

Oni, koji su kamen iskopali, izdubiše na njegovom gornjem licu žlijeb, da ga uzmognu presjeći, a kod prevoza u Zagreb se je uslijed toga polomio. Dosta su otučeni uglovi kamena a stražnji desni gore je odlomljen.

Napis je slabo čitljiv bio već prije 30 godina, kada sam ga prvi put prepisavao, skoro iza toga, što su ga iskopali. Ležeć neprestano licem gore okrenut i izvržen uticaju kiše i snijega i smrzavice, tako je trpio, da se sada slova pogotovo slabo raspoznaju. Uza to je napis dosta nemarno pisan, tako da su slova u prvoj polovini nekih redaka znatno veće i više na rijetko pisana od onih u drugoj polovini retka.

= Corneliae | Saloninae, sanc[i]ssimae Aug[ustae], | coniugi
[G]a[l]lien[i] | Aug(usti) n(ostri) r(es)p(ublica) Bas(sianensium) | d(e-

vota) n(umini) m(aiestatique) eius. — Gore i dole ima mnogo neispisana prostora (gore 0-145 visine, dole 0-32). Interpukcije se još raspoznaju: u 1. r. na kraju, u 5. r. iza Aug, R, P i valjda na kraju, u 6. r. iza D i M. U 1. r. je slovo I znatno manje od ostalih slova. U 2. r. su slova NA došla na ozlijeđen dio kamena, ali se, kao i slovo C na kraju retka, još raspoznaju. U 3. r. su prva dva i zadnjih pet slova sasvim otučena a od ostalih se vide gornji dijelovi; slova MA pisana su u spoju tako, da je uz četvrti potez slova M zarezan drugi potez slova A. U 4. r. su slova C i N u coniugi većim dijelom otučena, a ime cara Gallijena u drugoj polovini toga retka biti će da je eradirano, možda još za života careva po zapovjedi kojega od njegovih protucareva (Ingenuus, Regalianus, Aureolus), koji su Pannoniju u rukama imali. Sada se još raspoznaju dijelovi obijuh poteza slova A, te neznatni ostanci slova LIEN. Slično kao ovdje bio je sastavljen dio sa caričiniim naslovom na spomeniku iz Cimieza kod Nizze (CIL V 7879).

CIL III 10206. — J. Brunšmid i W. Kubitschek u Arch. epigr. Mitth. IV 1880 str. 112, 4. — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. V 1883 str. 40, 3.

749. Ulomak miljokaza s eradiranim imenom cara Severa Aleksandra (222—235) od g. 230 (?).

Iskopan navodno istočno od sela Neština (kot. Ilok) na podnožju Kuluštre na sadanjoj cesti, koja je prema tome i u rimsko doba bila u porabi. Prevežen u muzej 1909.

Vis. 1-34, promjer 0-50. Vapnenjak.

Okrugao stup, gore čunjasto odjelan, dole nepotpun. Gore i na srednjem ispisanom dijelu znatno je otučen. Ime carevo u 2. i 3. r. je namjerice otklesano.

= Imp(erator) Caes(ar) Mar(cus) | [Aurelius Severus | A]E-[x]AN[d]E[r] pius | felix Au[gust(us)], pontifex | maximus, [t]ribuniciae |

749

potestati[s v]III, co(n)s(ul) (tertium), | p(ater) p(atriciae) restitu[it]. Ab A[q(uinco)] | m(ilia) [p(assum CC)]VIII. — Sigurne interpunkcije: u 3. r. iza Alexander, u 6. r. iza COS i na kraju. U 1. r. su slova MA pisana u spoju. 2. r. je sasma eradiran, a u 3. r. se vide konture gore naznačenih slova i donji vodoravni potez zadnjega E. U 4. r. ima mjesta samo za AV[gust]. Na koncu 5. r. stoji slovo E nekako koso. U 6. r. se od broja VIII vide zadnja četiri okomita poteza. U 7. r. na kraju kao da se raspoznaje AB AQ. U 8. r. brojka VIII nije sigurna, pa bi moglo možda biti i VIII, dakle brojka osam.

CIL III 10651 (= 3703). — Jos. Jakošić u rukopisnom djelu *Adversariorum liber VIII.* u franjevačkoj knjižnici u Budimu. — Mat. Pet. Katančić u *Istri adcolarum geographia vetus.* T. I. p. 374 n. LX. — W. Kubitschek u *Arch. epigr. Mitt.* IV 1880 str. 106.

750. Međaš zemljišta sela Josiste, koje je doznačeno Tiberiju Claudiju Prisku, zapovjedniku (praefectus) prve ale rimskih građana. Iskopan

u proljeću 1909. u Beočinu (kot. Ilok) kod tvornice cementa, kada se gradila kućica za željezničku lokomotivu. Prevežen u Zagreb 1909.

Vis. 1·29, šir. 0·38, deblj. 0·10.

Pješčenjak.

Nepravilna, dole nešto zašiljena debela oblongna ploča. Okrhana gore i desno.

Na prednjoj strani zapisan je napis: Age(r) | vici Josi|sta ads|i-g(natus) Ti(berio) Cl(audio) Pr|i-sco, pr(a)ef(ecto) | alae (prima) c(ivium) R(omanorum). Ostrag su zapisana velika slova CAE. — Veoma nepravilna slova urezana su valjda od pisanju nevješta čovjeka (možda vojnika) prema nacrtu, koji je bojom ili ugljenom na kamen nacrtan bio. Zato je na kraju 1. r. izostalo slovo R, jer se je valjda slučajno kod posla boja izbrisala bila. Na njegovu mjestu stoji velika plitka okrugla točka. U pismu je karakteristično, da slovo A nema prječke, da kod slova P i R nije gornja zavojčica zatvorena i da je slovo O manje od ostalih slova.

750

Interpunkcije su metnute iza svake riječi, samo je nema iza ads i g te na kraju 5. i 6. r.

Iz napisa se doznaje, da je s nepoznata razloga jednomu konjaničkomu časniku viteškoga čina doznačen u poblize nepoznato doba veći zemljišni posjed u istočnom dijelu Srijema na domak državne međe rimske. Na međi toga zemljišta postavili se međaši, od kojih se je evo jedan našao. Selo na mjestu današnjega Beočina zvalo se Josista, koji oblik jako podsjeća na oblik imena predjela Jovista u daruvarskoj okolici (CIL VI 3297).

O vojnom odjelu, kojemu je zapovijedao Tiberije Claudije Prisko' sr. gore pod br. 742.

751. **Ulomak ploče** s napisom nepoznata sadržaja. Iskopao g. 1890. u Drvišici kod Karlobaga Mijo Biljan u vrtlu braće Miletića.

Vis. 0·165, šir. 0·12, deblj. 0·058. Krupnozrn bijeli mramor.

Naokolo otučen malen komad debele i ostrag objijene ploče. Slova ima u četiri retka. U 1. r. je ostatak slova E, u 2. r. slova IM (prvo je slovo sigurno I) i ostatak valjda od slova A, u 3. r. slova VA i na kraju B ili R, u 4. r. gornji dio slova P, B ili R. — Pismo I—II. stoljeća. Recí su bili gore i dole linirani.

CIL III 13268 c (cf. p. 2328¹¹¹). — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 156, 17 (sa sl. 34). — K. Patsch Die Lika Col. 108, 2 (sa sl. 51).

751

752. **Ulomak kamena** s napisom nepoznata sadržaja. Iskopao g. 1890. u Drvišici kod Karlobaga M. Biljan u vrtlu braće Miletića.

Vis. 0·15, šir. 0·14, deblj. 0·165. Vapnenjak.

Gornji lijevi ugao veoma debele ploče sa starim rubom gore, lijevo i ostrag; otučen na gornjem kraju.

Od napisa sačuvala se prva dva slova V·S i izmed njih trouglasta interpunkcija. Slova valjda I—II. stoljeća.

CIL III 13268 d (cf. p. 2328¹¹¹). — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. XIII 1891 str. 97 (ali obratno). — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 156, 18 (sa sl. 35). — K. Patsch Die Lika Col. 108, 3 (sa sl. 52).

752

753. **Ulomak kamena** s napisom nepoznata sadržaja. Iskopan oko g. 1889. u Drvišici kod Karlobaga u vrtlu braće Miletića.

Vis. 0·095, šir. 0·105, deblj. 0·14—0·13. Vapnenjak.

Naokolo otučen i ostrag neravan malen komad debele ploče, na kojoj se je, kako se čini, na l. kraju sačuvalo malo staroga ruba.

Od napisa preostalo je slovo L, iza njega interpunkcija u obliku koso postavljena bršljanova listića, te na d. rubu trag zaobljena slova (C, G, O ili Q). — Pismo I—II. stoljeća.

CIL III 13268 e (cf. p. 2328¹¹¹). — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. XI 1889 str. 106 i XIII 1891 str. 97. — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 156, 19 (sa sl. 36). — K. Patsch Die Lika Col. 109, 5 (sa sl. 54).

753

754. **Ulomak kamena** s napisom nepoznata sadržaja. Iskopao g. 1890. u Drvišici kod Karlobaga M. Biljan u vrtlu braće Miletića.

Vis. i šir. 0·13, deblj. 0·12. Vapnenjak.

Naokolo oblomljen i ostrag otučen malen komad kamena. U 1. r. su slova SE, u 2. r. slova SV. Čini se, da je svagdje početak retka. Pismo II—III. stoljeća.

CIL III 13268 f. — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. XIII 1891 str. 97. — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 157, 20 (sa sl. 37). — K. Patsch Die Lika Col. 108, 4 (sa sl. 53).

754

755. **Mali žrtvenik** bez napisa. Iz Karlobaga; valjda iz vrtla braće Miletića u Drvišici.

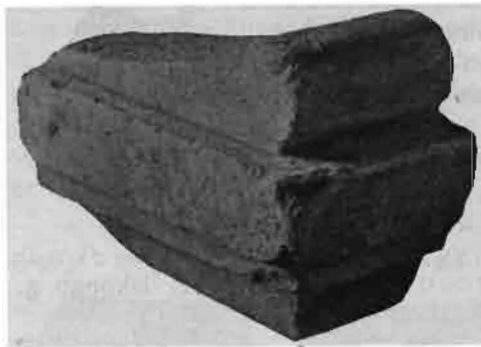
Vis. 0·17, šir. 0·21, dublj. 0·175. Vapnenjak.

Manjka skoro cijela profilovana baza sa stražnjim dijelovima žrtvenikova

bridnjaka. Na gornjem profilovanom, sa tri akroterija urešenom dijelu otučen je d. ugao, te cijeli d. i stražnji dio l. stegnutoga valjka.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. III 1898 str. 156, 14.

756. Ulomci manjih sličnih žrtvenika. S istoga mjesta.

757

757. Ulomak spomenika u obliku postelje. Iskopan u Drvišici kod Karlobaga u vrtlu braće Miletića.

Vis. 0·20, šir. 0·23, dublj. 0·15. Vapnenjak.

Desni gornji ugao s prednjega dijela nekoga spomenika, koji po svome obliku podsjeća na postelju. Povrh široke grede vidi se podglavlje, a dole je velika svedena greda s nastavkom, na koji je pristajala nožica postelje, koja se nije sačuvala.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 156, 15.

758. Ulomak kamena s napisom nepoznata sadržaja. Iz Omšice (kotar Gračac).

Vis. 0·065, šir. 0·083, deblj. 0·05. Vapnenjak.

Naokolo i ostrag otučen neznan komadić kamena sa slovima ... um ...

CIL III 2991. — M. Sabljar kod Neugebaura-a Die Südslaven str. 226. — S. Ljubić Inscr. p. 26, 61. — Spomenuo K. Patsch Die Lika Col. 51.

759. Donji dio kamene škrinje za pepeo nekoga dječaka Florentina, za kojim žale razalošćena mati Vera i nesretni otac Volcenius Nepos, jedan od načelnika neke gradske općine (quattuorvir iure dicundo quinquennalis). Kamen je veoma dugo ležao na državnoj cesti u selu Kwartama (kot. Perušić), odakle je dovežen u muzej g. 1899.

759

Vis. 0·92, šir. 0·90, dublj. 0·97. Vapnenjak.

Na gornjem dijelu kamena otučene su sve četiri stijene oko izdubine, koja je služila za pohranjivanje mrtvačkoga pepela, tako da je od nje preostao samo ponešto nepravilan 0·60 dug, 0·60 širok i još do 0·12 dubok dio.

Na masivnom kamenu kockasta oblika nalazi se sprijeda u širokom profilovanom okviru 0·59 visoko i 0·605 široko izdubljeno polje za napis, koje je velikom

pukotinom, što koso kroza nj prolazi, jako oštećeno i na jednom mjestu teškim čekićem ili kamenom razlupano. Profili okvira na više su mjesta otučeni a odbit je i l. donji ugao sprijeda. Desno, lijevo i stražnje lice kamena pravilno su klesana.

758

Slova, kojima je napis pisan, kasnijega su vremena a pod uticajem kiše i mraza jako izlizana, tako da se već prije skoro 80 godina, kada je školski nadzornik Franjo Julije Fras napis prvi put prepisao (ili od nekoga drugoga načinjeni prepis objelodanio), nisu pravo čitati mogla. Kasnije ga je prepisao major Mijo Sabljarić, od kojega ima med muzejskim spisima pet varijantnih prepisa (jedan je štampan u Corpus-u). Dva (možda također Sabljarićova prepisa) nalaze se u Corpus-u pod imenom Ivana Kukuljevića. Zadnji je pokušao, da napis prepíše Dr. Karlo Patsch. Svi su ovi prepisi neuspjeli, te prepisači nisu nikakovo čitanje ni pokušali. Ali tkogod se je ma i kraće vrijeme tim spomenikom bavio, sigurno neće nikomu taj neuspjeh u grijeh upisati. Kako je kamen iza Frasova prepisa ležao kraj ceste još 64 godine, izvržen uticaju vremena i ljudske objesti, sada ga je naravno još teže čitati. Na njemu se danas veoma teško razlikuju jedno od drugoga slova E, F, I, L i T a mogu se s njima zamijeniti i potezi slova H, M i N, dakle ukupno jedna trećina alfabeta.

Od kako se kamen nalazi u jednom slabo rasvijetljenom hodniku u muzejskom souterrainu, bavio sam se opetovano čitanjem njegova napisa i kod danjega svijetla i uz rasvjetu svijetla a i na više papirnih otisaka, koji nikada dobro ne ispadnu. Došao sam do čitanja napisa, što je svakako neki napredak spram dosadanjega posla oko toga spomenika. I ako me to čitanje ne zadovoljava, to ga ovdje priopćujem zato, što se u opisu muzejskoga lapidarija ne može izostaviti nijedan spomenik, koji se u njemu nalazi.

Bormann (kod Patscha) predložio je za 1. i za početak 2. r., da se čita: [Repen]tino [p]lus quam [cru]deli casu, ali to čitanje ne može da bude ispravno, kada za slova cru na kamenu nema mjesta. Hirschfeld (CIL III p. 2328¹⁷¹) predlaže za 4. r. [ossu]a repos[uit], a za 5. i početak 6. r. [monu]menti vice inscrib[endum] curavit], ali prema sačuvanim slovima ovakovo čitanje za 4. r. nije moguće, dok u 5. i 6. r. zaista tako ili slično stoji, ali valjda s drugim glagolom.

Meni se čini, da napis ovako glasi:

```

Florentino plus quam
delicias Verae moest(a)e mā-
[tri]s tuetur(?) manenti cor-
pus VS pater infelix a reposit(ione?)
5 /// monumēti vice inscrib(ēdum)
/// V /// [a]tque ip[s]o CEPE €L
//// U[r]sinus unqu[am]
//// Volceni(us) Nepos,
qu[att]uorvir i(ure) d(icundo) q(uin)q(uennalis)
10 ////////////// V C //////////////

```

U 1. r. stoji na trećem mjestu malo slovo O. Na koncu 2. r. mora da stoje slova MA u ligaturi, ali se prječka slova A sada više ne vidi. Na početku 4. r. čini se, da stoji PVSVS a na koncu istoga retka valjda je ligatura od slova IT. Pred koncu 6. r. zapisano je u slovo C malo slovo O. Blizu kraja 9. r. siječe zavojka slova D prednju stranu prvoga slova Q.

U 7. r. spominje se neki Ursinus, možda brat pokojnikov, koji je još prije njega umro. Otac Volcenus Nepos bio je načelnik ili podnačelnik neke gradski ure-

dene općine u godini, kada se je census obavljao. Možda je ime toga grada bio zapisan u 10. r., a vjerojatno je, da se je isti nalazio ili u samim Kvartama ili u neposrednoj njihovoj okolici. Sabljar je taj 10. r. čitao TARENMLVOBRIVS. Upozorujem, da su po međašnom napisu u Lomskoj dulibi (CIL III 15053) u perušićkom kotaru, u kojem Kvarte leže, prebivali Parentini. Možda Sabljarevo čitanje dopušta mogućnost, da se glavno mjesto toga plemena lokalizuje u Kvartama.

CIL III 3004 (cf. 10026 = Eph. ep. II. p. 350 n. 567; p. 2328¹¹). — Fr. Jul. Fras Topographie der Karlstädter Militär-Grenze. Agram 1835 str. 238 (ima samo prvih sedam redaka). — M. Sabljar kod Neugebauer-a Die Südslaven str. 229. — Dr. K. Patsch Die Lika Col. 70 (sa sl. 23).

760. Sarkofag 70-godišnjega Tita Flavija Marcella, trgovca mirodijama, što si ga je za života dao načiniti. Iskopan početkom godine 1898. u Prozoru kod Otočca na zemljištu Jandre i Franje Premuša (kbr. 75) istočno od brda Vitla. Prevežen u muzej 1909.

D. 0·28, vis. 0·65, dublj. 0·77. Vapnenjak.

Polomljen na 4 veća i više manjih komada. Mjestimice okrhan.

760

Sarkofag, kojemu su dulje stijene 0·13—0·14 a zaglavne 0·15 i 0·225 debele, izdubljen je na 1·90 duljine, 0·50 širine i 0·36 dubljine. Na l. užoj strani načinio se u njem za jedno 0·06 odskačući, 0·36 dugi podglavak. Zajedno sa sarkofagom našla se (ali se nije u Zagreb prevezla) na dvoje slomljena debela ploča, kojom je u sekundarnoj porabi bio pokriven. Prvobitni poklopac bio je učvršćen po jednom olovom zaljevenom šipkom u izdubinama na kraćim zaglavnim stijenama sarkofaga.

Prednja je strana urešena profilovanom oblongnom pločom (tabula ansata) od 1·07 duljine i 0·52 visine sa 0·22 dugim trapezoidnim krilima, u kojima se nalazi po jedna četverolista rozeta. Na oba kraja isklesan je u reljefu po jedan glavom dole okrenuti delfin. Na ploči urezan je velikim, dosta lijepim pravilnim slovima napis: D(iis) M(anibus). | T(itus) Fl(avius) Marcellus, | seplasiarius, an(norum) (septuaginta), | s(ibi) v(ivus) f(ecit). — Interpunkcije se nalaze u 1. r. iza slova D (u obliku velike črknje), u 2. r. iza svake riječi, u 4. r. iza prvoga i drugoga slova. Po nesimetrijskom poredanju riječi na koncu 3. r. vidi se, da je broj godina, što ih je pokojnik doživio, zabilježen naknadno, naime iza njegove smrti, dok je napis inače bio zapisan još za njegova života.

CIL III 15088. — Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. III 1898 str. 187 (sa sl. 90). — Dr. K. Patsch Die Lika Col. 87 (sa sl. 34).

761. **Donji dio nadgrobnoga spomenika** za nepoznata muškarca i njegovu suprugu Priscillu, što im ga podigoše neimenovani roditelji. Iskopan g. 1907. u Prozoru kod Otočca na zemljištu „Crkva“ Jandre Kostelca, gdje se je nalazilo već davno sasna prerovano rimsko groblje sa spaljenim mrtvacima. Kupljen i g. 1909. prenešen u Zagreb.

Vis. 0·41, šir. 0·48, deblj. 0·24. Vapnenjak.

Debela ploča sa otučenim nastavkom za uticanje u odgovarajuću izdubinu kamenoga podnožja. Manjka gornji dio; na d. strani jače otučena.

Unutar profilovana okvira konac napisu: ae | Priscillae | coniugi parentes | v(ivi) f(ecerunt). Na koncu l. r. vide se donji okrajci slova AE. Interpunkcije se nigdje ne raspoznaju.

761

762. **Nadgrobni spomenik Marka Ulpija Supera**, dekurijska praetorijske ale rimskih građana i bivšega konzularova singulara u prvaj ali rimskih građana, koji je umro 32 godine star iza službovanja od 16 godina, što mu ga dadeše podići brat Marcus Ulpius Similis, sesquiplicarius prve ale rimskih građana i sestra Ulpia Siscia, koji žale njegovu mladost, koje se je malo nauživao. Iz Dalja, gdje je mnogo godina ležao pred pravoslavnom crkvom, dovežen g. 1909.

Vis. 0·88, šir. 0·92, deblj. 0·20. Bijeli mramor.

Gore i dole nepotpuna debela ploča, na kojoj su veoma izlizani izbočeni rubni dijelovi, preko kojih se je očividno mnogo hodilo.

Na obje strane napisova polja po jedan polustup s nejasnim kapitelom i špiralno kaneliranim deblom; gore arhitravna greda, na kojoj kao da je bio neki reljef.

M(arcus) Ulp(ius) Super, dec(urio) | alae praetoriae c(ivium)

762

R(omanorum), | ex s(ingulari) c(onsularis) alae (primae) c(ivium) R(omanorum), an(norum) (triginta duorum), | stip(endiorum) (sedecim), h(ic) s(itus) e(st). | M(arcus) Ulp(ius) Similis, sesq(ui)pl(iciarius) | alae (primae) c(ivium) R(omanorum) frater et Ulpia | Siscia soror fratri pi(jentissimo), iuventuti|q(ue) eius parum sibi fru|[g]i] facie[nd]um c[on]su[r]averunt]. — Lijepa pravilna slova prvoga stoljeća posl. Kr. U 2. r. su na kraju slova AE u ligaturi a zadnje R je upisano u slovo C. U 3. r. na kraju je brojka 30 tako označena, da se je prvi potez slova X triputa prekrizao; dvije jedinice dodale se mnogo manjim znakovima. U 6. r. je kraj spojenih slova Pl pripisano mnogo manje A. U 8. r. su slova VV u ligaturi. U 9. r. dopisano je na kraju mnogo manje slovo V. U 3. i 6. r. označuju vodoravni potezi slovo I kao brojku. Interpunkcije su iza svake riječi osim iza praetoriae u 2. r. i Ulpia u 6. r. U 10. r. se točka iza riječi faciendum jasno vidi.

763

Pokojnik, koji je bio u Dalju pokopan, umro je kao zapovijedajući podčasnik (*decurio*) jednoga odijela (*turma*) od 30 konjanika praetorijske ale rimskih građana a bio je prije toga i podčasnik (*singularis consularis*) u prvoj ali rimskih građana, koja je valjda bila u Dalju štacijonirana. Za konjaničku četvu, u kojoj je služio pri svojoj smrti, znade se, da je u I. stoljeću bila u Germaniji (CIL XIII 8310), da je g. 85. bila u panonskoj vojsci (D. XVII), te da je valjda u zadnjim Trajanovim godinama povodom rata protiv Parćana premještena na istok, gdje je i iza toga rata ostala kao posada u Kappadokiji. Marcus Ulpius Super valjda je služio u praetorijskoj ali i umro negdje u zadnjim decenijima I. stoljeća posl. Kr., kada je ona stajala u Pannoniji. Gdje joj je bio logor, nije poznato.

CIL III 10257 (= 3272). — Fl. Römer u *Archaeologiai közlemények VI* (1866) str. 169 br. 864. — Sr. W. Kubitschek u *Arch. epigr. Mitt.* III str. 155. — H. Dessau *Inscriptiones Latinae selectae I.* p. 507, 2539.

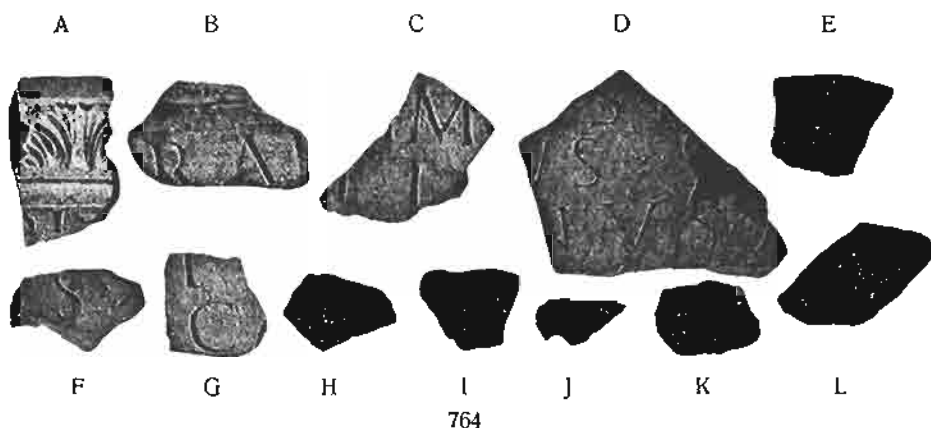
763. **Nadgrobni spomenik nekoga Com(atija ?)**, koji je umro kao decurio missicius druge aravačke ale, načinjen prema oporučnoj ustanovi za njega, njegova brata Comatija Clementa i sestru Comatiju Antoniju. Iz Dalja, gdje je mnogo godina ležao pred pravoslavnom crkvom, prevežen g. 1909.

Vis. 0·98, šir. 1·18, deblj. 0·33. Bijeli mramor s plavkastim prugama.

Gore i dole nepotpuna debela ploča, kojoj je površina jako izlizana, jer se je negda preko nje hodilo.

Kraj polja s napisom na svakoj je strani po jedan širok pilastar sa po tri žlijeba. Sačuvani dio napisa glasi:

....., [de]curio mis[s]icius [alae (secundae) Ar]avacor[um]), [annor[um]....] H(ic) s(itus) e(st). | Testam[ento fieri] | iussit sibi [et Com(atio) Cle]menti [fr]a[tri et] | Com(atiae) Anton[iae so]rori | Lijepa pravilna slova prvoga stoljeća posl. Kr. U 2. r. povrh brojke vodoravni potez. Na koncu 8. r. su slova RI u ligaturi. Interpunkcije se vide: u 1.

764

r. iza obje riječi, u 2. r. iza prve riječi i brojke, u 6. r. prije i poslije prve riječi, u 8. r. iza riječi COM. U 4. r. su točke iza svakoga od ona tri velika slova vjerojatna, ali nisu sigurna.

Pokojnik, koji se je prema skraćenom gentilnom imenu njegove sestre, zvao Com(atius) ili Com(inius), služio je kao zapovijedajući podčasnik (decurio) jedne konjaničke čete (turma) preko propisanoga vremena (missicius). O drugoj ali Arvacorum ili Aravacorum sr. ono, što je navedeno k br. 368 ovoga popisa.

CIL III 10258 (= 3273). — Ft. Rómer u *Archaeologiai közlemények* VI (1866) str. 170. — W. Kubitschek u *Arch. epigr. Mitt.* III str. 154.

764. **Ulomci velikoga spomenika** s napisom nepoznata sadržaja. Izvađeni u proljeće 1897. u Vinkovcima iz antiknoga temeljnoga zida u vrtu Josipe Kezman (Njemačka ulica).

Vis. najvećega komada 0·31, šir. 0·41. Vis. najmanjega komada 0·165, šir. 0·115. Deblj. pojedinih komada varijira između 0·165 i 0·075, jer su ih zidari prije uzidivanja rascijepali. Rupičav vapnenjak.

Trinaest komada razne veličine, od kojih samo dva (D 1 i 2) pristaju jedan uz drugi. Dva su komada (A i B) s gornjega kraja spomenika, pa se na njima vidi

profilovan okvir, a površ ovoga na jednome širok odskačući rub, urešen palmetama. Dva su manja komada (H i J) s donjega kraja, pa se i na njima vidi po malen komadić od okvira. Jedan komad (G), na lijevoj strani otesan i nacijepan, kao da je s kraja, ali je spomenik valjda sastojao od više ploča, jer na tom komadu počima drugi redak interpunkcijom, od koje je jedan dio bio na susjednom lijevom kamenu. Za spomenik se upotrijebio rupičav kamen, ali se tomu doskočilo time, da se je rupe cementom začepilo a isti na površini ugladilo. Više takovih zakrpa još se dobro raspoznaje.

Sudjeć po pismu i veličini slova, biti će da je to bio važniji javni spomenik iz II. stoljeća. Slova su pravilna i duboko zarezana, a u raznim recima razne visine (95—56 mm). U zarezima slova ima još dosta crvene boje (minium), kojom su oni u svrhu pozlaćivanja oličeni bili.

A. Ulomak s gornjim rubom, palmetom i profilovanim okvirom. Ostaneci od dva slova i to komad od zavojke nezatvorena slova R i gornji dio preko linije izvučena slova I ili L.

B. Ulomak s komadom okvira na gornjem kraju, neznatnim ostancima palmete i slovima RAL. Visina slova od prilike 95 mm.

C. Naokolo oblomljen ulomak. U 1. r. 90 mm visoka slova IM, u 2. r. 77 mm visoka slova NT, u 3. r. apex jednoga slova.

D. Naokolo oblomljen, na dvoje pokidan veći ulomak. U 1. r. (vis. 82 mm) S·T, u 2. r. (vis. 76 mm) VS, u 3. r. (vis. 72—80 mm) NVS·A, u 4. r. ostanci slova CIB. Čini se, da se u prva tri retka krije ime nekoga cara; u 4. r. biti će da je ime grada Cibalâ, koji je stajao na mjestu Vinkovaca.

E. Naokolo oblomljen manji ulomak sa 80 mm visokim slovima ES.

F. Naokolo oblomljen manji ulomak sa 80 mm visokim slovima OS.

G. Na l. kraju otesan i nacijepan ulomak. U 1. r. slovo P, u 2. r. (vis. 77 mm) CA.

H. Naokolo oblomljen manji ulomak s neznatnim ostatkom donjega okvira i 77 mm visokim slovom P.

I. Naokolo oblomljen malen ulomak. U 1. r. 56 mm visoka slova SV, u 2. r. T.

J. Naokolo oblomljen malen ulomak s neznatnim ostancima donjega okvira, i slova A.

K. Naokolo oblomljen malen ulomak s ostankom okomita poteza nekoga slova I.

L. Naokolo oblomljen manji ulomak. U 1. r. 56 mm visoka slova BV, u 2. r. Q (ili O).

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 142, 9 (sa sl. 68, 2—14).

765

765. **Ulomci spomenika** s napisom nepoznata sadržaja. Izvađeni u proljeću 1897. u Vinkovcima iz antiknoga temeljnoga zida u vrtu Josipe Kezman.

A. Vis. 0·155, šir. 0·20, deblj. 0·12. B. Vis. 0·085, šir. 0·08, deblj. 0·10. Rupičav vapnenjak.

Dva nepristajuća naokolo oblomljena komada.

Na prvome: Seve]rus |

[m]axim[us | [Anton]in[us Na drugome su u 1. r. ostanci slova SA, u 2. r. od slova E ili F. — Pismo iz konca II. stoljeća. Pravilna slova

s ostancima crvene boje (minium). Čini se, da komadi spadaju na počasni spomenik, koji spominje careve Septimija Severa i njegova sina Caracallu u doba njihova zajedničkoga vladanja (198—211).

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. VI 1902 str. 142, 9 (sa sl. 68, 15 i 16).

766. **Ulomak ploče** sa reljefom i napisom nepoznata sadržaja. Iz Mitrovice.

Vis. 0·155, šir. 0·145, deblj. 0·065. Žučkasto bijeli pješčenjak.

Malen komad kamena sa starim rubom na donjem kraju. Na gornjem dijelu kao da su urezana slova NVS, a dole čini se, da je stražnji dio na d. okrenute četveronožne životinje u visokom reljefu.

766

767. **Ulomak spomenika, na kojem se spominje ime grada Bassiane.** Iz Petrovaca kod Rume doneo S. Ljubić 1883.

Vis. 0·32, šir. 0·35, deblj. 0·30. Vapnenjak.

Veći kockast komad kamena sa starim rubom i širokim profilovanim okvirom na d. strani i dole. Na donjoj je strani kamena 0·10 široka i 0·045 duboka okrugla izdubina, koja je za to služila, da se spomenik na nekom podnožju učvrsti.

= | [col(oniae)] Bas(siana)e |
[? v(otum)] s(olvit). — Doba: prva polovina III. stoljeća. Velika dosta pravilna slova. Spomenik nema karaktera nadgrobnih spomenika. Colonia Bassiana ležala je ili na mjestu današnjih Petrovaca kod Rume, gdje su na „Gradini“ ostanci utvrđenoga logora, ili kod pustare Solnoka kod Rume, gdje ju je pokušao smjestiti S. Ljubić.

CIL III 10207. — S. Ljubić u Viestniku hrv. arh. dr. V 1883 str. 38.

767

768. **Nadgrobnii spomenik, što ga podiže neki Aurelius Vitalianus** svojoj djeci,

od koje se na sačuvanom dijelu kamena spominje ime Aurelija Inteula, koji je umro, kada su mu bile četiri godine. Iskopan u proljeću 1902. u Surduku na cesti pred kućom Paje Pantelića (k. br. 256) na južnom kraju glavne ulice „brdanskoga sokaka“. Prenešen u muzej g. 1910.

Vis. 0·57, šir. 0·90, deblj. 0·29. Pješčenjak.

Gore i dole nepotpuna debela ploča, prelomljena na dva komada. Kamen je jako izjedan i veoma krhak. Gornji ugao desno, koji na slici nije prikazan, okrhao se kod transporta, ali je sačuvan.

Napis u profilovanom okviru: III | Aurel[ius] Inteulu[s] | vix(it) an(nis) (quattuor). | Aurel(ius) Vitalianus | filibu[s] (sic) bene | merentibus. | H(ic) [s(iti) s(unt)]. — Interpukcije u 3. i 5. r. iza svake riječi. U prvom retku je valjda pisalo: [vix(it) an(nis)] i broj godina, što ih je pokojno dijete doživjelo. U 5. r. zabilježeno je pogrešno filibu[s] mjesto filiis. U 2. r.

768

slova TE u ligaturi a zadnje slovo V i valjda S pripisana su radi nedostajanja prostora u mnogo manjem mjerilu.

769. Ulomak zavjetnoga spomenika, na kojem se spominje neki Victorinus. Iz Surduka. Kupljen 1902.

Vis. 0·34, šir. 0·27, deblj. 0·037. Pješčenjak.

Naokolo oblomljena tanka ploča. Biti će, da se je odlupila od većega debeloga kamena, jer je ostrag veoma neravna.

= } [Vict]orin[us? } ex } { [? v(otum)] m(erito) l(ibens) [s(olvit)?]. — Doba: valjda prva polovina III. stoljeća. Recí gore i dole izlinirani. Iza EX, M i L po jedna trouglasta točka. Gore je bio barem još jedan redak, dole valjda više nije. Ime zapisane osobe moglo je naravno biti i žensko.

769

770. Ulomak sarkofagova poklopca. Bio u sekundarnoj porabi na jednom novijem grobu kod razvaljene crkve sv. Marka u Podumu jugoistočno od Otočca. Prevežen u muzej 1909.

Vis. 0·41, šir. 0·61 (nepotpuna), dulj. 0·82 (nepotpuna). Smeđi vapnenjak.

Naokolo otučen poklopac velikoga rimskoga sarkofaga, kojemu oblik sjeća na kućni krov. Na pročelju reljefno napred okrenuto žensko poprsje sa po srijedi raščješljanom kosom, koja je oko glave naređena poput neke vrsti nimbusa. Kamen je na donjoj strani nažlijebljen, da može bolje pristajati na sarkofag.

Dr. J. Brunšmid u Vjesniku hrv. arh. dr. n. s. V 1901 str. 47 (sa sl. 28 gore na str. 47).

771. Kamena urna za mrtvački pepeo. Iskopana g. 1910. u Selcu (Vinodol) prigodom gradnje nove ceste od kupališta na punti prema Slani, uz morsku

obalu na podanku zemlje Nikole Kršula Lukina br. 5516/3. Darovao Ivan Lončarić-Papić mlađi, trgovac. 1910.

Vis. 0·31, promjer 0·29, promjer izdubine 0·20, dubljina 0·17. Vapnenjak.

Kao br. 482—503. Poklopac sastavljen od četiri ulomka. Među mrtvačkim pepelom našlo se 9 t. zv. suznih bočica od stakla, od kojih je 6 u muzej došlo. U blizini našlo se više drugih rimskih predmeta iz drugih grobova, a među njima bakreni novac cara Hadrijana.

770

J. Kiparski kameni spomenici.

Ovdje niže popisani predmeti nabavljeni su g. 1883. od Dra. G. Barzilai-a u Trstu, od kojega se je devet godina prije za narodni muzej kupila bila veća zbirka grčkih vaza, koje su se navodno iskopale u Buttiglianu u Donjoj Italiji. Zajedno s ovo nekoliko kamenih spomenika kupljen je i veći broj vaza i figura od pečene zemlje, za koje prodavaoc u svojim dopisima naročito navodi, da potječu s otoka Kipra, dok to za kamene predmete posebno ne ističe. Kada se je sve to iskopalo, ne kaže se doduše, ali se je to valjda dogodilo prije g. 1875. Te je godine naime J. Bolaffio, šurjak Barzilai-ev, narodnomu muzeju nudio sasvim slično sastavljenu zbirku kiparskih starina. Točnije se lokalitet, odakle su ovi predmeti, neda opredijeliti, jer za to u Bolaffijevim i Barzilajevim listovima nema podataka. Upozorujem jedino, da ove figure u koječem sjećaju na one kipove, što ih je g. 1870. general Palma di Cesnola, američki konzul u Larnaki na Kipru iskopao kod Athieno-a, gdje je negda stajao prastari grad Golgoi.

Među ovdje niže opisanim predmetima nalazi se osam glava s kipova razne veličine. Ti su kipovi prikazivali portrete svećenika i pobožnih lajika, koji su svoje likove darovali u svetište nekoga božanstva, da mu na taj način iskažu svoje štovanje i da mu se tako preporučje. Dali bi se prikazati u svečanom ruhu, s vijencem u kosi, kako božanstvu doprinose žrtvu. Umjetnička kvaliteta ovih kipova veoma je raznolična. Nešto veća pomnja se je posvetila samo licima, koja su kod nekih primjeraka dobro izvedena s očito vjernim portretnim crtama. Tjelesa su većinom samo shematski izrađena, te osobito

772

na stražnjoj strani nije se mnogo pazilo, da se dobro prikažu naravni oblici čovječjega trupa. Isto, samo u još većoj mjeri, vrijedi za zavjetne kipiće, koji prikazuju božanstva, od kojih ovdje ima također nekoliko primjeraka.

773

773. Božica mati ili hraniteljica djece. Sjedeći kipić.

Vis. 0·142. Mekan vapnenjak.

Sličan ali znatno manji i mnogo surovije izveden idol. Božica je na ovom primjerku gologlava, kosa joj je valovito

774

Na liku su ožuljana neka mjesta na čelu, nosu i na l. dijelu koprene.

Gornji dio do pojasa napred okrenute stojeće božice, odjevene sa dva odijela: jednim gornjim na prsima sa horizontalnim svedenim naborima i drugim donjim na

772. Božica mati ili hraniteljica djece. Sjedeći kipić.

Vis. 0·198. Mekan vapnenjak.

Na prijestolju s visokim naslonom, kojemu su oba gornja ugla odbijena, sjedi napred okrenuta odjevena božica s nekom vrsti kukuljice na glavi. Na krilu, s kojega se spušta nekakav zapreg sa tri trouglasta okrajka, drži u naručaju u poveje zamatano diete — napršče, koje ima na glavi nešto što sjeća na frigijsku kapu.

Dosta primitivno izveden idol, kakovih je mnogo rabilo u zavjetne svrhe a darivale bi ih majke za bolje uspjevanje svoje djece božanstvima, koja su se smatrala zaštitnicima djece. Tehnika kod izvođenja ovakovih figura bila je veoma srodna onoj kod izvođenja rezbarenih drvenih likova. Mjestimice se na ovom primjerku još vide neznatni tragovi crvenoj boji, kojom je figura bila naličena.

Sličan ali znatno manji i mnogo surovije izveden idol. Božica je na ovom primjerku gologlava, kosa joj je valovito naređena a jedan joj se veći uvojak spušta na desno rame. Oko vrata nosi derdan, u koji su nanizani neki duguljasti plosnati uresni predmeti. Glava djeteta, kojemu konture nisu naznačene, veoma je nespretno smještena.

Otkrhanu su oba ugla prijestolova naslona i jedna partija kose, ožuljana oba lica i mjestimice oba tijela. Raspoznaju se neznatni tragovi crvene boje.

774. Božica mati ili hraniteljica djece. Gornji dio zavjetnoga reljefa.

Vis. 0·121, najveća debljina 0·035, najmanja 0·008. Mekan vapnenjak.

Tanja pločica sa starim rubom gore i desno, koji se je samo na uglu nešto okrhao. Na l. strani se je odlomio samo rub ploče, dočim od figure ništa ne manjka.

srednjem tijelu s okomitim naborima. Glavu, koju kao da je rijesio nekakov stephanos, pokriva velika koprena, koja se spušta daleko dole niz tijelo, dalje nego dokle siže sačuvani dio reljefa. Desno pada jedan okrajak te koprene na glavu jednoga djeteta, koje je valjda prikazano kako stoji, jer prema mjestu, gdje se ta glava nalazi, ne može se misliti na glavu naprščeta, koje bi ležalo na krilu božice majke, kao kod prediduća dva idola. Na većem dijelu površine sačuvala se je crvena boja, kojom su figura i njezina pozadina oličene bile.

775. Kiparska božica. Poprsje s većega stojećega kipa.

Vis. 0·165. Mekan vapnenjak.

Napred okrenuta odjevena figura ima na glavi neku vrst kukuljice, na kojoj su naznačeni nabori. Oko vrata nosi niz s oduljim dole zašiljenim privjescima. Na srijed prsiju nalazi se u obliku velike duguljaste izbočine gornji kraj nekoga atributa, što ju je figura valjda u desnoj ruci držala. Moglo bi se pomišljati na kakov cvijet, a onda bi se božica smjela nazvati Astartom, za koju se znade, da se je na otoku Kipru mnogo štovala. Stražnja strana figurina tijela surovo je plosnato otesana, dok se je kod glave pazilo na naravni oblik.

Nos i usne znatnije su ožuljani. Mjestimice se opažaju jedva još zamjetivi tragovi crvene boje.

776. Komad lijeve ruke od figurice slične veličine.

Najveća duljina 0·08. Mekan vapnenjak.

Lijeva ruka, počam od sredine podlaktice, urešena je narukvicom i drži neki plod, valjda morganjev, koji je simbol plodnosti. Ruke se drži mala krhotina s odijelom, što dokazuje, da je niz tijelo bila spuštena. Odijelo je bilo crveno oličeno.

775

777. Muška glava.

Vis. 0·198. Mekan vapnenjak.

Sačuvala se glava s vratom sve do prelaza u ramena i leđa. Znatnije je oštećen lijevi obraz a sadrom je zamazana pukotina na desnoj strani lica.

Figura je prikazivala mlađega muškarca bez brkova i brade od prilike u dvije trećine naravne veličine. Sudeć po profilu mogao bi to biti Grk. Kosa je, kako se čini, na toj glavi bila tako naredana, da su se dvije u zatiljku spletene pletenice napred povukle i povrh čela svezale, te preko njih napred prečešljala kosa, što se oko čela nalazi. Na kosi leži napred otvoren vijenac, sastavljen od dvije uljične grančice.

Posao je razmjerno dosta dobar, samo su uha premaleno izvedena. Ostrag detalji nisu izrađeni, nego je kamen dosta surovo otesan.

779

778. Muška glava s vratom od slične figure grčkoga tipa u dvije trećine naravne veličine. Ožuljano je čelo i nos sa susjednim partijama obrva.

Vis. 0·194. Mekan vapnenjak.

778

779. Muška glava s vratom od slične figure grčkoga tipa. Ova je figura bila nešto manja od predidućih dviju. Na njoj je kosa i ostrag izvedena te poredana u tri reda pramenova. Nešto je otučen šiljak nosa.

780. Muška glava.

Vis. 0·167. Mekan vapnenjak.

777

Sačuvala se glava s malim komadićem vrata. Manjka stražnji dio lubanje i zatiljak a tamo su i veće sadrom zamazane pukotine. Ožuljano je po jedno mjesto povrhu lijeve obrve i na bradi.

Figura je prikazivala mladega muškarca bez brkova i brade, u nešto preko dvije trećine naravne veličine. Lice u svem jako sjeća na arhajske grčke likove, pa se u njem raspoznaje i t. zv. arhajski posmjeh, koji se postigao time, što su se uglovi usta nešto gore povukli. Na kosi, kojoj detalji na tjemenu

nisu izvedeni, vidi se vijenac od po dvije grančice, jedne lovorove a druge uljične. S lijeva se dobiva dojam, kao da je glava ženska. Tragovi crvene boje.

781. Muška glava.

Vis. 0·20. Mekan vapnenjak.

Sačuvala se glava s komadićem vrata, ali su otučeni: oveći komad stražnjega dijela lubanje, jedan dio brade i podbratka, rubovi obaju uha i veći dijelovi vijenca. Površina lica je dosta izjedena.

Figura je prikazivala mlađega muškarca, bez brkova i brade, od prilike u tri četvrtine naravne veličine. Glava je ovjenčana vijencem od po dvije lovorove i uljič³ne grančice. Sprijeda joj je povrh čela neka četverouglasta izdubina, gdje je negda bilo nešto pričvršćeno. Obrazi su nekako plosnato izrađeni, oko usana se raspoznaje arhajski posmjeh. Kosa je na tjemenu i ostrag bila označena.

782

782. Muška glava.

Vis. 0·175. Mekan vapnenjak.

Sačuvala se glava s malim komadom vrata. Jače otučen ostrag desno velik dio lubanje i zatiljka s lijevom uhom. Izjedeni dijelovi kose povrh čela i vijenca te lijevoga oka, a uz to je i površina mjestimice pogrebana.

Figura je prikazivala mlađega muškarca arhajskoga grčkoga tipa, bez brkova i brade, od prilike u dvije trećine naravne veličine. Lubanja, s usponom od čela prema tjemenu, izgleda kao da je deformirana, te završuje u svom stražnjem dijelu konično. U kosi, koja je i na tjemenu i ostrag označena, nalazi se vijenac od lovorovih i uljičnih grančica. U licu se opaža arhajski posmjeh.

781

780

783. Muška glava.

Vis. 0·145. Mekan vapnenjak.

Na površini veoma istrošena glava s vratom. Okrhan je nos i vršak kape. Figura je prikazivala mladoga muškarca, bez brkova i brade, znatno ispod polovine naravne veličine. Na glavi joj je egipatska kapa „pšent“. Ostrag je cijeli kip bio splošten.

784. Muška glava.

Vis. 0·134. Mekan vapnenjak.

Na površini dosta izjedena i samo mjestimice desno te jače i na nosu ožuljana glava s komadićem vrata. Prikazan je bio mlađi muškarac, bez brkova i brade,

784

783

od prilike u pol naravne veličine. Glava ima sasvim drugi karakter od ostalih ovdje opisanih kiparskih glava. Očito će to biti kasniji grčki ili rimski portret. Kraća nerazdijeljena kosa počesljana je u čelo.

785. Desna ruka kipa žrtvujuće figure u pol naravne veličine.

Najveća širina 0·77. Mekan vapnenjak.

Ruka je obuhvatila pticu (valjda goluba), na kojoj manjka glava s vratom i rep. Ožuljan je komad gornjega lica ruke između palca i kažiprsta.

786. Prednji dio stopala s arhajskoga kipa naravne veličine.

Duljina 0·09. Mekan vapnenjak.

Prsti po svom obliku više sjećaju na prste na ruci nego li na one na nogi. Odtomljen je komad podnožja, na koje je noga pristajala.

787. Posuda za mrtvački pepeo.

Vis. 0·34, najveći promjer (sa oba uha) 0·34. Alabaster.

Posuda ima oblik vrškom dole okrenuta jajeta, splošteno dno (promjer 0·11), plastični obrub na zjalu (promjer otvora 0·125) i blizu gornjega kraja dvije velike vertikalno nastavljene odebele ručice (vis. 0·10). Izvana i iznutra je negda bila ugladena, ali je površina vanjske strane na mnogim mjestima znatno izjedena.